La preţuri avantajoase, îmbrăcăminte practică şi modernă:

- **paltoane, jachete, rochii, fuste, pantaloni, bluze confecţionate cu mult gust, din materiale de bună calitate ;**
- **pulovere, costumaşe, fulare, căciuli, mănuşi călduroase, tricotate din melana viu colorată ;**
- **cizmuliţe şi şoşoni cu diverse garnituri.**

Recom

LITORALUL ROMÂNESC ÎN SEZONUL RECE

În aceste zile, litoralul românesc este tot atît de ospitalier şi plăcut ca şi în anotimpul cald. Băile de apă se fac în continuare în spaţiile largi ale piscinelor, iar instalaţii moderne permit efectuarea mult doritelor plaje în săli special amenajate.

Influenţa climatului mediteranean se simte mai ales în staţiunile din sudul litoralului, unde bate un vînt cald, iar temperatura medie în luna ianuarie — considerată luna cea mai geroasă din timpul anului — este de +2 grade Celsius.

Multe sînt afecţiunile care-şi găsesc leacul în staţiunile de pe litoralul românesc

ÎN CURA INTERNĂ :

— reumatism inflamator (poliartrite, spondilite, sechele după reumatism articular acut)
— reumatism degenerativ (artroze, spondiloze)
— reumatism articular (lombosciatice şi periartrite)
— afecţiuni ortopedice (sechele după fracturi, luxaţii, sechele după intervenţii chirurgicale pe sistemele osoase, musculare sau articulare)
— afecţiuni ale sistemului nervos periferic (nevralgii sciatice, faciale, pareze, paralizii, accidente după intervenţii chirurgicale etc.)
— afecţiuni ginecologice (metroanexite, anexite cronice, sterilitate)
— afecţiuni dermatologice (sporiasis, eczeme cronice, alergii etc.) şi alte afecţiuni

ÎN INHALAŢII AEROSOLOTERAPIE :

— afecţiuni otorinolaringologice, (bronşite, bronşite cronice sinusite şi alte boli asociate)

ÎN CURA INTERNĂ (numai la Sanatoriul din Mangalia, care valorifică izvoarele de ape sulfuroase mezotermale din sudul litoralului) :

— afecţiuni cronice ale aparatului digestiv
— afecţiuni cronice ale căilor biliare
— afecţiuni metabolice

Din marea varietate de tehnici şi proceduri care au rolul de a combate boli cum sînt : reumatismul cronic, degenerativ şi inflamator, sechele post-traumatice, afecţiuni ginecologice, cronice, bolile de piele ca psoriazisul şi eczemele rebele la tratament etc. sînt de reţinut : balneoterapia şi împachetări cu nămol, hidroterapia cu mişcări pasive şi active în bazine, băi de plante, duş-masaj, duş subacval, saună, băi de lumină, electroterapia cu curenţi dinamici, ionizări, ultrascurte, ultraviolete, masaj uscat, aerosoli şi inhalaţii, cultură fizică medicală.

Staţiunile de pe litoral oferă oaspeţilor, pe lîngă condiţiile excelente de cazare, masă, tratament, şi un program variat de agrement ca : vizionări de spectacole, săli de jocuri mecanice, bowling. Zilnic se organizează excursii la obiectivele turistice, printre care figurează şi cetăţile antice ale Dobrogei, precum şi excursii de o zi în care sînt vizitate staţiunile de pe litoralul bulgăresc al Mării Negre.

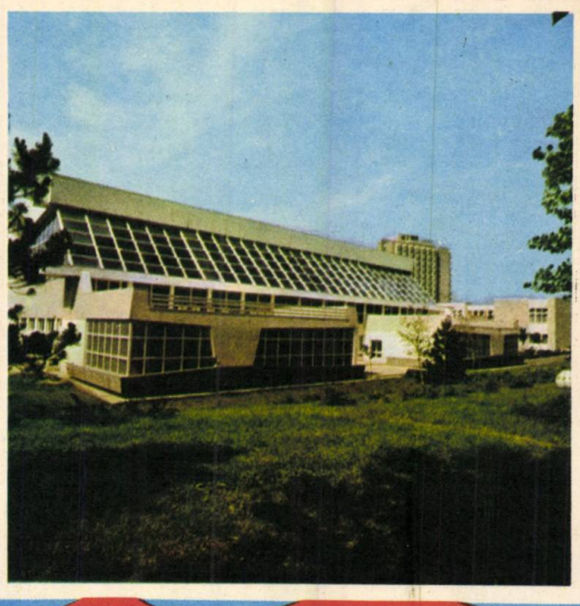

Lei 2

Nr. 11 8 martie 1979

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

NOUL DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNO-FRANCEZ

O interdependență ce nu poate fi ignorată: dezvoltare-pace

„Pământul oamenilor"

NAIROBI

O.U.A. și „punctele fierbinți ale Africii"

TEHERAN

Evoluții spre normalizare

Moscova. **Leonid Ilici Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., votînd în cadrul alegerilor de la 4 martie a.c. pentru organul suprem al puterii de stat, eveniment politic de însemnătate majoră în viața oamenilor muncii din Uniunea Sovietică**

Washington. **Președintele Jimmy Carter și premierul Menahem Begin au trecut în revistă modalitățile de soluționare a divergențelor privind acordurile de la Camp David și posibilitățile de reluare a negocierilor israeliano-egiptene**

Londra. **La referendum, alegătorii din Țara Galilor au respins proiectul de autonomie limitată ; cei din Scoția (conform imaginii) l-au acceptat, dar cu o majoritate minimă și, implicit, insuficientă**

Madrid. **Alegerile din Spania au confirmat voința poporului spaniol de consolidare a procesului democratic. În imagine — primul ministru Adolfo Suarez în fața urnei**

Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură

- *O nouă expresie a unității întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU*
- *Un îndemn însuflețitor: eforturi sporite pentru transpunerea neabătută în viață a Programului partidului*
- *Puternică afirmare a politicii externe românești, consacrată cauzei socialismului, păcii și colaborării internaționale*

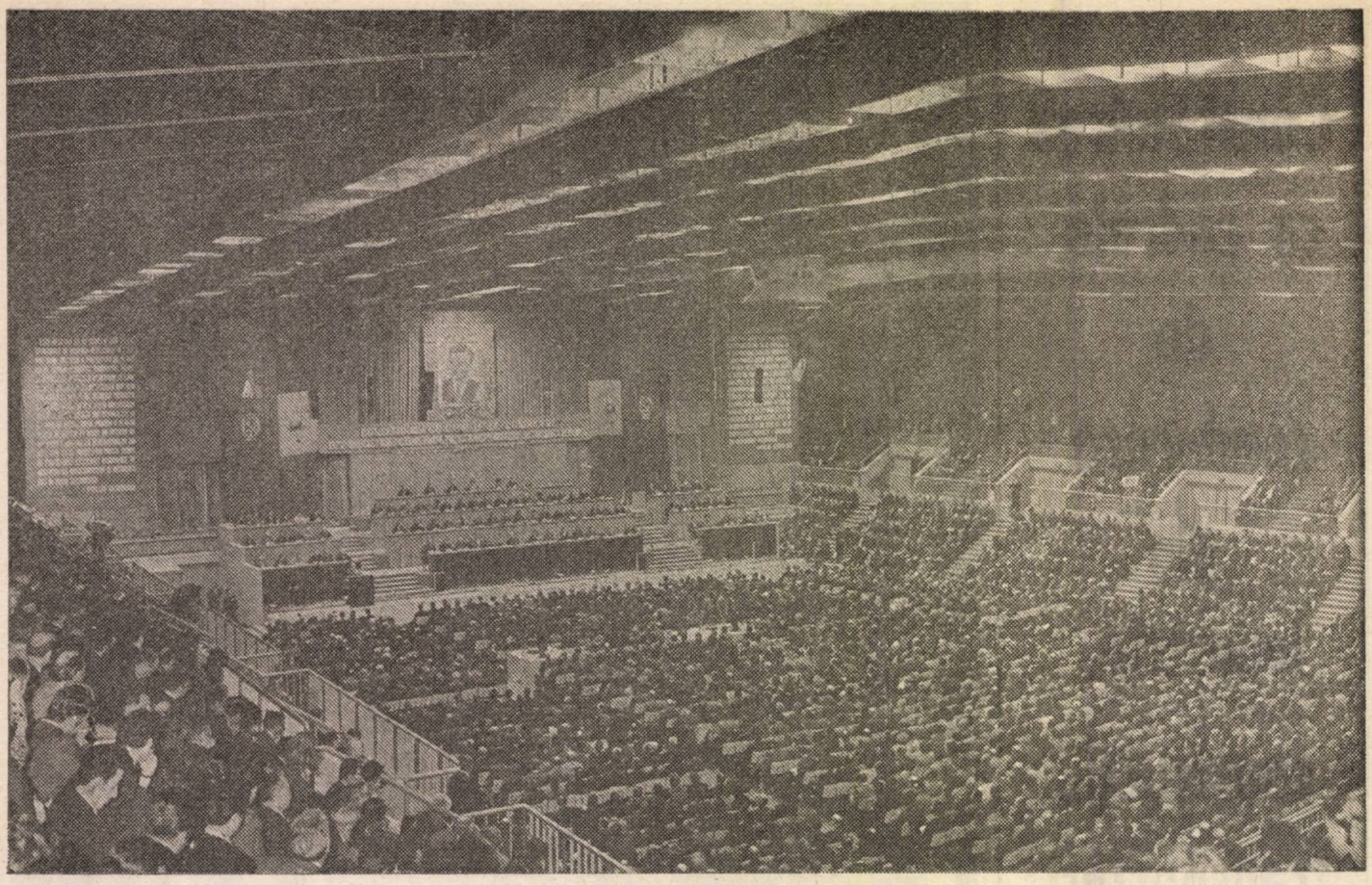

O politică în consens cu interesele vitale ale poporului român, cu cauza socialismului și păcii

Începutul acestei săptămîni a fost marcat de un eveniment de o deosebită importanță în viața politică a țării : din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, la București s-a desfășurat Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură.

Consfătuirea se înscrie în practica profund democratică a partidului nostru de a se consulta permanent cu activul de bază, de partid și de stat, cu toți oamenii muncii, în vederea adoptării celor mai eficiente măsuri pentru înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. Cei 594 de participanți, care au luat cuvîntul de la tribunele Consfătuirii, au analizat realizările obținute, precum și deficiențele manifestate în activitatea desfășurată, în perioada 1976—1979, de organele de conducere colectivă ale ministerelor, centralelor, întreprinderilor și unităților agricole, de organele și organizațiile de partid, făcînd, în același timp, numeroase propuneri pentru depășirea neajunsurilor și lipsurilor constatate, pentru îmbunătățirea întregii activități economice a țării. În baza acestor propuneri vor fi elaborate și propuse soluțiile cele mai potrivite pentru recuperarea tuturor restanțelor și îndeplinirea integrală a sarcinilor planificate pe anii 1979—1980, a prevederilor planului cincinal și a Programului suplimentar de dezvoltare economico-socială a României.

Consfătuirea a avut loc la începutul unui an care evocă momente de profundă rezonanță în istoria contemporană a României. Într-adevăr, 1979 marchează împlinirea a 35 de ani de la actul eliberator înfăptuit de insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, din 23 August 1944, eveniment istoric ce a deschis calea transformărilor revoluționare, socialiste, pe care le înfăptuiește poporul român, sub conducerea partidului comunist ; este, totodată, anul ce înregistrează trecerea a trei decenii de la plenara, din 3—5 martie 1949, a Comitetului Central al partidului, care a stabilit linia politică de transformare socialistă a agriculturii. 1979 este și anul în care va avea loc al XII-lea Congres al partidului, eveniment de extremă importanță în stabilirea obiectivelor noii și hotărîtoarei etape în propășirea țării, spre înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea ei spre comunism.

Recenta Consfătuire a demonstrat, încă o dată, profundul democratism ce caracterizează întreaga activitate a Partidului Comunist Român, existența reală a condițiilor menite să asigure participarea tuturor oamenilor muncii la dezbaterea și elaborarea hotărîrilor prin care se urmărește buna gospodărire și conducere a țării ; ea a făcut, încă o dată, dovada unității strînse a clasei muncitoare, a întregului popor, în jurul partidului, al

secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe drumul înfăptuirii neabătute a obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea, de Programul partidului.

În încheierea lucrărilor Consfătuirii, a luat cuvîntul secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În expunerea sa — magistrală sinteză și analiză a drumului parcurs de țara noastră în anii de la eliberare —, se împletesc aprecierea riguroș științifică a realizărilor noastre, dezvăluirea responsabilă a neîmplinirilor și cauzelor care le-au generat, indicarea precisă și clară a măsurilor ce trebuie luate pentru atingerea obiectivelor propuse. În toate se regăsește, puternic reliefat, umanismul ce caracterizează gîndirea, acțiunea și sentimentele președintelui țării, dragostea fierbinte pentru poporul din mijlocul căruia s-a ridicat și căruia îi dedică întreaga sa viață de revoluționar înțelept și încercat.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus, cu putere, în evidență un adevăr fundamental al politicii partidului de dezvoltare economică a țării : ilustrînd, cu date comparative dintre cele mai autoritar-convingătoare, marile realizări ale economiei românești în anii construcției socialiste, el a subliniat că industrializarea nu a fost și nu este un scop în sine, ci calea sigură spre progresul social, baza solidă a construirii socialismului și comunismului, a ridicării patriei pe cele mai înalte trepte de civilizație materială și spirituală. La rîndul ei, transformarea socialistă a agriculturii — operă revoluționară menită a realiza o economie socialistă unitară a țării — a adus la o nouă treaptă, mai înaltă, alianța clasei muncitoare cu țărănimea, temelie de granit a orînduirii noastre socialiste.

În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt din nou relevate cu precizie și claritate motivele și obiectivele măsurilor adoptate, în ultimii ani, în desfășurarea activității economice, un accent deosebit fiind pus pe exigențele superioare ale noului mecanism economic și pe crearea consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste. Aceste măsuri, adecvate etapei și condițiilor de dezvoltare existente astăzi, consolidînd baza tehnico-materială și contribuind, prin aceasta, la creșterea venitului național, la înflorirea unitară a întregii economii și la progresul general al țării. Ele se înscriu în suita măsurilor adoptate de-a lungul anilor, măsuri care confirmă caracterul profund științific, creator, al politicii partidului care știe să aplice, cu pricepere, luciditate și înaltă responsabilitate, principiile general-valabile ale construcției socialiste la condițiile specifice ale României. Firește, în toate acestea se regăsește exprimată marea forță organizatorică a partidului, capacitatea sa de a convinge prin argumentul faptelor și de a mobiliza eforturile poporului prin încrederea pe care acesta o manifestă față de politica elaborată de partid în consens cu țara.

În primă și ultimă instanță, acestei politici i se datorează transformarea radicală a României, locul demn pe care poporul nostru îl ocupă în rîndul națiunilor libere ale lumii. Și, este convingerea fermă a poporului nostru, este o realitate ce s-a impus recunoașterii largi internaționale, că, prin realizările obținute în dezvoltarea sa socialistă, România își aduce contribuția la afirmarea superiorității socialismului în lume, la creșterea prestigiului său în rîndurile popoarelor lumii, la lupta tuturor forțelor înaintate ale societății, pentru destindere și cooperare, pentru securitate și pace.

Dezvoltarea țării noastre, activitatea în diferitele compartimente ale vieții economice nu se desfășoară, firește, fără neajunsuri, fără lipsuri. Dar, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, critica și autocritica constituie o metodă de bază, o cerință primordială pentru înfrîngerea dificultăților, pentru asigurarea triumfului noului asupra a ceea ce este vechi și depășit. Practica responsabilă a criticii și autocriticii este o dovadă a tăriei și vitalității democrației noastre socialiste. Relevînd succesele și realizările pe care poporul nostru le-a obținut în ascensiunea sa spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre comunism — succese imposibil de înfăptuit în afara esenței orînduirii noastre — tovarășul Nicolae Ceaușescu a dezvăluit și lipsurile existente, rămînerile în urmă, acolo unde acestea se manifestă, subliniind că eficiența și calitatea trebuie să devină preocuparea fundamentală a cadrelor de conducere, ca și a maselor largi de oameni ai muncii. Obiectivele acestea se află la îndemîna noastră, pentru că partidul a creat condiții necesare îndeplinirii lor, pentru că ușile spre calificare și policalificare sînt larg deschise tuturor, pentru că înțelegerea corectă a sarcinilor ce revin în planul aplicării noului mecanism economic, a unei noi revoluții în agricultură, — aceasta prin modul de a gîndi și de a munci —, precum și în planul utilizării celei mai noi tehnici — toate aceste exigențe își găsesc o pîrghie de primă însemnătate în însăși existența cadrului democratic de tip nou, superior, prin care se asigură participarea tuturor oamenilor muncii, a întregului popor la elaborarea hotărîrilor și la înfăptuirea lor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că noul plan cincinal 1981—1985, al cărui proiect va fi supus aprobării Congresului al XII-lea, va marca o nouă și importantă etapă pe drumul propășirii socialiste a României, al atingerii obiectivului ca țara noastră să intre în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie. Desigur, în prevederile acestui plan va fi prezentă, pe un loc central, preocuparea pentru îmbunătățirea structurii economice, acest lucru devenind necesar și datorită problemei energiei, care se pune cu deosebită acuitate pe plan general, mondial.

Vasta activitate creatoare în care se află angajat poporul nostru atrage, în mod firesc, creșterea rolului partidului în viața fiecărui sector de producție, indiferent din ce domeniu. Organele și organizațiile de partid, implicate direct în procesul de muncă, constituie o chezășie a îndeplinirii sarcinilor, asigură o conducere unitară a modului în care se aplică și se îndeplinesc hotărîrile, ele sînt factorul-motor al dinamizării legăturilor indisolubile dintre partid și masele de oameni ai muncii. Firește, aici intervine calitatea politică, profesională și morală a membrilor de partid, căci — în concepția partidului nostru, subliniată cu tărie de tovarășul Nicolae Ceaușescu — comuniștii nu se disting prin funcții sau avantaje speciale, ci prin înalta lor răspundere, prin înțelegerea politică la nivel superior a sarcinilor și a modului în care acestea trebuie îndeplinite, prin însăși calitatea muncii lor.

Poporul român își desfășoară munca pașnică și constructivă în deplină conștiință a apartenenței sale la lumea contemporană, împărtășind deplin năzuințele de pace și conlucrare ale tuturor popoarelor lumii. În expunerea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția țării noastre față de evoluția vieții internaționale, a evenimentelor ce preocupă astăzi întreaga umanitate. În politica sa externă, a arătat președintele țării, România pornește de la realitățile și cerințele obiective ale dezvoltării lumii contemporane, de la marile schimbări revoluționare petrecute în raportul mondial de forțe pe arena internațională ca rezultat al afirmării cu tot mai multă autoritate a voinței popoarelor de a fi libere și deplin stăpîne pe destinele lor, de a se dezvolta pe calea pe care singure și-o aleg. Totodată, avem în vedere faptul că, în viața internațională continuă să se manifeste politica imperialistă de dominație și asuprire, de inegalitate și dictat ; evoluția contemporană destul de contradictorie este serios marcată de persistența unor puncte de încordare și focare de conflict ce amenință viața liniștită a popoarelor, securitatea întregii lumi.

Această realitate impune unirea eforturilor popoarelor, a tuturor forțelor democratice, progresiste, antiimperialiste, pentru afirmarea în viața internațională a unui nou curs, întemeiat pe egalitate și justiție. România promovează, cu perseverență și constanță, o politică de largă colaborare internațională, de înțelegere și securitate, în deplină conformitate cu năzuințele tuturor popoarelor lumii.

Țara noastră așează, în mod ferm, în centrul activității sale internaționale, dezvoltarea colaborării și prieteniei cu toate țările socialiste, întărirea unității lor, aceasta fiind în interesul fiecăreia și servind cauza progresului social pe planeta noastră. De aceea, România privește cu profundă îngrijorare agravarea divergențelor și conflictelor ivite între unele țări socialiste. Este convingerea nestrămutată a țării noastre că este imperios necesar să se facă totul pentru soluționarea numai pe calea tratativelor a oricăror probleme, în spiritul stimei și respectului reciproc ce trebuie să caracterizeze, în toate împrejurările, relațiile dintre statele ce construiesc noua orînduire. În mod deosebit, țara noastră este preocupată și îngrijorată de conflictul dintre R.P. Chineză și R.S. Vietnam. După cum sublinia, din nou, președintele Nicolae Ceaușescu, România consideră că nimic nu poate justifica vreo acțiune militară ; de aceea, ea se pronunță cu toată hotărîrea pentru încetarea oricăror acțiuni militare, pentru retragerea trupelor chineze și restabilirea relațiilor normale dintre cele două țări, urmînd ca problemele ce există să fie soluționate pe calea tratativelor, pe baza principiilor egalității, respectului independenței și suveranității, a integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne. Numai o asemenea soluționare corespunde intereselor celor două popoare, cauzei socialismului și păcii în lume. Hotărîrea anunțată de R.P. Chineză în legătură cu retragerea trupelor sale din Vietnam este primită cu speranța că se va realiza cît mai curînd și că, astfel, se va pune capăt acestei situații care nu a făcut decît să dăuneze intereselor celor două popoare, cauzei socialismului și păcii.

(Continuare în pag. 8)

NOUL DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNO — FRANCEZ

De la Paris, opinii despre conlucrarea dintre

Martie s-a instalat pe malurile Senei cu zile răcoroase şi ploi frecvente. Primăvara îşi anunţă „l'éternel retour", cu toate că este mai puţin grăbită decît reclamele care acoperă panourile din metro.

Deocamdată, este anotimpul umbrelelor, al titlurilor de gazetă care semnalează probleme economice. Energia şi siderurgia au trecut din dosarele specialiştilor în domeniul preocupărilor generale, în acumularea lor, riscă să tulbure vacanţa parlamentară. La Palais-Bourbon, băncile deputaţilor sînt goale, sălile sînt încă pustii, un calm nefiresc tronează peste vastele încăperi cu eleganţa lor ce aparţine altui secol. Însă, după cum se remarcă în redacţiile pariziene în care am poposit, liniştea trebuie trecută în contul aparenţelor : viaţa politică înregistrează un tempo alert, calendarul evenimentelor fiind încărcat. Un scrutin cantonal va avea loc în ultimele două duminici din martie, iar consultarea electorală vest-europeană, din iunie, continuă să alimenteze dezbateri. Desigur, cele două întîlniri cu urnele au o valoare practică limitată. Li se atribuie, totuşi, semnificaţia unui test. În fond, controversele fac parte din temperamentul politic francez.

Febrilitate politică, cu fireşti accente distincte, dar cu o constantă notă definitorie : francezii se regăsesc într-un consens în afirmarea identităţii lor în concertul internaţional. În acord cu această identitate — o dinamică internaţională pe traiectoria unei continuităţi de deschidere, de contacte diverse.

În acest context, dialogul româno-francez se înscrie prin valenţe proprii. Transmitem aceste rînduri în preajma noii întîlniri la nivel înalt, de la Bucureşti, între preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Valéry Giscard d'Estaing. Convorbiri, interviuri, contacte pe care am avut prilejul să le am în oraşul de pe malurile Senei — toate sînt subsumate apropiatului eveniment din relaţiile dintre cele două ţări. Relaţii pe care anii de fertilă conlucrare le-au îmbogăţit prin semnificaţie politică, prin veritabile realizări pe multiple planuri. Relaţii între două ţări, cu identităţi proprii şi, deopotrivă, cu multe confluenţe durate în istorie, mereu îmbogăţite prin efortul reciproc de conlucrare.

● Relaţii tradiţionale, durabile

„Ceea ce se întîmplă în lume demonstrează rolul inepuizabil al naţiunilor. Independenţa reprezintă, în esenţă, condiţia libertăţii popoarelor, a colaborării lor, a păcii. Este o viziune care, de altfel, uneşte Franţa şi România". Am notat aceste cuvinte într-o după-amiază, din săptămîna trecută, la Palais-Bourbon. Ele aparţin deputatului *Lucien Neuwirth*, pe care l-am întîlnit în biroul său. Masa de lucru, plină de dosare, este vegheată de un portret al generalului de Gaulle pe care poate fi descifrată o dedicaţie adresată parlamentarului. Portretul îl asociem, logic, cu tradiţia dialogului la nivel înalt franco-român, vizita întreprinsă în România, în 1968, de generalul de Gaulle, urmată, doi ani mai tîrziu, de cea efectuată de preşedintele Nicolae Ceauşescu în Franţa, conferind unei prietenii durabile o substanţă nouă, de o calitate la cote superioare.

Corespondenţă de la trimisul nostru special, Eugeniu Obrea

Ideea acestei calităţi remarcabile a raporturilor dintre Bucureşti şi Paris a revenit mereu în discuţiile pe care le-am avut, indiferent de cartea de vizită a interlocutorului. Există, fără îndoială, o afinitate subliniată cu satisfacţie : cea de ordin spiritual. Dar, conţinutul legăturilor româno-franceze este determinat de noile realităţi, de prezentul capabil să favorizeze continuitatea unei amiciţii care posedă privilegiul nobilelor tradiţii. Apropiata vizită în România a preşedintelui Valéry Giscard d'Estaing, convorbirile sale cu preşedintele Nicolae Ceauşescu se plasează pe aceste coordonate.

„Sînt convins că dialogul dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Valéry Giscard d'Estaing va fi profitabil ambelor ţări, ca şi necesarului echilibru european" — sublinia Lucien Neuwirth, preşedintele grupului parlamentar Franţa—România, din Adunarea Naţională Franceză. Deputatul evidenţiază că relaţiile franco-române pot fi apreciate, în prezent, ca excelente, ceea ce îngăduie să se întrunească condiţiile unei extinderi a legăturilor pe cele mai diverse planuri. Aceeaşi apreciere aveam s-o consemnez, o zi mai tîrziu, la palatul Luxembourg, unde senatorul *Lucien Gauthier*, preşedintele grupului Franţa-România din Senat, spunea că relaţiile franco-române sînt bune, au atins un stadiu de care ambele părţi pot fi satisfăcute, dar că există certe posibilităţi pentru a le aprofunda. *„Desigur, fiecare din noi îşi are propriile probleme, politica sa, însă ne sînt comune respectul reciproc, încrederea în virtuţile coexistenţei, pe care le regăsim în prietenia noastră"* — arăta senatorul Lucien Gauthier.

● Simpatie şi căldură faţă de poporul român

O convorbire despre România cu *Alain Poher*, preşedintele Senatului, înseamnă nu numai o investigaţie într-un perimetru al amintirilor, ci şi o emoţionantă mărturisire a simpatiei faţă de poporul nostru. În biroul său, cu o ambianţă stilizată rafinat, Alain Poher se lasă purtat de amintiri. A întîlnit România cu aproape cinci decenii în urmă. Ploieşti, Moreni, Turnu Severin, Constanţa — numele localităţilor româneşti, rostite corect, revin în şirul întîmplărilor relatate generos. Comparaţii cu România reîntîlnită în anii din urmă ? „Nu pot fi făcute comparaţii. Este o altă Românie, modernă, în rapid progres, o Românie însufleţită de dorinţa dezvoltării". Distinsul om politic evocă muzee care l-au captivat, dar, în acelaşi timp, păstrează vii impresii despre uzinele româneşti prin care a trecut, observînd că industria noastră a dobîndit o poziţie importantă în sectoare ca utilajul petrolier, tractoarele şi, de dată mai recentă, informatica. *„Pe planul schimburilor este necesar şi posibil un nou efort. Uneori, într-un sector sau altul, putem fi concurenţi, însă aceasta nu împiedică o bună colaborare. Sper că apropiata călătorie pe care preşedintele Valéry Giscard d'Estaing o va întreprinde în România va fi un succes, ca întîlnirea sa cu preşedintele Nicolae Ceauşescu să stimuleze aprofundarea relaţiilor româno-franceze. Aştept ca pe un moment foarte pozitiv noul dialog româno-francez"*.

● Identitate de vederi pe planuri ample

Contacte avute, în aceste zile, la Elysée, cu persoane competente din anturajul prezidenţial, ca şi la Quai d'Orsay au relevat dorinţa Franţei de a amplifica legăturile cu ţara noastră, respectul faţă de personalitatea naţională a României şi preţuirea faţă de rolul pe care îl are în afirmarea destinderii în Europa şi în lume. Există un sentiment larg răspîndit că România constituie o ţară prietenă, o simpatie deosebită pentru poporul nostru, pe care nu le afectează faptul că fiecare

România şi Franţa

din cele două state îşi au propriile opţiuni şi alianţe. Se consideră semnificativ că raporturile româno-franceze cunosc o desfăşurare ascendentă nu numai la nivelul statelor, ci şi al popoarelor. Considerînd drept fertil bilanţul cooperării franco-române, se exprimă părerea că întîlnirea dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Valéry Giscard d'Estaing va marca o nouă etapă, deschizătoare de largi perspective conlucrării bilaterale.

Desigur, un capitol căruia i se acordă o firească însemnătate este cel internaţional. În problemele esenţiale ale vieţii mondiale, reţinem aprecierea că poziţiile celor două ţări se caracterizează prin apropiere sau similitudine, pornind de la necesitatea de a se plasa la baza relaţiilor dintre toate statele principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, ale egalităţii depline şi neintervenţiei în treburile interne, singurele care pot asigura un curs normal şi ireversibil destinderii. Iar, în ceea ce priveşte destinderea, aceasta nu poate fi concepută ca un proces realizat exclusiv între blocuri, ci ca un produs al eforturilor conjugate ale tuturor statelor. Schimburile de vederi între cei doi şefi de stat sînt aşteptate, la Paris, cu convingerea că ele vor avea o importanţă ce va depăşi cadrul bilateral.

• Largi perspective de extindere a schimburilor economice

Am încercat, în convorbirile purtate în birouri oficiale sau pe sălile parlamentului, în redacţii de ziare sau la sediile unor societăţi comerciale, să deslusesc imaginea României reflectată în conştiinţa celor ce trăiesc pe malurile Senei. *„România este o ţară fermă, care îşi afirmă curajos identitatea, o ţară pe care o stimăm pentru permanenta investigare a căilor dialogului constructiv şi pentru larga deschidere pe care o dovedeşte“* — ne-a declarat deputatul *Lucien Neuwirth*. Colegul său din Senat, Lucien Gauthier, amintea pe cei 80 de membri ai grupului Franţa—România, unul din cele mai numeroase constituite la palatul Luxembourg. Interlocutorul sublinia că raporturile cu România sînt definite prin *„legea respectului reciproc“*. Prestigiosul publicist *Michel Hamelet*, cu care am stat de vorbă în biroul său de pe Rue Montmartre, de la „Le Figaro“, punea accentul pe *„voinţa de independenţă a României“*. Hamelet a vizitat deseori ţara noastră, a fost primit de preşedintele Nicolae Ceauşescu căruia i-a dedicat o carte şi pe care îl stimează pentru francheţea şi realismul de care dă dovadă în toate împrejurările. La aceste impresii, Michel Hamelet adaugă faptul că *„România este o ţară care se industrializează şi se defineşte printr-o dezvoltare calitativă“*.

Domeniul economic ne-a oferit, de altfel, mai multe prilejuri pentru a verifica evoluţia pozitivă a conlucrării franco-române, interesul cercurilor industriale şi financiare faţă de schimburile cu ţara noastră, încrederea de care se bucură România ca partener de afaceri. Industria automobilistică a devenit un domeniu pe care l-am putea denumi „clasic“ al cooperării bilaterale.

„Renault“ şi „Citroën“ sînt două puncte de reper ale acestei fructuoase asocieri într-un efort de cooperare. *Bernard Coursat*, director adjunct în direcţia internaţională a regiei „Renault“, vorbeşte excelent românește. A învăţat limba lui Eminescu şi Arghezi, lucrînd în România de-a lungul multor ani. L-am cunoscut la sediul „Renault“, unde, cu o căldură sinceră, a elogiat progresul accelerat al industriei automobilistice româneşti. Faptul că unele piese pentru autovehicule fabricate de „Renault“ sînt furnizate de România semnifică o reală încredere în potenţialul întreprinderilor noastre.

La colaborarea cu România s-a referit şi *Jean Cailleaux*, de la C.I.I. Honeywell Bull. Informatica reprezintă un teren vast pe care firmele franceze şi româneşti l-au explorat în comun. Acum, cînd industria românească a atins „un stadiu al maturităţii“, în acest domeniu, se investighează posibilităţile cooperării viitoare. *Jean M. Crost*, director al societăţii „Sotecom“, plasa dezvoltarea schimburilor economice franco-române în cadrul mai larg al evoluţiei generale pozitive a raporturilor bilaterale. „Sotecom“, societate mixtă franco-română, în care partea franceză este reprezentată de Banque de Paris et des Pays Bas, grupul Dreyfus şi firma Cifal, care posedă, împreună, 50 la sută din capital, este specializată în maşini-unelte. Jean M. Crost subliniază calităţile competitive ale produselor româneşti, certificate de faptul că, într-un deceniu, volumul vînzărilor de maşini-unelte a crescut de 31,5 ori şi că multe întreprinderi reputate se găsesc pe lista clienţilor fideli. La societatea „Decofra“, profilată în comerţul cu produse chimice, directorul *Raphael Levi* analiza progresul schimburilor româno-franceze sub aceleaşi auspicii favorabile. Calitatea producţiei explică debuşeul remarcabil înregistrat pe piaţa franceză de industria românească — opina Raphael Levi. Omul de afaceri adăuga : *„Sînt convins că noul dialog franco-român la nivel înalt va impulsiona căutarea modalităţilor de extindere a conlucrării economice“*. Convingere pe care o regăsim şi la Jean M. Crost: *„întîlnirea dintre preşedinţii României şi Franţei va influenţa pozitiv cooperarea economică. Există posibilităţi pentru o creştere echilibrată a schimburilor, ţinînd seama de necesităţile şi interesele ambelor state“*.

Scriitorul *Pierre Paraf* prezidează Asociaţia de prietenie Franţa—România. Acest neobosit cărturar, căruia vîrsta nu-i diminuează nici strălucirea spiritului, nici risipa de energie, mărturiseşte dragostea sa faţă de poporul român, evocă Valea Prahovei şi Delta Dunării, îşi aminteşte de Sadoveanu şi Ralea, de românii pe care i-a cunoscut în lumea literelor franceze. Pierre Paraf releva permanenţa prieteniei franco-române, propulsată nu numai de afinităţi de cultură şi de limbă, ci şi de o confluenţă a aspiraţiilor, de noile realităţi care favorizează cooperarea. *„Admir mult România şi sînt profund impresionat de marile sale realizări obţinute în anii postbelici. Poporul român, a cărui fidelitate faţă de libertate şi al cărui gust pentru frumos le preţuiesc, munceşte, construieşte, ridică o ţară nouă pe măsura speranţelor sale“*. În convorbirea prelungită, Pierre Paraf aminteşte, deseori, de şeful statului român. Îi rosteşte numele cu acelaşi sentiment de simpatie pe care l-am descifrat şi la ceilalţi interlocutori francezi : *„Preşedintele Nicolae Ceauşescu este binecunoscut opiniei publice franceze, se bucură de un mare prestigiu“*. Iar în legătură cu evenimentul care reliefează vitalitatea prieteniei româno-franceze, Pierre Paraf îşi afirmă certitudinea reuşitei dialogului la nivel înalt : *„Ţările noastre oferă un bun exemplu de înţelegere, de stabilitate a relaţiilor, de dorinţă a cooperării. Aspiraţiile noastre se conjugă fericit, sub semnul adeziunii la conceptul independenţei“*.

Sînt cîteva din mărturiile, culese într-un scurt răstimp, mărturii care vorbesc despre vitalitatea relaţiilor româno-franceze, despre marile posibilităţi de dezvoltare a lor. Ceea ce atestă auspiciile deosebit de favorabile ale noului dialog la nivel înalt româno-francez, menit să impulsioneze puternic relaţiile dintre două ţări şi popoare prietene, în interesul reciproc, al păcii şi colaborării în Europa şi în lume.

SINTEZE

BALCANII, astăzi

– realități, idei, perspective –

Apropiate în timp și, desigur, urmărind în primul rînd obiective ale colaborării bilaterale, două noi acțiuni din sfera raporturilor internaționale ale României — ne referim la recenta vizită a președintelui Nicolae Ceaușescu în R. P. Bulgaria și la vizita pe care o va face la București premierul grec Constantin Karamanlis — întrunesc toate atributele unor manifestări simptomatice pentru climatul politic, evoluțiile și tendințele pozitive din spațiul sud-est european. Nu numai pentru că asemenea frecvente contacte la nivel înalt constituie, în zilele noastre, o trăsătură dominantă a noului climat din regiune, ci și pentru că, în mod evident, ele au impulsionat decisiv — alături de alte evoluții — mai buna cunoaștere reciprocă, strîngerea legăturilor și sporirea încrederii între statele din Balcani. Semnificativ, de altfel : Comunicatul publicat la încheierea vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Bulgaria reafirmă dorința comună a celor două țări „de a dezvolta relații de bună vecinătate și colaborare cu statele din Balcani, de a contribui la transformarea Balcanilor într-o zonă trainică a păcii și bunei vecinătăți, a securității și înțelegerii".

Cît privește evoluția raporturilor româno-elene și impactul lor asupra climatului din regiunea în care trăim, ele sînt în mod tradițional pozitive, lucru pus în evidență și prin vizita președintelui Nicolae Ceaușescu la Atena, din martie 1976, ca și prin precedenta vizită a premierului Constantin Karamanlis la București, în mai 1975. Ambele țări au depus și depun eforturi constante pentru îmbunătățirea raporturilor interbalcanice, pentru dezvoltarea colaborării bi și multilaterale în regiune, în conformitate cu interesele păcii și securității, cu aspirațiile tuturor popoarelor de aici. În februarie 1976, de altfel, la numai cîteva luni de la semnarea Actului final al Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare de la Helsinki, Grecia a găzduit prima reuniune interbalcanică guvernamentală din epoca postbelică, pentru cooperarea economică multilaterală — manifestare cu consecințe salutare asupra climatului și atmosferei politice din regiune. Fără a anticipa asupra conținutului convorbirilor pe care premierul grec le va avea la București, se poate spune că locul și rolul colaborării interbalcanice vor fi subliniate încă o dată, cu această ocazie, ținînd seama de situarea geografică a României și Greciei, de importanța pe care ambele țări o acordă dezvoltării unor raporturi noi în Balcani.

Din punctul de vedere al României, vizitele și acțiunile amintite nu constituie ceva neobișnuit sau un fenomen izolat. Dimpotrivă : ele se înscriu, în modul cel mai firesc, în contextul raporturilor bune sau foarte bune pe care ea le întreține cu toate țările din Balcani, atît cu cele amintite, cît și cu Iugoslavia, cu Turcia sau cu Albania. Prinde, în felul acesta, consistență deplină dorința permanentă a țării noastre de a milita pentru dezvoltarea unor relații cu adevărat noi în Balcani, bazate pe respectul deplin al independenței și suveranității naționale, al egalității în drepturi, pentru transformarea regiunii în care trăim într-o zonă a păcii, colaborării și bunei vecinătăți. Într-o zonă din care orice motive de animozitate să fie excluse, iar statele balcanice, fiecare în parte și toate la un loc, să poată fi sigure că nu vor mai constitui ținta nici unei agresiuni, că vor putea să-și consacre toate eforturile, în liniște și pace, propriului progres economic și social.

Adevărată constantă a politicii externe românești, această idee se regăsește în multe dintre eforturile și acțiunile internaționale ale țării noastre, inclusiv în practica actuală — deosebit de fertilă — a raporturilor sale cu toate statele din regiune. Faptul că România nu are probleme deschise, litigioase, cu nici unul dintre vecinii săi constituie, desigur, o dovadă a politicii sale permanente, de pace, prietenie și colaborare în Balcani ; în același timp, o asemenea situație îi permite, în mod obiectiv, așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, să-și intensifice eforturile pentru aprofundarea evoluției calitative a raporturilor generale din regiune, pentru înscrierea lor fermă pe făgașul stabilității, al păcii, colaborării și înțelegerii.

Se poate spune, fără îndoială, că ideea transformării calitative a raporturilor din Balcani, a edificării unei zone a păcii și colaborării aici — corespunzător intereselor vitale ale tuturor statelor din regiune, ale păcii și securității în Europa și în lume — capătă un plus de acuitate în actualele condiții internaționale. Într-un moment de recul al destinderii, de ascuțire a multiplelor contradicții ale vieții internaționale și de resuscitare a unor practici imperialiste, statele din Balcani pot oferi, prin eforturi conjugate, exemplul unei colaborări cît mai largi, al unei atmosfere regionale cu influențe binefăcătoare. Nu doar puternicele lor tradiții comune (de luptă și cultură), nu doar apropierea de ordin geografic (importantă, fără îndoială) sau caracterul complementar al economiilor lor, ci și interesele comune ale progresului economico-social, ale destinderii, securității și păcii oferă premisele unei asemenea ample conlucrări. Realitatea că în Balcani există și se dezvoltă state socialiste și state capitaliste, state aparținînd sau nu unor alianțe militare permite, de asemenea, o importantă concluzie pentru epoca actuală : anume, faptul că deosebirile de sistem social și economic, de opțiuni generale și căi de dezvoltare nu constituie și nu trebuie să constituie obstacole pentru promovarea unor raporturi interstatale noi, nu de confruntare, ci de conlucrare pașnică, activă.

Dezvoltarea colaborării interbalcanice reprezintă, în egală măsură, un imperativ pe care numeroase învățăminte ale istoriei — reconfirmate, din păcate, de epoca actuală — l-au așezat în fața popoarelor din regiune. Căci, se știe, țări mijlocii sau mici, supuse unor practici și presiuni imperialiste, jocului unor interese sau scopuri străine regiunii, statele balcanice nu au putut și nu au reușit să găsească totdeauna căile bunei înțelegeri între ele. Este ceea ce a făcut ca Balcanii să fie cunoscuți, multă vreme, sub denumirea de „butoi cu pulbere" al Europei, iar noțiunea „balcanizării" unei regiuni sau alteia de pe glob să fie folosită pentru a desemna starea unor relații ascuțite la extrem, permanent încordate și putînd degenera oricînd în confruntări militare deschise. Or, dacă asemenea noțiuni și-au pierdut aproape orice putere de aplicabilitate la spațiul sud-est european, este de datoria statelor de aici, și nu numai a lor, să acționeze în așa fel încît spectrul neînțelegerilor, al presiunilor și amestecului străin să fie definitiv eliminat din viața regiunii. Un asemenea obiectiv — de importanță majoră — nu poate fi atins decît prin atașamentul constant la practica unei colaborări active, a unor relații calitativ noi, prin respectarea de către toți și față de toți — atît de către statele din regiune, în relațiile lor externe, cît și de către cele dinafara ei — a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state — ca singurele norme de conduită internațională ce pot garanta pacea și securitatea în lumea actuală.

Prin raporturile pe care le întreține și prin eforturile lor constante, prin diferitele acțiuni de colaborare bi și multilaterală existente, statele din Balcani tind să confere climatului general din regiune tocmai o asemenea dimensiune. Din păcate, însă, actuala situație internațională, persistența unor litigii și stări de încordare întreține, și aici, unele dificultăți. Unele așazis „interne" (născute din probleme încă nesoluționate), altele provenind din accentuarea tendințelor unor factori extrabalcanici de a-și face simțită prezența în regiune, în contextul luptei globale pentru reîmpărțirea zonelor și sferelor de influență. Care ar fi răspunsul cel mai firesc pe care popoarele balcanice ar trebui să-l dea unor asemenea tendințe ? Desigur, unul conform intereselor de consolidare a independenței și suveranității lor naționale, de dezvoltare economico-socială suverană, de sine stătătoare. Aceasta impune — potrivit concepției permanente a României, reafirmată și în interviul recent acordat de către președintele Nicolae Ceaușescu ziarului turc „Tercüman" — soluționarea politică, pașnică, exclusiv prin negocieri, a tuturor problemelor litigioase care mai există încă între unele state din Balcani. În mod deosebit, reglementarea litigiului greco-turc asupra Mării Egee și a problemei cipriote (dosar complex, voluminos) se constituie, astăzi, în imperative pentru dezvoltarea colaborării, încrederii și bunei vecinătăți între statele din regiune. Și nu doar atît. O îndelungată experiență istorică arată că interferențele străine în spațiul sud-est european s-au produs, de regulă, pe fondul unor asemenea situații litigioase. Și că, departe de a sluji interesele popoarelor implicate, ele au adus, dimpotrivă, prejudicii independenței și suveranității lor naționale, afirmării libere a statelor balcanice pe arena

internațională. De aici, necesitatea obiectivă a soluționării pașnice a problemelor litigioase, a dezvoltării unui climat de pace, încredere și colaborare între statele din zonă.

Firește, alături de stadiul pozitiv al relațiilor bilaterale din regiune, ca și de unele acțiuni de colaborare multilaterală, este vorba de a conferi raporturilor actuale — mai ales în domeniile economic, tehnico-științific și cultural — dimensiuni noi, corespunzător premiselor politice favorabile și posibilităților existente. După opinia României, există largi perspective pentru dezvoltarea colaborării interbalcanice în asemenea domenii prioritare cum ar fi transporturile, energia, combaterea poluării mediului ambiant, prospectarea și punerea în valoare a diverse zăcăminte, construirea în comun a unor obiective economice, crearea de societăți mixte, cooperarea pe terțe piețe — ceea ce ar deschide noi perspective de progres tuturor țărilor din zonă. Pentru explorarea și valorificarea deplină a posibilităților amintite, evocate și cu ocazia reuniunii multilaterale de la Atena, este necesară, desigur, asigurarea continuității procesului colaborării interbalcanice, inclusiv prin organizarea unor conferințe similare celei din capitala Greciei, prin crearea unor noi organisme de conlucrare interbalcanică. Istoria raporturilor internaționale arată că acest lucru este nu doar posibil, ci și necesar. De altfel, referindu-se la problemele cooperării regionale în Europa, Actul final al C.S.C.E. menționa interesul comun al statelor participante „în dezvoltarea colaborării între ele și pretutindeni în Europa". Mod de a spune că practica unor strînse raporturi de conlucrare pe plan regional între state suverane, egale în drepturi, unite prin interesul realizării unor proiecte sau obiective comune, este o formă importantă de adîncire a cooperării și securității europene.

Tocmai aici rezidă una dintre valențele majore ale colaborării interbalcanice. Ca parte constitutivă, integrantă, a procesului edificării securității și adîncirii cooperării în Europa, pe temelia principiilor unanim convenite ale Actului final. Este un lucru firesc, de la sine înțeles, că dezvoltarea colaborării regionale nu trebuie să ducă la divizarea Europei, la o nouă parcelare a ei ; Europa este și trebuie să rămînă unită, iar unul dintre obiectivele realizării securității pe continent îl constituie tocmai această nouă unitate, opusă divizării în blocuri și organisme economice închise, politicii de forță și de amenințare cu forța. Transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, înțelegerii și cooperării, lipsită de baze militare și de trupe străine, de armament nuclear — cum a propus țara noastră — ar reprezenta, de asemenea, o contribuție la înfăptuirea dezarmării pe continent, conform țelurilor și imperativelor actuale și de perspectivă ale cursului spre destindere și colaborare internațională.

Iată, deci, cîteva dintre motivațiile esențiale ale unei cît mai ample și rodnice conlucrări interbalcanice. Rolul și finalitățile ei sînt fidel circumscrise de obiectivele pașnice ale țărilor din regiune, de obiectivele păcii, securității și cooperării pe continent. Departe de a fi îndreptată împotriva vreunui stat sau a unui grup de state, colaborarea interbalcanică corespunde, dimpotrivă, intereselor statelor din regiune, ale statelor învecinate cu spațiul sud-est european, cauzei păcii și securității în Europa și în lume.

I. Madoșa

ROMÂNIA — NORVEGIA

Premise pentru intensificarea colaborării

La invitația ministrului afacerilor externe al României, luni a început, la București, vizita oficială a ministrului afacerilor externe al Norvegiei, Knut Frydenlund. Convorbirile dintre cei doi miniștri erau, la încheierea ediției noastre, în plină desfășurare, dar raporturile anterioare dintre cele două țări, contactele multiple, la diferite niveluri, pozițiile celor două guverne indică o desfășurare pozitivă, în sensul conlucrării în avantajul ambelor părți. Relațiile dintre România și Norvegia sînt, de altfel, un exemplu pentru colaborarea existentă între două state cu sisteme sociale diferite, colaborare atît în beneficiul reciproc, cît și pe arena internațională.

O simplă trecere în revistă, incompletă, desigur, a vizitelor întreprinse, în țara noastră, de diferiți lideri politici norvegieni este, de altfel, prin ea însăși, elocventă. Cu prilejul călătoriei în țara noastră, în 1977, președintele Partidului muncitoresc norvegian, de guvernămînt, Reiulf Steen, ne declara : „Din punct de vedere politic, relațiile dintre Norvegia și România sînt foarte bune — și aceasta se referă și la conlucrarea în cadrul unor organisme internaționale. Astfel, în cadrul organismelor O.N.U., cooperarea celor două țări este, într-adevăr, foarte bună ; și pot oferi exemple : ne-am pronunțat, împreună, în favoarea măsurilor ce se impun pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare ; împreună ne-am pronunțat pentru instituirea unei noi ordini economice internaționale. Țările noastre sprijină ferm apărarea suveranității naționale și integrității statelor, ca principiu fundamental al vieții internaționale. În ce privește cooperarea bilaterală — economică, în primul rînd, — apreciem că încă nu au fost folosite toate posibilitățile. Desigur, țările noastre au sisteme sociale diferite și există între noi diferențe ideologice. Dar acestea nici nu trebuie și nici nu pot să ne împiedice în extinderea cooperării în domeniile de interes comun, care pot fi folositoare celor două țări ale noastre, păcii și prosperității în general". S-ar mai putea adăuga opiniile altor lideri norvegieni care au vizitat România anul trecut — Guttorm Hansen, președintele parlamentului, Berge Furre, președintele Partidului Socialist de Stînga, Lars Korvald, președintele Partidului Creștin Popular ș.a.

În sprijinul afirmațiilor privind dezvoltarea cooperării economice și pe alte planuri dintre cele două țări pot fi amintite și instrumentele oficiale semnate de România și Norvegia în ultimul deceniu. Acordul comercial pe termen lung (1967), Acordul privind desființarea vizelor și Acordul de cooperare economică, industrială și tehnică (1968), Acordul de cooperare pe termen lung (1970), Protocolul de cooperare și Protocolul privind schimburile comerciale (1976). Comerțul bilateral a cunoscut o intensificare permanentă în aceeași perioadă, România exportînd în Norvegia utilaj chimic, utilaj naval, feroaliaje etc. și importînd produse petroliere, tricotaje, mobilă ș.a.

Desigur, există încă multe domenii în care cooperarea bilaterală se poate adînci. Cu prilejul primirii scrisorilor de acreditare ale noului ambasador norvegian la București, în luna ianuarie, președintele României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, declara : **„Sînt încredințat că, prin intensificarea dialogului politic româno-norvegian, guvernele și parlamentele țărilor noastre pot juca un rol activ nu numai în ce privește înțelegerea, apropierea, respectul reciproc și colaborarea dintre popoarele român și norvegian, dar pot contribui, în același timp, la promovarea deziderateler de destindere și pace pe plan internațional. Consider, totodată, că, prin eforturi comune, poate fi adîncită și diversificată colaborarea în domeniul economic — inclusiv prin realizarea de acțiuni de cooperare în producție — precum și în domeniul tehnico-științific, cultural și în alte sectoare de activitate".**

Convorbirile de la București dintre cei doi miniștri de externe, desfășurate în acest spirit, au abordat, în primul rînd, cum era, de altfel, firesc, problemele relațiilor bilaterale, posibilitățile colaborării economice, tehnico-științifice, culturale, în alte sfere de activitate, precum și schimburile comerciale. Totodată, miniștrii de externe ai României și Norvegiei au discutat probleme ale vieții internaționale actuale, referitoare la securitatea și cooperarea pe continentul nostru, la dinamizarea procesului destinderii și al edificării unei securități reale în Europa, la intensificarea eforturilor pentru înfăptuirea integrală a prevederilor Actului final de la Helsinki ; au mai fost abordate necesitatea intensificării eforturilor pentru dezangajare militară și dezarmare și, în primul rînd, pentru dezarmare nucleară, necesitatea soluționării prin mijloace pașnice a diferendelor dintre state, crearea unei noi ordini economice internaționale care să conducă la diminuarea și depășirea decalajelor de dezvoltare dintre state, la o lume a înțelegerii și păcii.

S. Ț.

O politică în consens cu interesele vitale ale poporului român, cu cauza socialismului și păcii

(Urmare din pag. 3)

În problema soluționării prin tratative a oricăror probleme dintre state, România a avut și are o poziție fermă, principială și acționează în consecință. Țara noastră privește această problemă pornind de la faptul că socialismul — pentru care a luptat și luptă — reprezintă forma superioară a umanismului revoluționar, că el asigură libertatea și independența popoarelor, dreptul lor inalienabil de a-și hotărî singure destinul, fără nici o imixtiune din afară. Poporul român nu a fost și nu este partizanul nici unui fel de neutralitate; țara noastră este partizan hotărît al luptei împotriva imperialismului și colonialismului, împotriva intervenției în treburile altor popoare, este partizanul dreptului popoarelor de a-și apăra independența, de a fi stăpîne pe destinele lor. Aceasta înseamnă, în concepția românească, a fi partizanul luptei revoluționare.

Țara noastră a sprijinit și sprijină lupta popoarelor din Africa împotriva colonialismului și neocolonialismului, susține lupta dreaptă a popoarelor din Namibia și Rhodesia pentru eliberare națională, sprijină lupta populației majoritare din Africa de Sud. România socialistă se pronunță și acționează pentru unirea forțelor tuturor popoarelor, pentru cucerirea și consolidarea independenței naționale, pentru respingerea oricăror intervenții militare, care, indiferent de justificări, duc la lichidarea libertății naționale.

În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu este reafirmat sprijinul țării noastre pentru toate popoarele și țările care sînt decise să-și apere independența națională, care luptă pentru o nouă ordine economică internațională. Pornind de la principiile ce călăuzesc politica sa externă, România reafirmă bunele relații cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate.

În spiritul coexistenței pașnice, în concordanță cu cerințele participării la diviziunea internațională a muncii, țara noastră întreține relații de colaborare cu țările capitaliste dezvoltate, la baza acestor relații România situînd respectul independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și amenințarea cu folosirea ei, principii ce se bucură de o tot mai largă recunoaștere internațională ca singurele în măsură să contribuie la stabilirea unor raporturi normale, să asigure pacea și progresul tuturor popoarelor.

Adînc preocupată de realizarea securității în Europa, unde se află concentrate uriașe forțe militare și armamente, inclusiv atomice, România se pronunță ferm și acționează pentru înfăptuirea documentului adoptat la Helsinki de participanții la Conferința general europeană, pentru întărirea colaborării cu toate statele continentului, în toate domeniile, pentru trecerea la măsuri hotărîte de dezangajare militară, fără de care nu este de conceput o reală securitate în Europa.

Viitoarea reuniune de la Madrid, din 1980, este chemată să dea un nou impuls eforturilor de pace și securitate ale popoarelor Europei, pentru înfăptuirea integrală a prevederilor adoptate la Helsinki, pentru asigurarea unui climat care să asigure dezvoltarea liberă și independentă a tuturor țărilor de pe continent, eliberate de teama unei agresiuni sau a unor acțiuni inspirate de politica de forță și dictat.

România își reafirmă, cu hotărîre, poziția în favoarea unor măsuri concrete de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Acordînd o mare însemnătate diferitelor acorduri parțiale — inclusiv SALT-2 — țara noastră consideră, totuși, că acestea nu pot înlocui activitatea, la care trebuie să participe toate statele, în cadrul noului comitet de dezarmare de la Geneva, în vederea elaborării unor măsuri concrete de dezarmare. În acest sens, expunerea președintelui Nicolae Ceaușescu a reafirmat binecunoscuta poziție a țării noastre în direcția adoptării unui program concret de dezarmare, de încetare a cursei înarmărilor, a unor măsuri în consens cu cerințele de securitate ale fiecărei țări, cu obiectivele destinderii, cu aspirațiile de progres ale tuturor națiunilor.

Din nou, președintele României și-a exprimat convingerea că, în ciuda complexității situației internaționale, lupta unită a forțelor înaintate ale societății, a tuturor popoarelor poate asigura pacea, destinderea și conlucrarea, bazate pe relații de egalitate, pe respectarea demnității fiecăruia. În context, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat rolul important ce revine partidelor comuniste și muncitorești, tuturor forțelor progresiste atașate ideii de pace și colaborare.

Secretarul general al partidului a scos în evidență imperativul democratizării relațiilor internaționale, creșterea rolului O.N.U., necesitatea participării tuturor statelor la reglementarea marilor probleme ce confruntă astăzi umanitatea. În ce privește România, Partidul Comunist Român, ele își vor îndeplini și pe viitor îndatoririle naționale și internaționale, vor acționa cu hotărîre pentru a-și aduce o contribuție activă la întărirea solidarității tuturor țărilor socialiste, a tuturor forțelor progresiste; ele vor face totul pentru crearea condițiilor necesare dezvoltării pașnice, socialiste, a țării noastre, pentru dezvoltarea liberă a tuturor națiunilor lumii.

Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu au înscris un moment de seamă în viața politică, economică și socială a țării noastre, în activitatea întregului popor angajat în îndeplinirea programului adoptat de Congresul al XI-lea al partidului. În legătura dialectică, indisolubilă, dintre politica internă și cea externă a țării noastre, în obiectivele și realizările obținute pe ambele planuri, poporul român — și împreună cu el opinia publică internațională — văd, pe bună dreptate, imaginea elocventă și convingătoare a contribuției pe care România socialistă o aduce cauzei progresului în pace al întregii umanități.

George Serafin

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

11 (802)

8 martie 1979

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

O politică în consens cu interesele vitale ale poporului român, cu cauza socialismului și păcii. George Serafin 2

Noul dialog la nivel înalt româno-francez. De la Paris, opinii despre conlucrarea dintre România și Franța. Eugeniu Obrea 4

România-Norvegia : premise pentru intensificarea colaborării 7

Moscova. Alegerile pentru Sovietul Suprem. Mihai Coruț, Șt. Zaides 9

Madrid. Noul parlament – schimbări minime, dar semnificative 10

Evoluții noi în conflictul de la frontiera chino-vietnameză 12

Teheran. Evoluții spre normalizare. Liana Enescu 12

Orientul Mijlociu. Noi inițiative pentru continuarea negocierilor dintre Egipt și Israel. I. Crăciun 13

Londra. Urmările posibile ale unui referendum controversat. Stelian Țurlea 14

8 Martie. Femeia în lumea contemporană. Rodica Dumitrescu 15

Redescoperirea pămîntului. Vasile Crișu 16

Nairobi. C.U.A. și „punctele fierbinți" ale Africii. Dumitru Constantin 19

Un act contrar dialogului dintre Nordul și Sudul Coreei 25

SINTEZE

Balcanii, astăzi – realități, idei, perspective. I. Madoșa 6

REPORTAJ PE GLOB

Banias – oraș al prieteniei româno-siriene. Crăciun Ionescu 18

1000 +1 20

ÎN LUMEA IDEILOR

O interdependență care nu poate fi ignorată : dezvoltare-pace. Ilie Șerbănescu 22

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R.S.F. Iugoslavia. „Centrul de greutate – factorul calitativ". Simion Morcovescu 24

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Diferendul dintre R.D.P. Yemen și R. A. Yemen, – premise pentru o soluție negociată. Sabina Diaconu 26

DOCUMENTAR

Ghana. Programul revenirii la un regim constituțional 27

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Centenarul Einstein 28

POȘTA REDACȚIEI 31–32

MOSCOVA

Alegerile pentru Sovietul Suprem

Corespondență de la Mihai Coruț și Ștefan Zaides

Duminică, 4 martie, pe întregul cuprins al Uniunii Sovietice — de la capul Celiuskin, de dincolo de Cercul Polar, și pînă la granița sudică, din peninsula Ciukotka, și pînă la Brest — a domnit o atmosferă specifică marilor sărbători : peste 170 de milioane de cetățeni înscriși pe listele electorale și-au dat votul, alegînd, în Sovietul Suprem al U.R.S.S., pe cei 1 500 de deputați, candidați din partea „blocului comuniștilor și al celor fără de partid".

Și chiar dacă, în Ciukotka — care a dat semnalul începerii votului, întrucît diferența de fus orar între această regiune și regiunea vestică Kaliningrad este de 11 ore —, în Taimir și în alte regiuni nordice, urnele au sosit la alegători cu elicopterele sau cu săniile, înfruntînd geruri aprige și troiene de zăpadă, alegătorii s-au prezentat în număr mare la vot, indiferent de regiune și de starea vremii, încă din prima jumătate a zilei. Au votat minerii din Norilsk și Magadan, oamenii de știință din Novosibirsk și constructorii uriașei magistrale feroviare Baikal-Amur, petroliștii din Tiumen și Baku, energeticienii de la Bratsk, Krasnoiarsk și Saiano-Sușensk, cultivatorii de bumbac din republicile sudice și agricultorii de pe întinsele pămînturi desțelenite, moscoviții și leningrădenii, constructorii de autovehicule grele de pe Kama, marinarii din Odessa și din porturile baltice, constructorii de utilaj energo-atomic din Volgodonsk și lucrătorii cîmpiilor mănoase din zona de cernoziom a Uniunii Sovietice, membrii expedițiilor polare și de prospecțiuni geologice, precum și, pe navele lor, marinarii de cursă lungă, aflați în largul mărilor și oceanelor. Entuziasmul tuturor celor care și-au dat votul își are sorgintea în șuvoiul bogat al realizărilor pe care fiecare republică, fiecare regiune, oraș sau sat le-au înregistrat în intervalul scurs de la ultimele alegeri parlamentare. Pentru că ziua alegerilor a intrat în tradiția popoarelor Uniunii Sovietice ca o sărbătoare. Iar oamenii s-au obișnuit să întîmpine sărbătorile cu fapte de muncă elocvente. Industria țării a produs, în acest răstimp, de 1,4 ori mai mult decît în cei cinci ani anteriori. Printre cele 1 344 de întreprinderi importante, date în funcțiune, se numără mari obiective ca : uzinele pentru construcția de autovehicule grele, „Kam-Az", hidrocentralele de la Ust-Ilim, Saiano-Sușensk și Tokfogul, centralele atomo-electrice din Armenia, complexul de prelucrare a gazelor de la Orenburg, uzinele de utilaje energo-atomice, „Atommaș" din Volgodonsk, combinatul de îmbogățire a minereurilor din Lebedinsk... De asemenea, 1978 a fost anul recoltei-record : 235 milioane de tone de cereale.

Toate aceste rezultate economice au permis lansarea unui șir de măsuri sociale, care, evident, s-au materializat în viața fiecărui cetățean sovietic. Astfel, votul de la 4 martie a semnificat încrederea și hotărîrea muncitorilor, colhoznicilor, intelectualilor, întregului popor în politica partidului comunist, nestrămutata credință a alegătorilor în continuarea neabătută a uriașei opere de înflorire a patriei.

Mersul înainte al societății sovietice a fost schițat în Apelul C.C. al P.C.U.S. adresat tuturor alegătorilor — veritabilă platformă politică a candidaților blocului comuniștilor și al celor fără de partid ; el a fost amplu expus în cuvîntarea secretarului general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., la întîlnirea cu alegătorii din circumscripția moscovită Bauman, unde a candidat tovarășul *Leonid Ilici Brejnev*. Cuvîntarea conducătorului partidului și statului sovietic a conținut o profundă analiză a succeselor dobîndite și a problemelor încă nerezolvate, o analiză a actualei situații internaționale, definind, totodată, căile principale ale progresului social-economic continuu al țării, chemînd la noi succese ale muncii creatoare în construcția comunismului. *„Sprijinul unanim și hotărît dat de popor cursului politic al partidului nostru comunist* — sublinia L. I. Brejnev — *constituie fundamentul trainic al mersului înainte, o garanție că planurile stabilite vor fi transpuse în viață. Ele vor fi transpuse în viață prin voința poporului, prin munca oamenilor sovietici, în numele bunăstării și fericirii lor".*

„Proporțiile economiei noastre — a subliniat L. I. Brejnev — *sînt astăzi într-atît de uriașe încît trebuie să se opereze cu cifre într-adevăr astronomice. Valoarea fondurilor de producție fixe a atins un trilion de ruble. Venitul național în perioada dintre alegeri a reprezentat aproape două trilioane sau cu 400 miliarde ruble mai mult decît în perioada similară precedentă. Într-un cuvînt, economia noastră, ca și știința și cultura au atins parametri noi, mai înalți. Acesta este principalul bilanț al perioadei ce a trecut"*... *„Bineînțeles* — a continuat vorbitorul — *sînt departe de a prezenta situația din economia națională în culori roze. Avem încă multe deficiențe, probleme nerezolvate". „Voi aminti doar* — a precizat L. I. Brejnev — *că vedem calea soluționării majorității acestor probleme în creșterea eficienței și calității muncii".*

Arătînd apoi că agricultura reprezintă o parte componentă a complexului agroindustrial, chemată să asigure țării materie primă și alimente, vorbitorul a spus : *„Aici, criteriul succesului trebuie să devină nu numai recolta realizată, ci în primul rînd ceea ce ajunge la consumator — în rafturile magazinelor, pe piețele colhoznice, pe masa oamenilor sovietici. Acesta este rezultatul final al tuturor eforturilor și el trebuie să fie considerat principalul".*

Referindu-se la activitatea sovietelor, L. I. Brejnev a relevat că *„democrația sovietică poate și trebuie să servească și mai bine progresului economic, iar progresul economic a fost și rămîne fundamentul, baza materială pentru asigurarea tot mai deplină a drepturilor și libertăților oamenilor sovietici, pentru înflorirea în continuare a democrației socialiste".*

În a doua parte a cuvîntării sale, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. s-a referit la probleme ale vieții internaționale, la sarcinile și obiectivele politicii externe a U.R.S.S. *„Comitetul Central al partidului nostru, guvernul sovietic* — a spus el — *depun maximum de eforturi pentru a dezvolta colaborarea cu forțele păcii, libertății și progresului, a dejuca planurile cercurilor agresive, a apăra și adînci destinderea încordării internaționale, a asigura în mod trainic poporului sovietic, aliaților și prietenilor noștri posibilitatea de a trăi și de a munci în condiții de pace". „Una din cele mai importante sarcini pe acest plan* — a arătat el — *este fără îndoială elaborarea unui nou tratat sovieto-american privind limitarea armamentelor strategice ofensive. Acum s-ar părea că este aproape de încheiere activitatea desfășurată timp de peste șase ani. Acesta este un compromis rezonabil, care ține seama de interesele ambelor părți. În ansamblu, aceasta este o realizare mare și pozitivă. Desigur, actualul tratat va contribui la înviorarea altor tratative care se desfășoară în prezent, ca, de exemplu, cele privind interzicerea totală a experiențelor cu arma nucleară, cele privind limitarea comerțului cu arme clasice, precum și — după cum sperăm — tratativele privind reducerea armamentelor și a forțelor armate în Europa centrală. În sfîrșit, încheierea tratatului S.A.L.T.-2 va exercita fără îndoială o influență favorabilă asupra climatului internațional în ansamblu. Cînd elaborarea lui se va încheia, noul acord va fi semnat probabil cu prilejul întîlnirii mele cu președintele Carter — sper într-un viitor apropiat. Intenționăm să discutăm, de asemenea, o serie de probleme ale dezvoltării în continuare a relațiilor sovieto-americane, ale consolidării destinderii și ale întăririi păcii generale".*

După ce a relevat semnificația deosebită pentru un climat de pace pe continent a Conferinței general-europene de la Helsinki, vorbitorul s-a pronunțat pentru încheierea între participanții la această conferință a unei înțelegeri de genul unui pact de neagresiune, care să includă obligația fiecărui participant de a nu folosi primul nici arma nucleară și nici tipuri clasice de armament. *„Uniunea Sovietică* — a spus L. I. Brejnev — *a declarat nu o dată că nu este pentru sporirea, ci pentru limitarea armei racheto-nucleare sau de altă natură printr-un acord între părți pe baza reciprocității depline. Aceasta se referă și la armamentul cu rază medie de acțiune în Europa — ținînd seama, firește, și de exis-*

Circumscripția electorală nr. 33/812, din raionul Kiev, al capitalei sovietice. Votează Leonid Ilici Brejnev

tența acolo de baze militare americane. Poziția noastră comună cu cea a statelor socialiste frățești în legătură cu aceasta și-a găsit din nou, nu de mult, reflectarea în Declarația de la Moscova a țărilor participante la Tratatul de la Varșovia".

■

Moscova — care a îmbrăcat haine sărbătorești încă din ajunul evenimentului — a cunoscut o atmosferă însuflețită încă din primele ore ale dimineții. Marile artere — bulevardele Gorki, Kalinin, Kutuzov, Piața Roșie, uriașele bulevarde din noile cartiere apărute pe harta orașului, pavoazate cu steaguri roșii și cu drapele de stat ale U.R.S.S. și ale celor 15 republici unionale — erau flancate de mari panouri, evidențiind realizările din economie, știință și cultură sau avînd înscrise pe ele cuvinte de salut la adresa partidului comunist, chemările adresate de partid alegătorilor. La secțiile de votare din capitala sovietică, din celelalte orașe și sate, atmosfera sărbătorească a fost subliniată de gărzi de onoare pionierești și comsomoliste. În fața urnelor, stațiile de radioamplificare au transmis cîntece de muncă și de sărbătoare, echipe de artiști amatori, coruri și formații muzicale și de dans au prezentat spectacole la secțiile de votare.

Tovarășul L. I. Brejnev a votat la circumscripția electorală nr. 33/812 din raionul Kiev al capitalei sovietice. În această circumscripție orășenească au candidat tovarășii Aleksei Kosîghin, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri — pentru Sovietul Naționalităților, și Lidia Makarova, medic, pentru Sovietul Uniunii. Într-un cadru sărbătoresc a decurs votarea în circumscripția Bauman — care cuprinde trei raioane administrative ale Moscovei —, unde a candidat Leonid Ilici Brejnev.

În alegerile de duminică au candidat membrii Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., alți conducători de partid și de stat sovietici, fruntași și inovatori în producție, oameni de știință și artă, femei și militari. 51 la sută dintre ei sînt muncitori și colhoznici. 21 la sută dintre deputații noii legislaturi a parlamentului țării au o vîrstă pînă în 30 de ani. Actualul scrutin a beneficiat nu numai de un cadru democratic lărgit, ci și de prevederea privind coborîrea vîrstei — de la 23 la 21 de ani — care dă dreptul cetățenilor sovietici să fie aleși în cel mai înalt for al puterii de stat. Referindu-se la calitățile celor care au candidat, ziarul „Izvestia" arăta că oamenii muncii i-au desemnat în organul suprem al puterii de stat pe acei dintre ei care se bucură de autoritate, stimă, dovedesc capacitatea de a gîndi și a acționa cu simț gospodăresc și solicitudine față de cerințele populației.

Participarea masivă la vot a cetățenilor sovietici semnifică hotărîrea lor nestrămutată de a contribui, în continuare, la progresul economic și social al țării ; ea semnifică, totodată, unitatea societății sovietice și posibilitățile ei de a servi dezvoltarea economică a țării, care a fost și rămîne baza asigurării tot mai depline a drepturilor și libertăților cetățenești, înflorirea și perfecționarea democrației socialiste. Participînd la aceste alegeri — relevă ziarul „Pravda" — oamenii sovietici au încercat, cu o forță deosebită, sentimentul de stăpîni deplini ai țării, conștienți de marile lor drepturi social-economice, politice și personale lărgite, al căror conținut a fost îmbogățit de noua Constituție.

Votul acordat de oamenii muncii celor mai buni fii și fiice ale țării a demonstrat din nou — subliniază „Pravda" — încrederea lor în cauza lui Octombrie, cauza partidului, hotărîrea lor fermă de a îndeplini sarcinile stabilite de Congresul al XXV-lea al P.C.U.S.

MADRID

Noul parlament — schimbări minime, dar semnificative

Un nou vot pentru democrație — astfel ar putea fi caracterizat, odată rezultatele cunoscute, scrutinul legislativ de la 1 martie. Victoria forțelor democratice —reprezentate, în principal, de Uniunea Centrului Democratic, Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol, Partidul Comunist din Spania — confirmă, în linii mari, previziunile și demonstrează maturitatea unui electorat ce a știut să recunoască eforturile acelora care, de-a lungul a mai bine de trei ani, au acționat pentru consolidarea democrației.

Surprizele nu erau așteptate. Cîteva zile înaintea închiderii campaniei electorale, secretarul general al P.C. din Spania pronostica : aceste alegeri „nu vor aduce nici o schimbare importantă în raport cu compoziția politică a parlamentului abia dizolvat ; pe băncile lui vom regăsi — a adăugat el — aproape aceleași figuri"...

Dacă, în rîndul forțelor democratice, se poate vorbi mai degrabă de o „reașezare" a voturilor față de precedentele alegeri din iunie 1977, marele învins al acestui scrutin este unul singur : franchismul. Și acesta este elementul cel mai important al momentului. În ciuda mijloacelor financiare de care au dispus, ca și a manevrelor, mai mult sau mai puțin deghizate, îndreptate spre reînvierea unui trecut de tristă memorie, forțele profranchiste au fost virtual eliminate de pe scena politică a țării. Iar această înfrîngere stă mărturie a maturității politice a unui popor care, reconciliat cu sine însuși, n-a uitat și nu poate să uite lecțiile propriei istorii. Sîmbătă, generalul Manuel Prieto, din Garda civilă, care demisionase din postul său pentru a se prezenta în alegeri pe lista „Coaliției democratice", își exprima decepția : „Am purtat bătălii mai triste, dar este prima pe care o pierd". Sînt cuvinte cu valoare de simbol pentru partidele dreptei, dispărute, practic, acum de pe scena politică spaniolă.

Evident, audiența formațiunii conduse de premierul Adolfo Suárez, Uniunea Centrului Democratic, se datorează, în principal, aprecierii pozitive de care s-au bucurat acțiunile guvernamentale din acești ultimi ani și, în primul rînd, consecvenței cu care s-au respectat promisiunile înscrise în așa-numitul „calendar politic al democratizării". Pe de altă parte, dorința evidentă a electoratului pentru profunde transformări democratice explică faptul că, împreună, partidele stîngii totalizează mai multe voturi decît cele de centru.

Mutațiile produse în viața politică spaniolă — ce au permis, într-o perioadă relativ scurtă, profunde acțiuni în direcția democratizării — sînt inseparabile de acțiunea responsabilă a comuniștilor, care s-au dovedit a fi un mare partid național și democratic, pe deplin autonom. Progresul înregistrat de partidul comunist la scrutinul de la 1 martie, concretizat în cele 23 de mandate în parlament (față de 20, cît avea anterior), confirmă faptul că programul acestui partid, care se situează în primele rînduri ale luptei forțelor democratice, este împărtășit de o zonă semnificativă a electoratului spaniol, fapt important dacă se are în vedere că prejudecățile anticomuniste, inoculate Spaniei timp de peste 40 de ani, sînt încă înrădăcinate în conștiința unei mari părți a acestui electorat, supus, între altele, și influenței clerului catolic. Adăugate luptei și jertfelor date în cei aproape patruzeci de ani de clandestinitate, evenimentele acestor „ani ai schimbării" (1976—1979) stau mărturie pentru spiritul de înaltă responsabilitate națională a comuniștilor spanioli, care s-au situat în primele rînduri ale luptei forțelor

Procente și locuri

După numărătoarea a 95 la sută din voturile exprimate, situația era, în Congresul Deputaților, următoarea (în paranteze, situația la precedentele alegeri, de la 15 iunie 1977) :

Înscriși la vot : *25 513 750 — 95 la sută din electorat*

Abțineri : *33 la sută*

U.C.D. : *5 912 645 — 34 la sută (34,72 la sută) — 167 locuri (168)*

P.S.M.S. : *5 098 629 — 29 la sută (33,71 la sută) — 121 locuri (122)*

P.C. din Spania : *1 785 143 — 10 la sută (9,24 la sută) — 23 locuri (20)*

Convergența Democratică Catalană : *435 412 — 2 la sută (2,7 la sută) — 9 locuri (11)*

Coaliția Democratică : *949 249 — 5 la sută (8,34 la sută) — 9 locuri (17)*

Partidul Național Basc (P.N.B.) : *274 330 — 1 la sută (1,6 la sută) — 7 locuri (8)*

Uniunea Națională : *350 906 — 2 la sută (1 la sută) — 1 loc (0)*

Herri Batasuna : *172 970 — 1 la sută (0) — 3 locuri (0) (partid basc)*

Euzkadiko Ezkerra : *88 658 — 1 loc (partid basc)*

Partidul Socialist Andaluz : *5 locuri*

Diverși : *4 locuri*

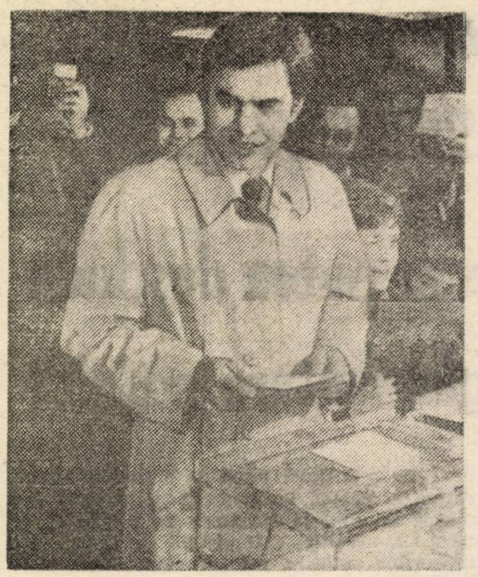

ÎN FAȚA URNELOR

Adolfo Suárez, președintele U.C.D. (stînga sus)

Felipe González, secretarul general al P.S.M.S. (dreapta sus)

Santiago Carrillo, secretarul general al P.C. din Spania

democratice, pronunțîndu-se pentru o ruptură cu vechea moștenire franchistă, pentru democratizarea și progresul țării, pentru înfăptuirea reconcilierii naționale și salvgardarea intereselor reale ale întregului popor spaniol.

Votul de la 1 martie atestă faptul că aportul comuniștilor nu poate fi marginalizat, democrația, ca operă a întregului popor spaniol, fiind menită să antreneze toate formațiunile progresiste, democratice, toți factorii responsabili ai țării.

Alegerile consumate, Uniunea Centrului Democratic, partid al majorității relative, urmează să decidă formula de guvernare. Ea va fi anunțată cel mai devreme în două săptămîni, după ce Adolfo Suárez va fi fost ales de Congresul Deputaților și numit oficial de regele Juan Carlos în funcția de premier. Guvern omogen U.C.D. sau coaliție cu unul sau mai multe partide pentru asigurarea majorității absolute de 176 de locuri ? Din declarațiile de pînă acum ale diverșilor lideri centriști, opțiunea se pare că a și fost făcută : Adolfo Suárez va guverna, ca și pînă acum, fără a apela la alianțe. Sarcină deloc ușoară, dacă se au în vedere dificultățile economico-sociale ale țării, imposibil de depășit fără realizarea unui „pact social" pe frontul muncii.

De aceea, formula cea mai viabilă este — după părerea partidului comunist — formarea unui guvern de „concentrare democratică", cuprinzînd și miniștri comuniști. Pentru că — arăta, în mod deschis, Santiago Carrillo — „fără cabinet de coaliție, va fi dificil să se guverneze în cursul viitorilor patru ani. Partidul comunist a terminat cu politica de consens în care acordurile se încheiau între partide de la o zi la alta". În ce-l privește, „partidul comunist nu va accepta — subliniază secretarul său general — decît o politică clară, programată și negociată la lumina zilei".

Pentru Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol, rămas în continuare al doilea ca pondere politică, aceste alegeri constituie — declară Felipe González — „un pas important pe calea consolidării democrației în Spania". Propriile pierderi, socialiștii le-au înregistrat — după cum ei înșiși aveau să remarce — din cauza acelei atitudini, nu foarte bine clarificate, de „nici opoziție, nici guvern", ca și a nesesizării „fenomenului regionalist" : o parte a electoratului socialist din Andaluzia și Țara Bascilor și-a acordat, de această dată, votul partidelor regionale. Lovitură deloc ușoară — comenta un observator —, dacă se are în vedere că, atît Felipe González, cît și o mare parte a liderilor socialiști sînt originari din... Andaluzia. Față de viitorul guvern, P.S.M.S. va adopta — declară secretarul general Felipe González — „o opoziție constructivă, și nu distructivă".

Dacă ar trebui să degajăm sensul votului de la 1 martie, acesta este, neîndoios, îndreptat pe aceeași linie ascendentă a democratizării depline a vieții politice spaniole. Viitorul scrutin municipal de la 3 aprilie se va înscrie, și el, ca o nouă treaptă — ultima, din punct de vedere electoral — în desfășurarea procesului de transformări democratice. El va consfinți, totodată, ireversibilitatea unui proces complex și necesar pentru o țară ce se dorește liberă și prosperă.

R. D.

ROMA

Calendarul crizei

Lumea politică italiană trăiește, în aceste zile, după un calendar ad-hoc, a cărui primă filă s-a rupt în ziua declanșării actualei crize guvernamentale — 31 ianuarie. După eșecul democrat-creștinului Giulio Andreotti în tentativa de a forma un guvern acceptat de partide, a urmat — în a treizecea zi — insuccesul republicanului Ugo La Malfa. Și aceasta, în ciuda convorbirilor de ultimă oră dintre principalele două formațiuni politice — democrația creștină și partidul comunist —, considerate ca o ultimă speranță pentru reușita acțiunii premierului desemnat. Dar, două ore de contact și negocieri n-au putut schimba pozițiile cunoscute. Secretarul general al democrației creștine, Benigno Zaccagnini, avea să-i declare lui Ugo La Malfa că partidul său este favorabil reconstituirii majorității „în cinci", cu condiția ca partidul comunist să fie lăsat... la porțile guvernului. În ce-i privește, comuniștii au avansat trei propuneri : 1. un guvern de coaliție cu prezența reprezentanților tuturor partidelor; 2. un guvern fără democrat-creștini, dar sprijinit de aceștia din exterior, așa cum comuniștii au făcut-o din 1976 incoace, și 3. un guvern fără P.C.I., dar cu personalități competente independente de stînga (parlamentari aleși pe listele comuniste). În ciuda acestor formule diverse — declara secretarul general al P.C.I., Enrico Berlinguer —, „liderii democrat-creștini ne-au spus că nu pot accepta nici una din propunerile noastre, nici chiar ultima".

„Situația este blocată" — constata, în cea de-a treizecea zi, secretarul general al socialiștilor, Bettino Craxi. Dar, — titra organul P.S.I. „Avanti !" — „partida nu s-a încheiat"... Într-adevăr, în ziua a 33-a, președintele țării, socialistul Sandro Pertini, își relua misiunea de la capăt : o nouă rundă de consultări cu partidele, pentru a anunța numele unui nou premier desemnat. Trei erau, în această a 33-a zi, ipotezele avansate de observatorii din Roma : 1. o nouă tentativă de reconstituire a majorității „în cinci" ; 2. constituirea unui „guvern-punte" sau „de așteptare", așa cum Italia a mai cunoscut în ultimul deceniu ; 3. dizolvarea parlamentului și alegeri anticipate. Cum prima ipoteză este greu de reținut, date fiind precedentele insuccesive ale lui Andreotti și La Malfa, iar cea de-a treia este, practic, respinsă de aproape toate partidele „arcului constituțional", rămîne a doua, susceptibilă să ducă Italia, fără eventualele traumatisme provocate de alegerile anticipate, pînă la scrutinul pentru parlamentul vest-european, de la 10 iunie.

La ora cînd scriem aceste rînduri, din calendarul crizei se rupsese cea de a 34-a filă, fără ca, de la Roma, să ne fi parvenit știri în legătură cu alegerea făcută de președintele Pertini. Nu este exclusă posibilitatea ca acesta să mai fi păstrat, pentru ceasul al 13-lea, o carte pe care nimeni n-a luat-o încă în considerare...

În legătură cu conflictul de la frontiera chino-vietnameză

Elemente noi ce ar putea deschide calea spre o reglementare pașnică

După ce miercuri, 28 februarie, Consiliul de Securitate a amînat cea de-a cincea sa ședință consacrată „situației din Asia de sud-est și consecințelor ei asupra păcii și securității internaționale", evenimentele din zonă au cunoscut — în săptămîna ce s-a scurs — evoluții noi; este vorba de anunțarea, de către partea chineză, a retragerii trupelor sale în teritoriul chinez, începînd cu data de 5 martie. Menționăm că, în aceeași zi, reprezentantul Chinei la Organizația Națiunilor Unite, ambasadorul Zhen Zhu, a informat oficial pe secretarul general al Organizației, Kurt Waldheim, despre hotărîrea țării sale, înmînîndu-i, cu acest prilej, textul declarației pe această temă, publicată la Beijing de agenția „China Nouă".

Presa chineză a anunțat a doua zi că retragerea a și început. Totodată, agenții internaționale de presă relatează că o bună parte a trupelor chineze au fost retrase și că, în ultimele 24 de ore, această acțiune continuă.

În declarația agenției „China Nouă" se arată că guvernul chinez propune guvernului vietnamez să se treacă rapid la negocieri concrete vizînd încheierea actualului conflict de frontieră, pentru a se discuta căile de asigurare a păcii și a liniștii de-a lungul frontierei dintre cele două țări, iar apoi să procedeze la soluționarea diferendelor teritoriale și de frontieră. Guvernul chinez — se precizează — este gata să ia, în mod serios, în considerare orice propuneri care vor contribui la salvgardarea păcii și liniștii în zonele de frontieră și la rezolvarea disputelor respective.

În acest context, se cuvine menționat faptul că, anterior, a avut loc un schimb de note între Ministerele Afacerilor Externe chinez și vietnamez în legătură cu modalitatea de rezolvare, pe calea tratativelor, a situației create la frontiera dintre cele două țări. În nota vietnameză de răspuns, referitor la posibilitatea amorsării de negocieri, se arată că partea chineză trebuie să-și retragă imediat, total și necondiționat, trupele dincolo de frontieră. Ea — se precizează — trebuie să respecte cu strictețe independența, suveranitatea și integritatea teritorială a Vietnamului. Astfel stînd lucrurile, partea vietnameză este dispusă să negocieze cu partea chineză pentru restabilirea relațiilor normale dintre cele două țări. Aflăm, la închiderea ediției noastre, că reprezentantul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Socialiste Vietnam a difuzat, din împuternicirea guvernului vietnamez, un document în care se declară solemn: „Dacă China își va retrage într-adevăr complet toate trupele sale de pe teritoriul Vietnamului, așa cum s-a declarat, atunci, după ce armata chineză va reveni de cealaltă parte a liniei istorice de frontieră, pe care cele două părți s-au înțeles să o respecte, partea vietnameză va fi gata să treacă imediat la tratative cu partea chineză, la nivelul miniștrilor adjuncți ai afacerilor externe, privind restabilirea relațiilor normale dintre cele două țări. Locul și data acestor tratative vor fi convenite de către cele două părți".

Primele reacții ale observatorilor politici din unele capitale sud-est asiatice converg spre aprecierea că evoluția conflictului chino-vietnamez se îndreaptă spre un făgaș mai puțin acut și că realismul părților ar putea deschide căi pentru o reglementare pașnică. Se relevă că, dacă se va demonstra bunăvoința reciprocă necesară, soluția tratativelor va prevala în reglementarea diferendelor existente în prezent între China și Vietnam, cu efecte pozitive asupra păcii în zonă.

Difuzînd știrea privind hotărîrea guvernului Republicii Populare Chineze de a-și retrage trupele din Republica Socialistă Vietnam, agenția France Presse subliniază că, prin aceasta, „se creează posibilități pentru deschiderea negocierilor privind problemele de frontieră și teritoriale dintre cele două țări".

Opinia publică din România, care a fost și este profund preocupată de conflictul izbucnit la granița dintre Republica Populară Chineză și Republica Socialistă Vietnam, de confruntările armate, care au provocat multe daune și suferințe celor două popoare și cauzei generale a destinderii și păcii, a primit cu deosebită satisfacție știrea că Republica Populară Chineză își retrage trupele în interiorul granițelor sale și răspunsul Republicii Socialiste Vietnam prin care își declară acordul pentru începerea convorbirilor în vederea restabilirii relațiilor normale dintre cele două țări în condițiile retragerii complete a tuturor trupelor chineze de pe teritoriul său.

Opinia noastră publică așteaptă cu viu interes ca hotărîrea Republicii Populare Chineze să fie îndeplinită cît mai repede cu putință, pentru a se trece la o etapă nouă, a tratativelor directe, pentru ca între cele două țări socialiste să se restabilească liniștea și pacea, să se soluționeze, pe această bază, diferendele dintre ele, în interesul ambelor popoare, pe baza principiilor egalității, respectului independenței și suveranității, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne, asigurîndu-se întărirea prieteniei și colaborării dintre cele două țări care făuresc noua orînduire.

Aceasta ar contribui la creșterea prestigiului, autorității și influenței socialismului în lume și, totodată, va exercita o înrîurire puternică asupra vieții internaționale, va contribui la consolidarea păcii și securității în Asia de sud-est și în întreaga lume, la întărirea cursului spre destindere, colaborare și înțelegere între toate națiunile lumii.

TEHERAN

Evoluții spre normalizare

Măsuri de consolidare a actualei etape de normalizare internă și de repunere în funcțiune a mecanismului economic național — constituie elemente principale ale evoluțiilor iraniene din ultima săptămînă.

„Cred că trebuie avansat lent, prudent, dar sigur" — afirma într-un interviu, recent acordat ziarului francez „Le Monde", primul ministru iranian Mehdi Bazargan. „Populația — arăta el — s-a obișnuit cu ritmul accelerat al evenimentelor și ar vrea ca revoluția să fie, imediat, perfectă și deplină. Or, înainte chiar de a întreprinde reforme de structură, trebuie puse în funcțiune diferitele sectoare ale vieții interne, ceea ce nu este ușor după cinci luni de grevă". Recunoscînd problemele existente în diferite sectoare — de pildă, în administrație, unde se are în vedere instalarea de noi cadre la toate nivelurile, sau, în armată, unde continuă procesul de reorganizare —, Mehdi Bazargan a remarcat: „Dorim să răsturnăm vechile structuri din toate domeniile: politic, economic, cultural, juridic etc., dar vrem să o facem într-un mod pozitiv și constructiv".

În acest sens, șeful guvernului de la Teheran a subliniat necesitatea „coordonării" tuturor forțelor care se manifestă pe scena politică iraniană. În faza inițială — a spus Bazargan — „era normal, dată fiind situația respectivă, ca diferitele grupări să-și asume unele inițiative. Or, căderea fostului regim — a explicat premierul iranian la data acordării interviului (apărut în numărul din 28 februarie al publicației franceze) — s-a petrecut cu 15 zile în urmă, și grupările acestea au continuat să acționeze, omițînd că edificarea unui nou regim cere un minimum de coordonare". Intenția guvernului de la Teheran de a consolida puterea centrală și de a înlătura fenomenele de „dispersare de autoritate" — cum au fost numite de unii comentatori tendințele de depășire a propriilor prerogative, manifeste în cazul unor organisme create în noile condiții — și-a găsit expresie și în recenta măsură privind încetarea activității autonome a „consiliilor revoluționare", formate în întreaga țară, și „includerea lor în cadrul diferitelor departamente guvernamentale".

Comitetelor de diverse profiluri, create în ultimele săptămîni în Iran, le-a fost adresat un apel, în vederea transferării atributelor lor către organele guvernamentale, și de către liderul ierarhiei religioase, ayatollahul Khomeiny, care, de curînd, a

părăsit Teheranul și s-a retras în orașul Qom — simbol al șiismului iranian —, la aproximativ 150 km la sud de capitală. La Teheran, gestul său a fost interpretat, în sensul unei demarcări între factorii de decizie religioși și cei laici, în favoarea — s-a spus de către unii comentatori — a sporirii autorității celor din urmă.

Oricum, asupra ulterioarei evoluții iraniene se așteaptă clarificări importante din partea viitorului referendum ca și a legii fundamentale care-i va urma. Referendumul — a anunțat ministrul de interne iranian — va avea loc la 30 martie și rezultatul său va constitui un răspuns la întrebarea : „Vă pronunțați pentru o republică islamică ?" Cît privește noua constituție — potrivit declarațiilor ministrului de interne —, redactarea ei a fost încredințată unui grup format din cei mai buni juriști iranieni, iar prevederile sale se vor baza pe principiile islamice.

Decurgînd din evenimente de dată recentă, care au atestat o anume efervescență în regiuni iraniene locuite de minorități etnice, a fost evident, în vremea din urmă, interesul observatorilor pentru statutul prevăzut de noile autorități pentru aceste comunități. Potrivit opiniei expuse în „Le Monde" de către premierul Bazargan, viitoarea constituție va prevede existența unui stat iranian centralizat, care va acorda o anume autonomie diferitelor regiuni etnice. În acest context, notăm precizările lui Abdul Rahman Ghasselou, secretar general al Partidului democratic kurd iranian (partid ce se autodefinește drept „o mișcare populară iraniană"), care a dezmințit zvonurile atribuind kurzilor iranieni intenții separatiste și a reiterat doar esența autonomistă a programului partidului său.

Deocamdată, însă, preocupările principale ale autorităților de la Teheran se referă la restabilirea situației normale în țară și, în acest cadru, în mod prioritar, la problema restaurării ordinii interne — a subliniat purtătorul de cuvînt al guvernului, vicepremierul Amir Entezam. Știri de dată recentă au relatat despre unele incidente care au continuat să se producă la Teheran și alte localități iraniene. Existența unui mare număr de arme încă nerecuperate și a unor grupuri necontrolate mențin surse de încordare în țară și, potrivit declarațiilor oficiale, preocupă, în continuare, autoritățile.

În domeniul economic, esențială se dovedește a fi repunerea în mișcare a mecanismelor economice, la toate nivelurile. A reținut cu deosebire atenția știrea reluării exporturilor de petrol. Reamintim că producția, care, de mai multe luni, se menținea la un nivel destinat satisfacerii exclusive a consumului intern (circa 700 000 de barili pe zi), a fost accelerată în ultimele zile, atingînd la sfîrșitul săptămînii trecute 1,7 milioane barili. La 5 martie, după mai bine de două luni de întrerupere, Iranul și-a reluat și livrările către străinătate. Președintele Companiei naționale iraniene de petrol (NIOC), Hassan Nazih, a declarat că țara sa este capabilă să atingă o producție de 6 milioane barili zilnic, fără asistența experților străini, care, de altfel, au și părăsit Iranul. Societățile internaționale petroliere, care, anterior, se ocupau cu desfacerea petrolului iranian pe piața externă, vor trebui să renunțe la această „prerogativă", exercitată timp de 25 de ani. Deocamdată, cantitatea care va fi exportată nu este cunoscută ; purtătorul de cuvînt al guvernului, Amir Entezam, a indicat doar că ea va fi calculată pentru a corespunde „necesităților de devize externe ale Iranului și condițiilor pieței externe". Zilele următoare ar putea să aducă precizări suplimentare asupra modului în care se vor desfășura exporturile iraniene de petrol. De asemenea, se așteaptă indicii asupra măsurilor privind și alte sectoare ale economiei, în special cel financiar. Evoluția iraniană, în plină desfășurare, conține, încă, o serie de aspecte în curs de clarificare. De aceea — a explicat Amir Entezam — delegații iraniene vor pleca, în curînd, în diferite state pentru a explica actuala poziție a Iranului, schimbările intervenite, precum și obiectivele noului regim.

Liana Enescu

Președintele american Jimmy Carter și premierul israelian Menahem Begin au avut la Washington o serie de întrevederi într-o încercare, de ultimă oră, de a debloca impasul negocierilor privind încheierea tratatului de pace dintre Israel și Egipt

ORIENTUL MIJLOCIU

Noi inițiative pentru continuarea negocierilor dintre Egipt și Israel

Negocierile privind încheierea unui tratat de pace între Egipt și Israel au înregistrat, în cursul ultimei săptămîni, o desfășurare spectaculoasă, în zig-zag, subliniind, o dată mai mult, cursul complex, dar continuu, al procesului spre o reglementare politică, eficientă și durabilă, a situației din Orientul Mijlociu.

După ce tratativele de patru zile dintre Egipt, Israel și S.U.A., cunoscute sub numele de Camp David II — care au avut loc la sfîrșitul lunii trecute, cu participarea premierului egiptean, a ministrului afacerilor externe israelian și a secretarului de stat american — n-au reușit să surmonteze obstacolele din calea unui acord de pace egipteano-israelian, lucrurile rămînînd la același vechi punct mort, a urmat, la scurt timp, vizita la Washington a primului ministru israelian Menahem Begin. Așa cum este cunoscut, acesta respinsese anterior noile propuneri americane avînd ca scop depășirea impasului, hotărîrea fiind sprijinită de cabinetul israelian, cu toată împotrivirea celor doi protagoniști din cadrul negocierilor cu Egiptul — ministrul afacerilor externe Moshe Dayan și ministrul apărării Ezer Weizman.

Sosit pe neașteptate în capitala Statelor Unite, premierul Begin a avut, în cursul săptămînii trecute, întrevederi repetate cu președintele Carter, rezultatele plutind, pînă duminică, într-o nebuloasă de incertitudini. Ultimele sugestii — a căror substanță n-a fost divulgată pînă în prezent (după cum se relatează, ele constau în două propuneri scrise și patru orale, formulate de președintele american premierului israelian) — au fost primite pozitiv de guvernul Israelului. Întrunit luni, într-o ședință extraordinară, sub președinția vicepremierului Ygael Yadin, cabinetul israelian a decis cu 9 voturi pentru, 3 contra și 4 abțineri, să aprobe „recomandările primului ministru Menahem Begin", autorizîndu-l să continue negocierile în vederea încheierii tratatului de pace cu Egiptul, pe baza propunerilor președintelui Carter.

Între timp, șeful executivului american a avut mai multe convorbiri telefonice cu președintele egiptean Sadat și, luni după amiază, purtătorul de cuvînt al Casei Albe a anunțat reprezentanților presei decizia președintelui Carter de a vizita, începînd de joi, Egiptul, iar, de duminică — Israelul. Cercurile oficiale egiptene și-au declarat satisfacția față de această vizită, iar, în Israel, au loc pregătiri intense pentru primirea înaltului oaspete american.

În vederea vizitei în Orientul Mijlociu a președintelui Carter, marți a sosit, la Cairo, consilierul său pentru problemele securității naționale, Z. Brzezinski, și ambasadorul itinerant A. Atherton.

Primele comentarii ale presei din S.U.A. și Israel, privind vizita șefului Casei Albe în Orientul Mijlociu, degajă, în ansamblu, optimism, fără însă a neglija și posibilitatea unei derulări nedecisive a misiunii președintelui Carter. Se consideră că abia după prima rundă de convorbiri cu șeful statului egiptean — cînd ar putea fi aduse la cunoștința publică, cu exactitate, noile sugestii americane — vor fi ceva mai clar determinate perspectivele unei înțelegeri privind tratatul de pace egipteano- israelian, inclusiv a unei eventuale noi întîlniri, la nivel înalt, dintre Egipt și Israel, dedicată acestui scop.

I. Crăciun

LONDRA

Urmările posibile ale unui referendum controversat

Țara Galilor a spus „nu" proiectului de creare a unei Adunări locale (devolution) cu o majoritate substanțială — 47 la sută. În Scoția, rezultatul a fost pozitiv dar, în timp ce 31 la sută din votanți se împotriveau proiectului, doar 33 la sută au fost de acord cu el, adică mult sub limita de 40 la sută ce fusese solicitată. Care vor fi consecințele pentru guvernul laburist ?

La 272 de ani după dizolvarea ultimului parlament de la Edinburgh, la peste patru sute de ani de la alipirea Țării Galilor la Anglia și după trei ani de aprinse și controversate dezbateri parlamentare, proiectul de descentralizare trebuia să fie una din realizările importante ale guvernului laburist. Pronunțata abținere de la vot (faptul că a plouat și a nins la 1 martie pare să fi contribuit prea puțin la rezultatele referendumului) care subliniază dezinteresul, din ultimul timp, al electoratului și concentrarea atenției în special asupra problemelor sociale actuale ar putea fi cauzele principale ale rezultatelor obținute. Pentru guvern, se pare că esențial, în acest moment, este să se mențină la putere cît mai mult. Dar modul în care o va face nu este încă limpede.

Reacțiile cele mai diferite n-au întîrziat. În timp ce liderul conservator Margaret Thatcher declara că rezultatul referendumului a fost „decisiv" și că partidul său va face tot posibilul pentru a împiedica parlamentul să revină asupra regionalizării, ministrul de externe David Owen era de părere că „referendumul a fost doar consultativ. Nu consider că se poate vorbi de o înfrîngere pentru guvern". În același timp, însă, alt membru al guvernului, secretarul pentru Țara Galilor, John Morris, recunoștea că rezultatele constituie „o serioasă înfrîngere. Dacă vezi un elefant la ușă, nu poți să nu-l recunoști".

În fond, situația se reduce iarăși la aritmetica parlamentară, dar mult mai acut în acest moment. Partidul laburist deține 307 mandate în Camera Comunelor ; admițînd că cei doi laburiști scoțieni, social-democratul din Ulster și independentul din aceeași provincie vor continua să se alăture guvernului, așa cum au făcut-o pînă acum, acesta dispune de 311 mandate. Opoziția are, în schimb, 320 mandate — 283 conservatori, 13 liberali, 11 naționaliști scoțieni, 10 unioniști din Ulster și 3 naționaliști galezi. Într-un interviu televizat, de la începutul săptămînii trecute, premierul James Callaghan declara însă : „Guvernul nostru a fost în minoritate aproape cinci ani și am fost mereu amenințați cu înfrîngerea. Dacă aceasta va rezulta dintr-un referendum, nu vom avea ce face". Dar „perioada cea mai propice pentru alegeri se situează în octombrie sau noiembrie. Aceasta rămîne încă opinia mea, deși, bineînțeles, s-ar putea să fim forțați să le organizăm înainte". În ce privește continuarea procesului de regionalizare, au fost prevăzute, pentru această săptămînă, consultări intense între membrii guvernului, în care să se decidă calea de urmat.

Într-adevăr, situația actuală este foarte confuză. În mod concret, guvernul laburist a fost sprijinit, în ultimele patru luni, de naționaliștii scoțieni și galezi. Îndată după referendum, primii au avut o întrunire în urma căreia liderul lor, Donald Stewart, declara : „Am obținut o majoritate și, de aceea, guvernul ar trebui să continue procesul de instaurare a unei Adunări în Scoția". Laburiștii scoțieni s-au întrunit și ei, duminică, alăturîndu-se cererilor partidului naționalist scoțian. În caz contrar, cele două grupări politice au anunțat că își vor retrage sprijinul parlamentar. Dar amenințări pentru guvern vin și din partea propriului partid. Tot duminică, Eric Moonman, liderul unui grup de 40 laburiști potrivnici regionalizării, a declarat că grupul său se va împotrivi oricărei reluări a proiectului, amenințînd guvernul cu abținerea și în alte proiecte. Rezultatele de la 1 martie pot determina, de aceea, un vot de încredere în guvern, cu imprevizibile consecințe. Marja de manevră a premierului James Callaghan apare, în acest moment, și mai limitată. Acceptînd cererile S.N.P., primul ministru va întîlni împotrivirea unor membri ai partidului propriu, a conservatorilor și liberalilor. S-ar putea ca unioniștii din Ulster — provincie căreia i s-a promis sporirea reprezentării la Westminster — să se abțină, dar numărul lor este insuficient pentru o victorie.

Cu toate acestea, nu este exclus ca guvernul laburist să reușească în a se menține pe întreg mandatul — sau cel puțin pînă cînd premierul va socoti că a atins un moment favorabil partidului său. Deși conservatorii au depășit, în mod substanțial, partidul de guvernămînt în sondajele de opinie publică, părînd a fi siguri de o viitoare victorie — tendință confirmată la cele două alegeri parțiale din 1 martie (dar mandatele respective fuseseră deținute și înainte de conservatori) — ei nu par foarte nerăbdători să declanșeze alegeri în acest moment, în ciuda declarațiilor lui Margaret Thatcher. Aceasta întrucît, dacă alegerile ar avea loc imediat și partidul „tory" ar ieși victorios, ar trebui să rezolve toate conflictele sociale actuale. Or, între pozițiile conservatoare în acest domeniu și opiniile sindicatelor există mari divergențe, greu de soluționat, și opoziția nu dorește să reîntîlnească o situație asemănătoare celei care l-a determinat căderea în 1974.

Un al doilea element ce ar putea fi favorabil guvernului este oferit chiar de situația socială actuală. Conflictele de muncă în mai multe sectoare de activitate s-au atenuat, deși au reizbucnit altele. „Concordatul" încheiat între guvern și sindicate — chiar limitat fiind și necuprinzînd stipulații clare referitoare la problema salariilor — este o cale de rezolvare a problemelor economiei britanice și de reducere a inflației. Minerii, o categorie de muncitori care s-a remarcat întotdeauna prin fermitate, au adoptat o poziție moderată, după întrevederile cu primul ministru, acceptînd o creștere de 9 la sută a sporirilor salariale — fapt interpretat ca un prim semn de „destindere". Or, toate acestea și, mai ales, pozițiile minerilor, ar putea, speră guvernul, să determine o modificare și în conflictul cu lucrătorii din sectorul public, aflați de șapte săptămîni în grevă, unii dintre aceștia pronunțîndu-se pentru reluarea lucrului în timpul negocierilor ce se poartă.

Situația politică și socială din Marea Britanie continuă să rămînă, prin urmare, într-o imediată actualitate. De fiecare din actele întreprinse de guvern, de partidele politice, de sindicate va depinde momentul alegerilor. La Londra, se afirmă că primăvara aceasta ar putea fi la fel de „caldă", pe plan social, pe cît a fost iarna. „Căldura" va fi sporită, oare, și de o posibilă campanie electorală ? Nu este exclusă, însă, o așteptare pînă după bugetul de la începutul lunii aprilie, pentru o acțiune decisivă.

Stelian Țurlea

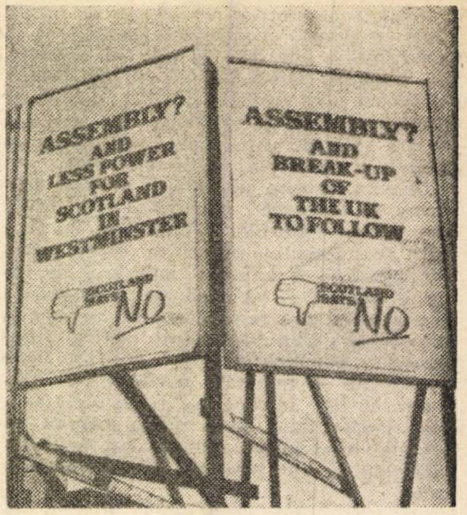

Afișe electorale respingînd regionalizarea în Scoția : provincia ar dispune de mai puține puteri la Westminster, iar întreg procesul ar putea determina viitoare dificultăți pentru Regatul Unit

Linz. Bruno Kreisky, cancelarul federal austriac, vorbind de la tribuna Congresului extraordinar al Partidului socialist din Austria, al cărui lider este

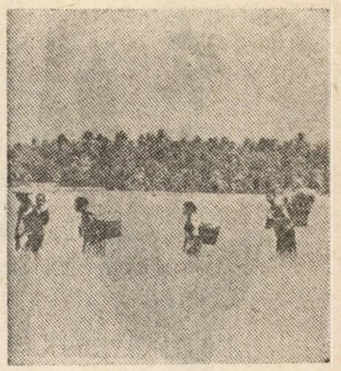

8 MARTIE

Femeia în lumea contemporană

Este o realitate unanim recunoscută că, în dezvoltarea socială a fiecărui popor, o contribuție de cea mai mare importanță o aduc masele de femei, contribuție care este menită să crească în mod continuu.

Exigenței afirmării plenare a femeilor în toate domeniile de activitate pe plan național îi corespunde imperativul participării lor la soluționarea marilor cauze ale omenirii, pentru progres și civilizație. În consens cu această realitate este un fapt că, astăzi, condiția și rolul femeii în lumea contemporană constituie o preocupare fundamentală a întregii comunități internaționale, iar una din expresiile concrete ale acuității problemei este aceea că Organizația Națiunilor Unite a inclus, în nenumărate dezbateri, această tematică, pe ordinea de zi a unor reuniuni la scară mondială. Conectarea acțiunii specifice a femeii la efortul de plămădire a viitorului de pace al lumii este semnificativ pusă în evidență prin chiar logica a două acțiuni de largă rezonanță politică și umană : Anul internațional al femeii (1975), urmat, într-o alăturare firească, de Anul internațional al copilului (1979).

În aprecierea rolului femeii — atît pe plan național, cît și internațional — România pornește de la realitatea că, în zilele noastre, femeile constituie o imensă forță socială și, în același timp, un important factor politic și uman în eforturile unite ale popoarelor pentru instaurarea păcii, securității și cooperării între națiuni.

Problema femeii în lumea contemporană, a participării ei, s-a impus, azi mai mult ca oricînd, ca forță dinamizatoare a marilor transformări revoluționare, naționale și sociale, a mutațiilor profunde în raportul mondial de forțe, în favoarea cauzei progresului și păcii. Iar, dacă astăzi afirmarea tot mai puternică a voinței și hotărîrii popoarelor de a pune, pentru totdeauna, capăt politicii imperialiste de dominație și asuprire, de forță și dictat, de a se dezvolta libere, deplin stăpîne pe soarta lor, de a promova o politică nouă, de egalitate, respect și colaborare cu adevărat democratică reprezintă o dimensiune distinctivă a epocii, este la fel de adevărat că, în cadrul largului front al progresului și păcii, masele de femei își au rolul lor propriu, a cărui afirmare se impune cu necesitate.

Și este firesc să fie așa. Căci, de pe urma războaielor, de pe urma conflictelor, masele de femei au fost cele care au suferit cel mai mult. În același timp, asupra femeilor s-au răsfrînt și, din păcate, se răsfrîng în modul cel mai dureros marile inechități politice și sociale care mai grevează încă omenirea contemporană, inechități generate de politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă. Este, de aceea, firesc ca, într-o epocă în care lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună se afirmă ca normă și legitate a evoluției internaționale, femeile să fie printre primele în rîndurile forțelor avansate, militante ale societății. Participarea lor tot mai activă, în condiții de egalitate, la viața socială și politică, la efortul general spre progres și civilizație este, de aceea, un comandament menit să mobilizeze întregul potențial de acțiune al femeilor de pretutindeni.

Se impune, așadar, o angajare plenară, dinamică și responsabilă a maselor de femei în cadrul luptei forțelor revoluționare, democratice, antiimperialiste, pentru afirmarea unei politici noi, bazate pe respectarea independenței și suveranității naționale, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară.

Ca urmare a creșterii necontenite a rolului clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității, al celorlalte categorii sociale — inclusiv al femeilor și tineretului —, al maselor largi populare, în lume a fost inițiat un curs nou, pozitiv, îndreptat spre destindere, încredere și colaborare între națiuni. Trebuie însă spus — iar o analiză obiectivă a vieții internaționale o demonstrează cu prisosință — că, în lume, mai acționează încă forțe care pot pune în pericol pacea și securitatea internațională, că noul curs spre destindere e încă la început, e încă fragil, că există zone de încordare, focare de conflict, ciocniri militare care pot avea grave consecințe pentru întreaga umanitate.

Tocmai de aceea, însăși realitatea, în complexitatea ei, impune unirea tot mai strînsă și intensificarea continuă a luptei popoarelor, a forțelor înaintate de pretutindeni — forțe în cadrul cărora femeile reprezintă unul din factorii de majoră importanță — pentru soluționarea, pe baze democratice, în interesul tuturor națiunilor, a marilor probleme ce confruntă omenirea.

Femeile din țara noastră — al căror rol în elaborarea și luarea deciziilor cunoaște o continuă afirmare — sprijină activ politica externă a statului nostru, acționînd pentru promovarea unor modalități practice de intensificare a dialogului, a schimburilor de experiență și colaborării internaționale. Sînt nenumărate modalitățile prin care femeile din România își exprimă spiritul lor de răspundere față de soarta păcii și securității în Europa și în lume.

Consiliul Național al Femeilor din Republica Socialistă România întreține ample legături de prietenie și colaborare cu organizațiile de femei din toate țările socialiste, își întărește continuu legăturile de solidaritate cu organizațiile de femei din țările în curs de dezvoltare, cu mișcările de eliberare națională, cu femeile de pe toate meridianele globului. Pentru că, printr-o mai bună cunoaștere reciprocă, printr-un intens schimb de păreri și de experiență asupra problemelor legate de condiția și rolul femeii în lumea contemporană, prin examinarea clară a opțiunilor de pace și securitate, în condiții de independență, egalitate și justiție socială, femeile lumii pot și trebuie să contribuie, activ și eficient, la instaurarea climatului de încredere și cooperare de care omenirea are atîta nevoie.

Rodica Dumitrescu

Iulie 1975, Ciudad de Mexico. Prima Conferință mondială a femeilor : două săptămîni de dezbateri aprofundate asupra condiției femeii în lumea contemporană

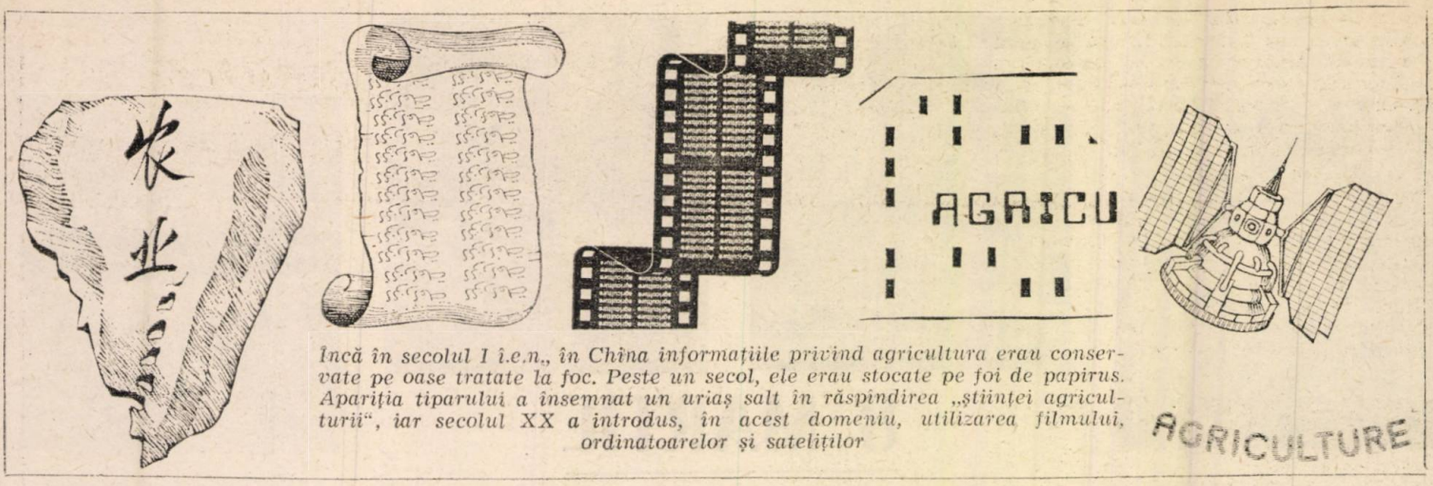

Încă în secolul I î.e.n., în China informațiile privind agricultura erau conservate pe oase tratate la foc. Peste un secol, ele erau stocate pe foi de papirus. Apariția tiparului a însemnat un uriaș salt în răspîndirea „științei agriculturii", iar secolul XX a introdus, în acest domeniu, utilizarea filmului, ordinatoarelor și sateliților

Redescoperirea pămîntului

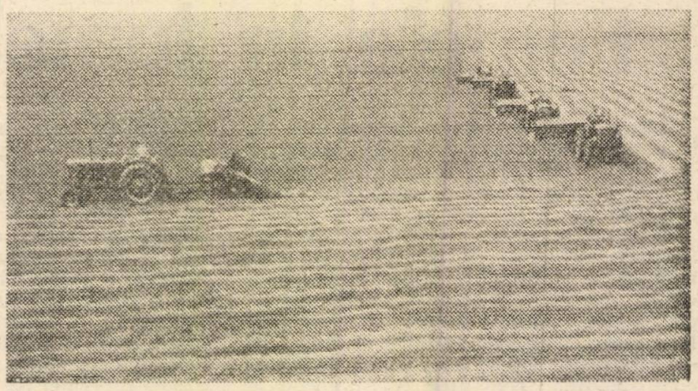

Mecanizarea — un atribut al agriculturii moderne

S-a constatat, prin tehnici sofisticate, că, în ultima sută de ani, Everestul s-a înălțat cu 3 metri. Creșterea celui mai înalt vîrf muntos din lume se datorează — explică oamenii de știință — presiunii exercitate de subcontinentul indian asupra masei continentului asiatic, spre care înaintează constant...

Dar este, oare, Everestul cu adevărat cel mai înalt pisc de pe Pămînt ? Dacă măsurătorile sînt efectuate din centrul globului terestru, relevă savanții de la „Smithsonian Institute" din S.U.A., Everestul se plasează pe locul doi, cel mai înalt vîrf al lumii fiind Chimborazo, din Anzii Ecuadorului...

Măsurătorile întreprinse de institutul american au ridicat, firesc, o altă întrebare, legată de forma reală a Pămîntului. Și, iată, imaginea conturată de computere, pe baza datelor geodezice transmise de sateliți artificiali, arată că Terra are o configurație neregulată, aidoma unui imens bolovan de piatră în formă de pară...

Oamenii redescoperă Pămîntul. Complexele lui dimensiuni geografice, geologice, biologice. Fără să uite a redescoperi pămîntul, acea materie răscolită, din timpuri imemoriale, de brăzdarul truditorului plug, al cărui simbol, cunoscut de toate civilizațiile ce s-au succedat pe scara istoriei, continuă să supraviețuiască noilor tehnologii...

Se apreciază că, la hotarul dintre al doilea și al treilea mileniu al erei noastre, pămîntul cuprins în activitatea agricolă va trebui să asigure hrană pentru o populație de 6—6,5 miliarde de oameni. Cum o va putea face, știindu-se că agricultura anului 2000 nu va avea, în mare vorbind, și sub aspect geografic, caracteristici cu totul deosebite de cele actuale, că plantele agricole de bază vor fi aceleași, iar marile regiuni agricole actuale își vor menține importanța ?

Agricultura mondială își pune, în această perspectivă, o serie de probleme acute, între acestea situîndu-se pe primul loc eforturile pentru ridicarea randamentului suprafețelor cultivate prin metodele moderne ale mecanizării, chimizării, îmbunătățirilor funciare, preocupări strîns legate, firește, de caracterul complex și multidimensional al dezvoltării rurale. Este, de altfel, edificator faptul că orice analiză privind viitorul subliniază necesitatea strîngentă a accelerării dezvoltării satelor, și, în acest cadru, însemnătatea de prim rang a reformei agrare înțeleasă ca o chestiune de legislație vizînd redistribuirea pămîntului celor ce îl muncesc și comportînd un ansamblu de măsuri juridice, tehnice, economice și sociale.

Rolul hotărîtor al condițiilor sociale și economice în asigurarea creșterii producției agricole, în mărirea contribuției acestor ramuri economice la sporirea venitului național, la asigurarea bunăstării poporului este pe deplin demonstrat de experiența românească, agricultura noastră în-

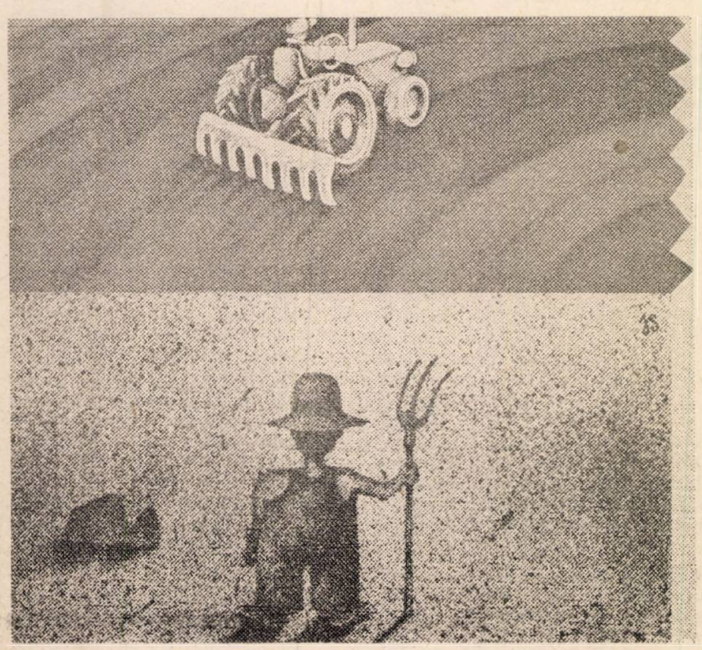

Un imperativ al lumii contemporane : reducerea decalajelor existente în ce privește nivelul dezvoltării și înzestrării tehnice a agriculturii

Sri Lanka : pe plantațiile de cocotieri ale unei cooperative

cepînd să fie așezată pe baze socialiste încă în urmă cu 30 de ani. În cadrul creat de noua sa structură socială, agricultura românească s-a dezvoltat multilateral și intensiv, țara noastră apropiindu-se, îndeosebi în ultimul deceniu, tot mai evident, sub aspectul randamentului, de țările cu agricultură dezvoltată.

Documentele elaborate de Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) relevă că aproape jumătate din locuitorii Pămîntului trăiesc în așezările rurale ale țărilor în curs de dezvoltare, fiind dependenți de roadele pămîntului, inaccesibile, din păcate, marii majorități a acestora. Aceleași documente

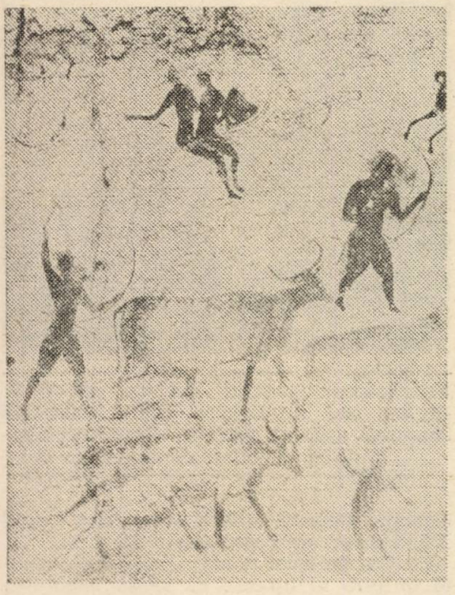

Agricultura — o veche îndeletnicire umană. O mărturisesc picturile rupestre

remarcă, totodată, că țările în curs de dezvoltare au depus și depun „eforturi istorice" pentru a-și edifica propriile economii naționale și a se elibera de starea de subdezvoltare și dependență moștenită și că, în acest cadru, au întreprins și întreprind „străduințe conștiente și progresive" pentru a reglementa problema distribuirii mai echitabile a resurselor, îndeosebi a pămîntului, în prezent neexistînd, practic, nici o țară în curs de dezvoltare care să nu fi luat în considerare necesitatea adoptării unor asemenea măsuri.

Un exemplu concludent, pe acest plan, îl oferă țările africane, unde ponderea agriculturii în crearea produsului național brut este mai mare decît în țările în curs de dezvoltare din alte zone ale lumii. Aici, programele vizînd redistribuirea pămînturilor și lucrarea lor în unități cu denumiri specifice, de la țară la țară („precooperativă", „grup de cooperatori", „cooperativă polivalentă"), dar avînd o trăsătură comună — asocierea —, au „deșelenit", după cum subliniază și rapoartele F.A.O., resurse menite să amelioreze rezultatele obținute în acest sector economic tradițional și, implicit, viața populației rurale. Au apărut, pe acest plan, forme originale de organizare a agriculturii, fiind semnificativă, spre exemplu, experiența „ujamaa" din Tanzania, lansată în 1962, și care deschide în această țară procesul „transformării socialiste în mediul rural". Programul acestei transformări își propune „să realizeze o organizare rurală care să promoveze un mod de viață și de muncă în cooperare, spre binele tuturor". Este vorba, în fapt, de organizarea satelor-cooperative (ujamaa), ai căror membri vor efectua, împreună, cea mai mare parte a lucrărilor agricole; asemenea acțiuni s-au dovedit în practică eficiente și ele introduc, de fapt, elemente ale relațiilor socialiste în economia unor țări din lumea a treia. Pot fi, de asemenea, menționate pentru efectele lor, reformele agrare dintr-o serie de state africane (Algeria, Tunisia, Guineea, Etiopia) care au dus la desființarea marilor proprietăți și la diminuarea treptată a forței clasei feudalilor, activitatea de creare de ferme de stat sau cooperative agricole în R. P. Congo, Benin Mozambic, Angola, Guineea-Bissau, Republica Capului Verde ș.a., considerate ca speranțe pentru dezvoltarea pe cale necapitalistă a agriculturii africane.

În țările Americii Latine, unde marile domenii (haciendas) ocupă cea mai mare parte a terenurilor agricole, ideea unei distribuiri mai echitabile a drepturilor funciare, ca element prealabil al dezvoltării rurale, a dobîndit o forță considerabilă. Căile de aplicare a unor programe de reforme, ca și rezultatele obținute, s-au vădit, și aici, variate. A fost, astfel, aplicată limitarea suprafețelor marilor domenii, în vederea împiedicării tendinței de concentrare a pămîntului în mîna unui grup de latifundiari. Exproprierile făcute, pe această cale, au deschis calea unei împărțiri mai echitabile a pămîntului. Spre exemplu, în Mexic, Peru, Honduras, beneficiarii reformei agrare s-au organizat în entități de producție prin cooperare, dovedindu-se, și aici, ce posibilități deschide o asemenea cale creșterii randamentului agricol și, în general, dezvoltării rurale. Dar, așa cum relevă rapoartele F.A.O., menținerea aici, în paralel, a marii proprietăți private, a antrenat dificultăți ce au diminuat rezultatele obținute.

Serioase preocupări pe calea distribuirii echitabile a pămîntului s-au făcut simțite și în Orientul Mijlociu, programele de reforme agrare introduse într-o serie de state (Egipt, Irak, Siria, R.D.P. Yemen) fiind urmate de adoptarea unor dispoziții vizînd producția de grup. Acestea au fost însoțite, dat fiind specificul zonei, de mari planuri de irigări, cu rezultate variabile, menite să contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea situației din zonele rurale.

Numeroase state din Asia au desfășurat sau desfășoară, de asemenea, programe de dezvoltare rurală, reforme cu caracter agrar (India, Pakistan, Sri Lanka, Filipine ș.a.). Aici, una din problemele principale care se ridică este aceea de a folosi cît mai eficient mîna de lucru, resursa cea mai bogată a acestui continent.

Preocuparea deosebită, manifestată pretutindeni, pentru valorificarea pămîntului este pe deplin justificată: agricultura continuă să dețină ponderi importante în economia mondială și va continua să le dețină și în viitor, chiar în condițiile continuei expansiuni a industriei. Problemele prioritare ce se pun în acest sector în țările în curs de dezvoltare din lumea nesocialistă sînt, invariabil, aceleași: modernizarea utilajelor, diversificarea culturilor și cristalizarea de noi forme de muncă. A devenit, de altfel, tot mai evident — și experiența țărilor socialiste a dovedit cu prisosință acest lucru — că acolo unde s-au creat structuri sociale calitativ superioare, relațiile noi de producție, agricultura a făcut pași însemnați pe calea sporirii randamentelor recoltelor, a dezvoltării rurale, în general.

Oamenii redescoperă PĂMÎNTUL. Un pămînt al oamenilor. Îl vor, pentru ei toți, mai bun, mai rodnic. Ei devin tot mai conștienți că sporirea randamentului pămîntului, a acestei materii răscolite, din timpuri imemoriale, de brăzdarul plugului, reclamă, în viziunea cerințelor anului 2000, nu numai o abordare națională, ci și una globală, reducerea decalajelor existente între diferitele țări ale lumii în ceea ce privește nivelul dezvoltării și înzestrării tehnice rămînînd o principală componentă a acesteia.

Vasile Crișu

Socialiștii portughezi: „zece ani pentru a schimba țara"

La Lisabona s-au desfășurat, între 2 și 4 martie, lucrările celui de al III-lea Congres al Partidului Socialist Portughez. În afara delegaților partidului, la forumul socialiștilor portughezi au participat, ca invitate, circa 50 de delegații din diverse țări ale lumii. Din partea Partidului Comunist Român, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, participanților la congres le-a fost adresat un mesaj de salut de către tovarășul Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Formațiune politică aflată în opoziție, dar cu experiență guvernamentală (Mario Soares a prezidat primele două guverne constituționale, între iulie 1976 și iulie 1978), Partidul Socialist Portughez s-a prezentat la cel de al III-lea Congres cu conștiința că problemele cu care, la ora actuală, este confruntată Portugalia nu mai pot aștepta pentru a-și găsi rezolvarea. Cei 1 000 de delegați socialiști prezenți în marea sală a Palatului Sporturilor din Lisabona au adoptat raportul privind orientarea activității partidului în deceniul următor, intitulat „Zece ani pentru a schimba Portugalia".

Mario Soares, reales secretar general al P.S.P.

Acest document — de o deosebită importanță pentru evoluțiile viitoare din cadrul însuși al partidului, aflat, de mai multă vreme, în căutarea unor clarificări necesare — a fost centrat pe ideea că dinamica democratică, cărela guvernele de pînă acum i-au făcut față în parametrii unui echilibru guvernamental destul de fragil, reclamă o acțiune politică precisă și constantă. De aici — abordarea tuturor aspectelor vieții țării, atît pe plan economic, cît și politico-social. De aici — propunerile conținute în cele 126 de pagini ale documentului, privind necesitatea modernizării societății, consolidarea libertăților publice și a drepturilor economice și sociale, pentru apărarea democrației politice și perfecționarea instituțiilor constituționale. Între obiectivele urmărite pentru anii '80 figurează folosirea integrală a forței de muncă, modernizarea economiei, aderarea țării la Piața comună, care va implica — în opinia socialiștilor — profunde transformări în industria și agricultura portugheză

REPORTAJ PE GLOB

BANIAS – oraş al prieteniei româno-siriene

Crăciun Ionescu

La Banias, am ajuns coborînd, din nord, pe şoseaua litoralului mediteranean, dinspre Lattakia, marele port maritim al Siriei de azi. Drumul se desfăşoară în linie dreaptă, mărginit în stînga, la orizont, de pereţii nu prea înalţi ai unui lanţ muntos, pe crestele căruia se profilează, din loc în loc, vechi cetăţi şi bastioane de pază medievale, cu zidurile ciuntite de scurgerea timpului.

Apropierea Baniasului ne-a fost dezvăluită de siluetele argintii ale turnurilor şi rezervelor marelui complex petrolier din marginea oraşului, cea mai importantă construcţie industrială a Republicii Arabe Siriene. Primul popas l-am făcut la sediul raional al Partidului Baas Arab Socialist. Pe secretarul organizaţiei locale îl întîlnisem, spre sfîrşitul anului trecut, la Bucureşti, cînd ne-a vizitat ţara în cadrul unei delegaţii a Asociaţiei de prietenie siriano-române. În atmosfera primitoare a ospitalităţii arabe, am reluat dialogul, început în România, despre Banias şi perspectivele sale de viitor, de data aceasta împreună şi cu ceilalţi membri ai conducerii organizaţiei locale de partid. Gazdele ne-au înfăţişat cu mîndrie transformările structurale cunoscute de oraşul şi districtul lor, ca de altfel de întreaga ţară, în anii ce au trecut de la revoluţia din 8 martie 1963, care a adus la putere Partidul Baas Arab Socialist. Şi, bineînţeles, au ţinut să sublinieze, cu căldură, rolul însemnat al relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre România şi Siria, exprimat în cel mai concret mod aici, în oraşul lor, de pe ţărmul mediteranean.

Banias este capitala administrativă a cazei (raionul) cu aceleaşi nume, din mouhafazatul (regiunea) Tartous. Caza Banias, cu specific agricol, numără 140 000 de locuitori dintre care 40 000 locuiesc astăzi în oraşul reşedinţă. Populaţia oraşului s-a dublat în anii de după revoluţie, cînd Baniasul a început să se transforme într-un important centru industrial. La Banias se află terminalul unei importante pipe-line ce taie, de la est spre vest, întreaga Sirie, aici încărcîndu-se pe nave ţiţei pompat din cîmpurile petrolifere ale Irakului. Pînă în 1972, cînd au fost naţionalizate, instalaţiile aparţineau unui consorţiu străin şi constituiau singurul obiectiv industrial al regiunii.

În urmă cu patru ani, la Banias s-a pus piatra de temelie a celei mai mari construcţii industriale de pe teritoriul sirian : o rafinărie petrolieră cu capacitate de prelucrare anuală atingînd 6 milioane de tone. Atunci a sosit, de pe meleagurile României, primul eşalon al constructorilor şi cîmpia pustie dintre mare şi munte a început să fie populată de tractoare, autoturisme de teren şi autocamioane, produse ale uzinelor de la poalele Carpaţilor. Numărul inginerilor, tehnicienilor şi muncitorilor români de înaltă calificare, care lucrează pe şantier, depăşeşte acum două mii şi limba română a devenit o limbă de circulaţie pe aceste meleaguri.

Astăzi, la Banias nu este deloc un lucru curios dacă, intrînd într-o prăvălie, negustorul te întîmpină de la uşă cu un : „Bună ziua" ! sau „Salut !", urări rostite în limba română în modul cel mai corect. Din difuzorul instalat la intrarea unui magazin cu de toate se revarsă melodia unui cîntec popular românesc şi numele interpretului este bine cunoscut şi de clienţii sirieni. Un comerciant întreprinzător şi-a pus o firmă scrisă într-o caligrafie stîngace cu litere latine – „La Românul". Sînt dovezi modeste, dar edificatoare, că românii care lucrează la Banias şi-au cîştigat întreaga simpatie a localnicilor, care-i consideră ca pe nişte concetăţeni de ai lor.

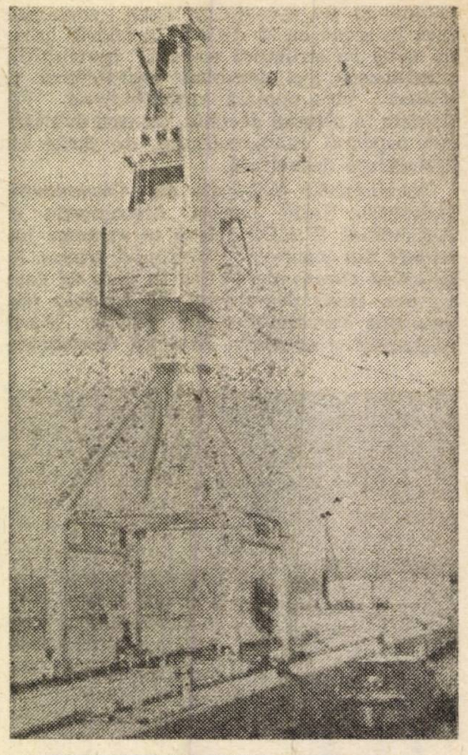

Pe cheiurile portului Tartous, situat la 40 km sud de Banias, nave româneşti descarcă utilajul necesar construcţiei rafinăriei petroliere de la Banias

Construcţia marii rafinării petroliere începută în 1975 se apropie de sfîrşit. Impozanta termocentrală cu coşul ei înalt, care se vede din depărtări, a început efectuarea testelor tehnologice. În partea stîngă se aliniază 60 de rezervoare cilindrice, nou-nouţe, avînd fiecare o capacitate de la 5 000 pînă la 50 000 metri cubi. De cealaltă parte, uriaşe sfere argintii indică prezenţa unor instalaţii de lichefiere a gazelor rezultate din rafinarea petrolului. Pe hectare întregi şerpuiesc conducte, de diferite capacităţi, instalate pe sol sau aeriene, într-un sofisticat păienjeniş ce înconjoară diversele unităţi ale complexului. În labirintul drumurilor de pe şantier, se încrucişează autocamioane grele „ROMAN"-Diesel, cu autoturisme „ARO" sau microbuze „TV" conduse de şoferi români, transportînd utilaj românesc şi constructori români.

Cooperarea rodnică româno-siriană la edificarea acestui colos al industriei ţării prietene ne-a fost evidenţiată, în cele mai elogioase cuvinte, atît la întîlnirea cu conducerea societăţii de stat siriene beneficiare, cît şi în cadrul convorbirii de la sediul local al Partidului Baas Arab Socialist. După cum spunea secretarul organizaţiei de partid raionale, construcţia rafinăriei constituie un simbol al prieteniei româno-siriene şi, în acelaşi timp, un sprijin concret al României pentru progresul şi prosperitatea rapidă a oraşului şi regiunii înconjurătoare. În viitorul apropiat se preconizează amenajarea, la Banias, a unui nou port pescăresc, obiectiv important ţinînd seama de bogăţia faunei marine a zonei din dreptul coastei ; construirea unei puternice centrale electrice ; prelungirea căii ferate Alep-Lattakia prin Banias şi Tartous (pe litoralul Mediteranei) pînă la Homs, în inima ţării. Oraşul se tranformă la rîndul său, dintr-un mic tîrg cum era pînă acum, într-o aşezare urbană importantă, cu cartiere de locuinţe moderne şi diverse construcţii edilitare, de utilitate social-culturală.

Nu peste mult timp, constructorii români ai rafinăriei de la Banias vor părăsi oraşul, dar sentimentele prieteniei vor dăinui întotdeauna făcînd să înflorească şi mai departe, în timp şi spaţiu, caldele relaţii dintre România şi Siria, dintre popoarele celor două ţări.

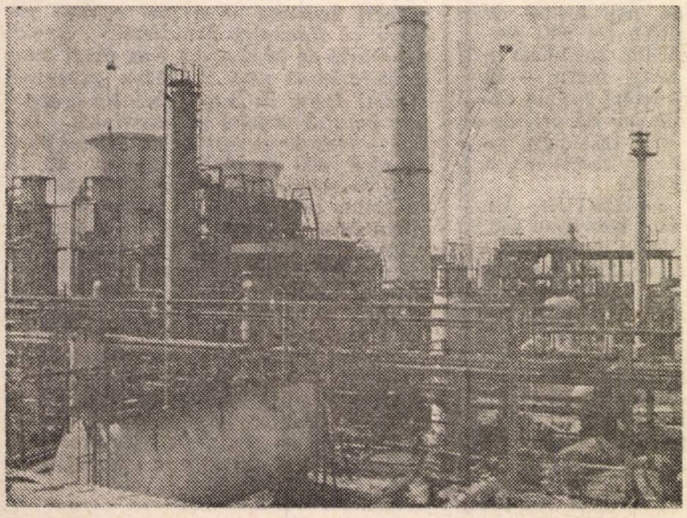

Imagine sugestivă de pe şantierul marii rafinării petroliere de la Banias

NAIROBI

O.U.A.

și „punctele fierbinți“ ale Africii

A 32-a sesiune a Consiliului ministerial al Organizației Unității Africane — for care se întrunește bianual — s-a desfășurat timp de zece zile la Nairobi, în cunoscutul centru de conferințe „Kenyatta“. În plen sau în comitete, au fost abordate teme importante de ordin politic, economic, financiar și administrativ. În capitala Kenyei, se apreciază că recenta sesiune ministerială a O.U.A. a evidențiat dorința statelor membre ale organizației de a-i consolida unitatea și de a-i spori rolul în rezolvarea problemelor ce există — sau pot apare — pe continent.

Prima reuniune, din acest an, a Consiliului ministerial al O.U.A. a avut pe ordinea de zi atît marile probleme cu care se confruntă țările Africii și, implicit, organizația, cît și unele ivite între timp. Din prima categorie, președintele Kenyei, Daniel Arap Moi, amintea în ședința inaugurală : dezvoltarea și independența economică ale țărilor membre ale O.U.A., lupta împotriva ultimelor rămășițe ale rasismului și colonialismului, unitatea țărilor africane. În cea de-a doua grupă s-ar putea înscrie: consecințele recentelor acțiuni agresive ale regimului rasist rhodesian împotriva țărilor din „prima linie“ (Angola, Botswana, Mozambic, Zambia și Tanzania), conflictele dintre unele state membre ale O.U.A. (Uganda — Tanzania), crizele interne din unele țări și implicațiile lor pe plan continental (situația din Ciad) etc. Oricum, este evident că între toate aceste probleme există interdependențe sau interferențe ; de pildă, conflictele locale izbucnite între timp afectează unitatea africană, pun în pericol dezvoltarea statelor respective, oferă cîmp deschis intervențiilor străine pe continent. De altfel, sesizînd semnificația majoră a acestor implicații, șeful statului kenyan, Daniel Arap Moi, arăta, salutîndu-i pe participanții la reuniune : „Unii din afara continentului se tem de unitatea noastră și vor continua să încerce să se amestece pentru a frîna eforturile noastre de promovare a acestei unități. Noi nu trebuie să permitem acestor străini să ne dezbine. Trebuie să ne dăm seama de absurditatea războaielor dintre noi“. Pornind de la aceste realități, președintele kenyan adresa tuturor statelor membre ale O.U.A. un apel fierbinte la comprehensiune, luciditate și realism în vederea salvgardării intereselor organizației și, implicit, ale statelor care o compun.

În ce privește hotărîrile și rezoluțiile adoptate în cadrul reuniunii, acestea privesc un cerc larg de sectoare. Astfel, una dintre rezoluții se referă la extinderea cooperării interafricane și lărgirea legăturilor dintre statele membre ale organizației cu țările în curs de dezvoltare de pe alte continente ; se subliniază, în context, dorința statelor Africii de a asigura o dezvoltare de sine stătătoare, de a-și consolida independența națională, ele participînd, totodată, la schimbul comercial internațional. Aceluiași cadru i se subsumează și decizia referitoare la crearea unui fond special pentru sprijinirea țărilor africane nepetroliere, afectate de creșterea prețurilor pe piața externă — ceea ce ilustrează tendința actuală, manifestată pregnant la Nairobi, de întărire a solidarității membrilor O.U.A. Tot în cadrul recentei sesiuni ministeriale, s-a hotărît organizarea, la Arusha, în mai a.c., a unei conferințe internaționale consacrate examinării problemelor populației africane refugiate din teritoriile aflate sub dominația regimurilor rasiste. De altfel, este vorba doar de un aspect al luptei împotriva ultimelor vestigii ale rasismului și colonialismului, aceasta fiind — după cum sublinia secretarul general al O.U.A., Edem Kodjo — una dintre problemele prioritare ale organizației. La Nairobi, Consiliul ministerial al O.U.A. a condamnat, din nou, regimul de la Salisbury și inițiativele sale în direcția consolidării „reglementării interne“. De asemenea, luînd act de agresiunile comise de regimul rasist rhodesian împotriva țărilor africane din „linia frontului“, s-a arătat că acestea nu fac decît să întărească fermitatea statelor membre ale O.U.A. împotriva regimului de la Salisbury. În consecință, s-a hotărît ca — pe baza raportului Comitetului de eliberare și a celui aparținînd misiunii desemnate să studieze la fața locului daunele provocate de agresiunile regimului rasist rhodesian — să se elaboreze măsuri de răspuns la recentele acțiuni agresive, cît și în direcția împiedicării autorităților de la Salisbury de a organiza „alegeri“, la 20 aprilie a.c. De altfel, aceste aspecte au fost abordate cu prioritate și în cadrul reuniunii la nivel înalt a statelor din „linia frontului“, desfășurată la Luanda în zilele de 3—4 martie a.c.

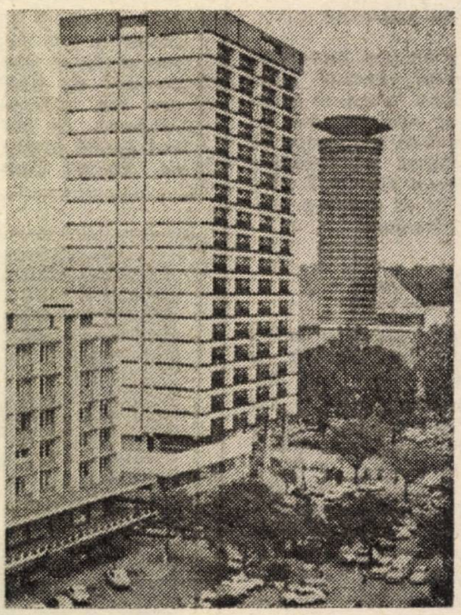

Nairobi. Centrul de conferințe „Kenyatta“ a găzduit cea de-a 32-a sesiune ministerială a Organizației Unității Africane

În ce privește Namibia, secretarul general al O.U.A. releva necesitatea ca țările membre ale organizației să împiedice Africa de Sud în tentativa ei de „a importa“ soluția „reglementării interne“ de tip rhodesian și de a o impune în Namibia. Reținem, în context, că problema namibiană și stadiul ei au fost evocate și de statele occidentale membre ale „grupului de contact“ (S.U.A., Franța, R.F.G., Marea Britanie, Canada), fără a se debloca însă actuala situație.

O susținută activitate s-a desfășurat la Nairobi și în legătură cu conflictul tanzaniano-ugandez, O.U.A. acordînd o atenție specială acestei probleme. Paralel cu sesiunea ministerială, s-a întrunit Comitetul de mediere al O.U.A. (prezidat de însuși secretarul general al organizației, Edem Kodjo) din care fac parte reprezentanți din Gabon, Gambia, Nigeria, Togo, Tunisia, Zambia și Zair (Kenya și Libia avînd observatori). După ascultarea celor două părți, la Kampala și Dar Es Salaam au fost trimise, în două rînduri, misiuni de mediere. Totodată, s-au lansat apeluri publice la încetarea ostilităților, la dialog și reconciliere.

■

Se poate aprecia că — atît în ansamblu, cît și luate în parte — hotărîrile și rezoluțiile adoptate de a 32-a sesiune a Consiliului ministerial al O.U.A. au un caracter pozitiv. Ele evidențiază cu pregnanță spiritul de responsabilitate față de destinele organizației și ale statelor membre, spirit care a animat participanții la lucrări și, implicit, dorința lor de a găsi soluții africane problemelor africane. S-a văzut — și cu acest prilej — că, în pofida caracterului complex al situațiilor determinate de cauze diferite — greaua moștenire colonială, subdezvoltarea etc. —, există condiții și premise ca O.U.A. să-și sporească aportul în reglementarea problemelor cu care sînt confruntate statele membre, acesta fiind însuși scopul creării sale și rațiunea ei de a fi. S-a relevat, în același timp, necesitatea întăririi unității și solidarității țărilor africane, în vederea eliminării oricăror forme de ingerințe externe, a instaurării unui climat de pace, comprehensiune și conlucrare interafricană. Spiritul deschis și climatul pozitiv ale reuniunii din sala „Kenyatta“ din Nairobi atestă că stă în puterea popoarelor africane să-și hotărască singure destinele, să întroneze un sistem nou de relații între ele, spre binele și progresul tuturor popoarelor continentului, în folosul păcii și colaborării internaționale.

Dumitru Constantin

La încheierea vizitei în Mexic a președintelui Franței, Valéry Giscard d'Estaing, — vizită cu prilejul căreia au avut loc trei runde de convorbiri cu președintele țării-gazdă, José Lopez Portillo, — a fost dat publicității un comunicat comun mexicano-francez. De asemenea, au fost semnate o serie de acorduri economice, comerciale și financiare bilaterale

1000+1

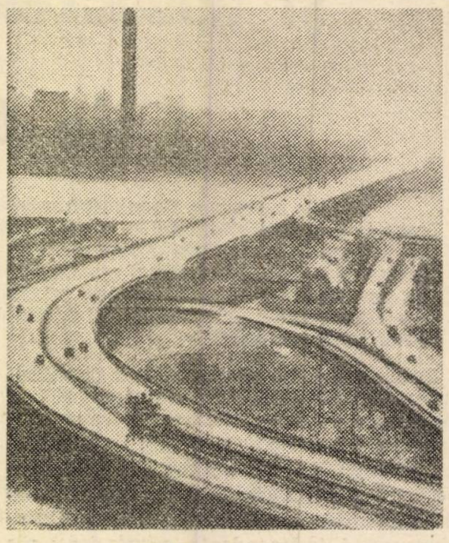

„Podul Octombrie" de peste Nil este, cu cei 8 km lungime, cea mai impunătoare construcție de acest gen din Orientul Mijlociu. În planul secund, în stînga, Turnul Cairo

Retrageri

Iranul a anunțat că își retrage contingentul cu un efectiv de 390 militari din cadrul Forței O.N.U. de menținere a păcii pe Înălțimile Golan. Ministrul de externe, Karim Sanjabi, a declarat agenției PARS că secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, i-a fost notificată decizia respectivă. Pe de altă parte, într-un interviu acordat ziarului kuweitian „Al Watan", generalul Mohamed Vali Gharami, șeful statului major al armatei iraniene, a declarat că trupele iraniene staționate în sultanatul Oman vor fi retrase în următoarele patru zile. Generalul a mai precizat că și unitățile din cadrul UNIFIL, în sudul Libanului, vor fi retrase.

Interafricana

Președintele senegalez, Leopold Sedar Senghor, a declarat la Congresul P. S. Portughez – la care a participat în calitate de invitat – că socialiștii africani vor organiza un congres, înainte de sfîrșitul anului 1979, în vederea constituirii Interafricanei Socialiste.

Demisie

Egon Bahr a anunțat, într-un interviu acordat ziarului „Die Zeit", că, după alegerile generale care vor avea loc anul viitor, va demisiona din funcția de secretar general al Partidului Social-Democrat din R.F.G. El a precizat că își va continua activitatea parlamentară.

Pacea

„Educația în spiritul păcii" a fost tema aleasă anul acesta de „Universitatea liberă din Bruxelles", care, împreună cu alte universități și institute de învățămînt superior, organizează anual o zi universitară în favoarea păcii, la care au participat profesori și studenți. Programul manifestării din acest an a cuprins acțiuni variate. S-au dezbătut numeroase subiecte, printre care educația în spiritul păcii în învățămîntul liceal, în învățămîntul universitar, în activitățile studențești, în diversele organisme internaționale, rolul mijloacelor de informare (radio, televiziune, presă) în promovarea idealului de pace.

Potrivit celor convenite încă la 16 decembrie, cînd a fost anunțată normalizarea relațiilor chino-americane, la 1 martie, în capitalele celor două țări, au avut loc ceremoniile inaugurării ambasadelor. În imagine, momentul prezentării președintelui Carter a scrisorilor de acreditare de către ambasadorul chinez la Washington

Un potențial star cinematografic între aceste fetițe de șase ani, care așteaptă „întrevederea" de selecție, la Teatrul din New York, în scopul reluării rolului jucat, cîndva, de Shirley Temple, în „Micuța domnișoară Marker"

Reeditare

Doi tineri norvegieni au pornit recent de la Londra pe o bicicletă dublă pe urmele lui Phileas Fogg, eroul lui Jules Verne, pentru un ocol al Pămîntului în 79 de zile. Ei și-au propus să urmeze un itinerar ce cuprinde orașele Paris, Roma, Cairo, Bombay, Calcutta, Hong Kong, Tokio, San Francisco, Denver, Chicago, New York și Southampton, dar trenul din romanul lui Verne va fi înlocuit de bicicletă, iar vapoarele de avioane. Bicicleta celor doi tineri va fi echipată cu un dispozitiv prin care se va ține zilnic legătura prin satelit cu un centru al NASA din Houston și va fi însoțită de un automobil pentru aprovizionare. De menționat însă că unul din cei doi temerari, Tore Naerland, este nevăzător, iar rolul de călăuză și-l va asuma tînăra Narit Voster. Între altele, expediția „bicicletei păcii" – cum a fost supranumit vehiculul lor – urmărește să încurajeze practicarea sportului de către handicapații fizic.

Critici

Într-o alocuțiune rostită la Alexandria în fața reprezentanților muncitorilor din transporturi, președintele Sadat a criticat organizația secretă „Frăția Musulmană". Șeful statului a condamnat activitățile organizației de extremă dreaptă și a pus accentul pe reorganizarea actuală a acestei mișcări în Egipt, și în special în cadrul universităților. Reafirmîndu-și opoziția față de „ingerința Islamului în politică", președintele Sadat a relatat despre crearea de către această organizație a unui serviciu terorist secret și s-a pronunțat împotriva atentatelor comise de „Frăția Musulmană" pentru a pune mîna pe putere.

Navală

În anul 1978, veniturile obținute de Grecia de pe urma flotei sale comerciale au ajuns la 1 174 000 000 dolari, cu 47,4 milioane de dolari mai mult decît în 1977. La sfîrșitul anului trecut, flota elenă număra 4 133 de nave, cu un deplasament total de 36,9 milioane tone, cu 3,5 milioane tone mai mult decît la sfîrșitul anului 1977. Din punct de vedere al tonajului, flota elenă se află în prezent în urma celei liberiene, care dispune de nave cu un deplasament de 80,1 milioane tone, și celei japoneze, cu 39,1 milioane tone. Datele statistice citate de presa ateniană menționează că în cursul anului 1978 un număr de 784 de nave grecești, cu un deplasament de 13,9 milioane tone, navigau sub pavilioane străine.

Paulo Rossi, președintele Curții constituționale a Italiei, dă citire verdictului în procesul intentat unor persoane acuzate de a fi luat mită de la compania americană aeronautică „Lockheed", înlesnind, în 1971, achiziționarea a 14 avioane de transport „Hercules C-130" pentru forțele armate italiene. Condamnați : Mario Tanassi, fost ministru al apărării (doi ani și patru luni închisoare) ; Duilio Fanali, fost șef al statului major al aviației (un an și nouă luni închisoare). Au mai fost condamnați frații Antonio și Ovidio Lefebvre, reprezentanții firmei „Lockheed" pentru Italia, și Camillo Crociani, fost președinte al societății „Finnmecanica". Fostul ministru al apărării, Luigi Gui, a fost achitat. Implicațiile italiene ale „cazului Lockheed" au fost declanșate cu trei ani în urmă, ancheta fiind deschisă după publicarea în S.U.A. a „raportului Church" asupra activității societăților multinaționale americane

La Abu Dhabi, capitala Emiratelor Arabe Unite, s-a deschis, săptămîna trecută, prima conferință arabă privind energia. Reuniunea — organizată de ministerul petrolului, energiei și minelor din țara gazdă, de Organizația țărilor arabe exportatoare de petrol și de „Fondul arab pentru dezvoltare economică și socială" — a dezbătut patru teme : analiza politicii energetice internaționale și incidența ei asupra țărilor arabe ; situația actuală și previziunile necesităților și disponibilităților în materie de energie în țările arabe, cît și examinarea politicilor locale de utilizare a energiei și de cooperare arabă în acest domeniu ; opțiunile tehnologice ale țărilor occidentale în materie energetică și dezvoltarea resurselor petroliere arabe, cît și opțiunile țărilor arabe în ceea ce privește energiile noi (nucleară, solară) ; cercetări privind optimizarea politicii energetice arabe în materie de producție și prețuri

Parc

Cu prilejul întîlnirii pe teritoriul panamez a președinților Republicii Costa Rica, Rodrigo Carazo, și Republicii Panama, Aristides Royo, la Guabito a fost semnată o convenție privind crearea unui „Parc internațional al prieteniei", în zona de frontieră comună, în scopul conservării resurselor naturale și a faunei deosebit de bogate din această regiune. În declarații făcute după semnarea documentului, șefii de stat panamez și costarican au precizat că se preconizează elaborarea și a unui program comun de valorificare superioară a resurselor din zona de frontieră dintre cele două țări, inclusiv folosirea în comun a energiei hidraulice. „Convenția semnată – a declarat președintele Carazo – reflectă stadiul real, pozitiv al relațiilor dintre Panama și Costa Rica".

Gheața acoperă, încă, țărmurile baltice din fața portului Kiel, cu toate că soarele a devenit tot mai generos

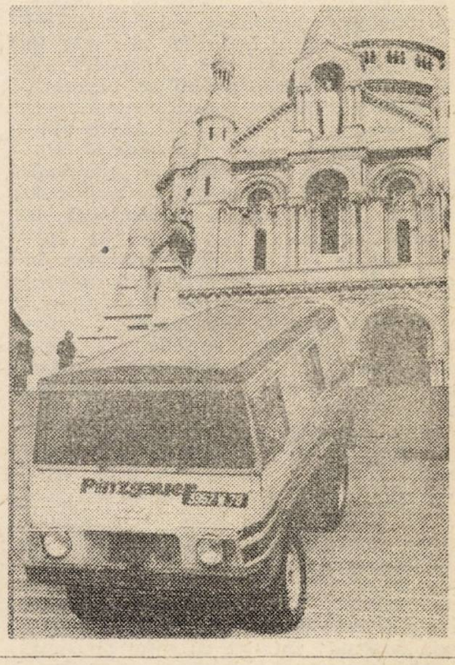

Acest vehicul aflat (în timp ce era prezentat presei) pe scările ce duc la Sacre-Coeur s-a clasat pe primul loc în raliul „Paris — Dakar, 1979"

Rubrică realizată de Ilie Olteanu

IN LUMEA IDEILOR

DEZVOLTARE — PACE:

opțiuni asupra unei relații esențiale

Viitorul constituie de mult obiect nemijlocit de studiu științific și cercetare, pe bază de metode și tehnici moderne. O dovedește, printre altele, multitudinea abordărilor prospective din literatura socio-economică și politologia mondială. Diverse „scenarii" și „modele" încearcă să descrie viitorul mai apropiat sau mai îndepărtat, să-i surprindă principalele trăsături și coordonate în plan tehnologic, economic, politic, pornind de la datele prezentului și luînd în considerare, într-o măsură mai mare sau mai mică, tendințele ce se prefigurează. Domeniul relațiilor internaționale nu este exceptat. Caracteristicile lor viitoare, evoluțiile din cadrul „sistemului global mondial" sînt larg investigate, și multiple „scenarii" — „posibile", „probabile" sau „previzibile" — caută să le schițeze. Viziunile prospective variază între extremele : optimism și pesimism — corespunzînd „scenariului-cooperării" și, respectiv, „scenariului-confruntării". Problema de fond abordată și în funcție de care sînt stabilite coordonatele viitorului este aceea a corelației *dezvoltare-pace* (destindere). Primul gen de scenarii are în vedere, de fapt, ipoteza *existenței*, deopotrivă, a păcii și dezvoltării ; al doilea gen de scenarii are, dimpotrivă, în vedere *absența* fie a păcii și, deci, a dezvoltării, fie a dezvoltării și, deci, a păcii.

Cooperarea, ca „strategie a păcii"

Tot mai mult, însă, abordările prospective renunță la atitudinea oarecum pasivă în fața viitorului, refuzînd să vadă în aceasta ceva implacabil, imposibil de schimbat chiar dacă posibil de cunoscut. Se adoptă o atitudine activă, încercîndu-se „direcționarea" viitorului. „Scenariile-strategie" iau locul „scenariilor-ipoteză". Cooperarea devine nu numai o eventuală stare de fapt, ci o strategie, un mijloc de eliminare a confruntării și încordării, de asigurare a păcii și dezvoltării. Se apelează, adesea, la abordările propuse în teoria jocurilor, considerîndu-se, în spiritul acestei teorii, că participanții (partenerii de joc — în cazul de față țările) au la dispoziție două scheme posibile : a) jocul necooperativ (sau „cu sumă nulă", respectiv ceea ce cîștigă unii parteneri pierd alți parteneri, suma cîștigurilor și pierderilor fiind, pe ansamblu, zero) ; b) jocul cooperativ (sau „cu sumă nenulă pozitivă", respectiv existînd o anume strategie care, dacă este folosită și respectată de toți partenerii, aduce tuturor acestora un cîștig). O asemenea strategie — a *„cooperării"* — este cea recomandată spre a fi adoptată, ca o alternativă viabilă și rațională la „confruntare", la „scenariul-catastrofă". Corelația dezvoltare-pace (destindere) este, deci, „atacată" într-un cu totul alt mod, la adevărata sa dimensiune și semnificație : pace *pentru* dezvoltare și dezvoltare *pentru* pace.

Prima latură a acestei corelații — *pace pentru dezvoltare* — este aproape un truism, fiind în afara oricărei îndoieli că nu poate exista dezvoltare fără pace sau că este nevoie de pace pentru a se asigura dezvoltarea. Faptul este evident prin sine, nu trebuie demonstrat. Dar bătălia pentru a impune evidența, pentru a argumenta ceea ce nu ar mai trebui argumentat este mai mult decît necesară, de vreme ce mai există teoretizări care văd în cursa înarmărilor — gravă amenințare potențială la adresa păcii — un „stimulent al dezvoltării", de vreme ce chiar și folosirii directe a forței (inclusiv sub forma războiului de agresiune) — refuzul nu numai potențial, ci efectiv al păcii și destinderii — i se atribuie, uneori, „virtuți" pe linia „soluționării" unor probleme litigioase de ordin politic sau economic. Susținînd asemenea teorii, unii politologi și economiști burghezi încearcă, într-un fel, să se „apere", invocînd faptul că ei nu se fac decît ecoul „experienței istorice" sau chiar al „unor realități actuale", care ar arăta că așa ar cam sta lucrurile. Cursa înarmărilor continuă și recurgerea la forță sau la amenințarea cu forța nu a fost repudiată încă din viața internațională. Aceasta nu înseamnă, însă, cîtuși de puțin că omenirea ar trebui să urmeze aceste „norme", să se supună unui destin, care parcă ar veni din afara ei și care ar conduce-o la distrugere. Dar, mai ales, aceasta nu înseamnă că utilizarea forței ar fi un „instrument al dezvoltării" sau că spirala înarmărilor ar fi un „impuls al creșterii economice".

Experiența istorică însăși evidențiază imensele distrugeri umane și materiale produse de războaie, demonstrînd, astfel, ce uriaș obstacol reprezintă acestea în calea dezvoltării generale. Și tot experiența istorică arată că distrugerile au devenit mereu mai mari, pe măsură ce înfruntările armate au fost purtate în condițiile unor tehnici militare superioare. „Costul", în termenii dezvoltării, al recurgerii la forță, în primul rînd la cea militară, este tot mai important, iar, la limită (deja atinsă, în momentul actual, datorită tehnologiilor nucleare), „costul", în cazul unei conflagrații atomice, ar fi distrugerea globală, negarea a tot ceea ce omenirea a obținut de-a lungul veacurilor în planul dezvoltării. Pornind de la aceste constatări, politologul american Michael Hudson vorbește de „contextul economic în schimbare al războaielor", considerînd că, spre deosebire de trecut (respectiv în cea mai mare parte a istoriei omenirii), războaiele au devenit, în zilele noastre, mai costisitoare și mai distrugătoare pentru cei ce le poartă, fiind, în egală măsură, dacă nu chiar mai împovărătoare, pentru agresori decît pentru învadați, pentru învingători decît pentru învinși. „Costul unui război — spune M. Hudson — a devenit atît de împovărător încît arată și celor mai înfocați susținători că o cucerire militară nu merită prețul. În lumea de azi, acest preț înseamnă sărăcie și instabilitate politică pe plan intern și pierderea puterii economice pe plan internațional. Obiectivul tradițional al războiului — capturarea de resurse economice străine — a devenit «auto-distrugător». Războiul implică pierderea capacităților de manevră economică și diplomatică ale națiunilor beligerante, distrugînd prosperitatea pe plan intern a țărilor respective. Iar, din punct de vedere politic, el mai mult «galvanizează» popoarele împotriva puterii de ocupație, decît asigură adeziunea lor la sfera de influență politică a acesteia... Astfel, costul financiar al războaielor de agresiune a devenit un element care acționează în direcția păcii"[1].

Faptele însele dovedesc că războiul, recurgerea la forță trebuie scoase în afara legii pe plan internațional nu numai în numele unei conduite morale sănătoase — corespunzător întronării conceptului de putere, bazat pe forța dreptului și nu pe dreptul forței — ci și în numele progresului economic, al dezvoltării. Această exigență se referă nu doar la componenta efectivă, dar și la cea potențială a amenințării la adresa păcii — cursa înarmărilor. Realitățile actuale probează, fără putință de tăgadă, că, din punctul de vedere al dezvoltării, această cursă constituie o puternică frînă și nu un stimulent, prin chiar ceea ce constituie ea, în fond, în ultimă instanță : o uriașă deturnare de resurse umane, materiale și financiare de la folosirea lor în scopuri nemijlocit productiv-sociale și utile societății. Expresie a menținerii încă, în viața mondială, a preceptului anacronic că pacea și securitatea nu ar putea fi asigurate decît pe calea pregătirilor de război, cursa înarmărilor escaladează tensiunea, absorbind noi fonduri, chipurile, pentru a o combate, în virtutea teoriei disuasiunii sau a descurajării potențialului adversar. În acest fel, ea introduce un cerc vicios, al cărui preț îl reprezintă accentuarea poverii care apasă pe umerii tuturor popoarelor lumii, dar, îndeosebi, pe cei ai popoarelor din țările în curs de dezvoltare, care își văd serios afectate eforturile în direcția recuperării decalajelor ; cursa înarmărilor se manifestă, în acest sens, ca un obstacol direct în calea lichidării subdezvoltării, în calea promovării pe plan general a progresului economico-social.

„Dezvoltarea pentru pace"

Iar perpetuarea și chiar adîncirea decalajelor sporesc, la rîndul lor, animozitățile și încordarea internațională, prin consecințele lor pe linia agravării discrepanțelor dintre state în ce privește condițiile de progres și viață ale popoarelor — sursă nemijlocită de tensiune pe plan politic în lume —, scoțînd, pregnant, în evidență semnificația și dimensiunea celei de-a doua

[1] Michael Hudson, *Global Fracture : The New International Economic Order*, Harper and Row, New York, Hagerstown, San Francisco, London, 1977, p. 217—219.

principale laturi a corelației dezvoltare-pace (destindere), respectiv *dezvoltare pentru pace*. Și în această privință faptele nu lasă loc dubiilor sau interpretărilor diferite : nu se poate vorbi de o reală destindere, de pace, fără asigurarea progresului tuturor țărilor și popoarelor, fără lichidarea gravei asimetrii existente, actualmente, între nivelurile de dezvoltare economică ale statelor. Polarizarea bogăției pe plan mondial a atins dimensiuni de-a dreptul dramatice, ajungînd în punctul în care o zecime din omenire concentrează, din total, aproape tot atît cît restul celorlalte nouă zecimi. De altfel, existența însăși a acestei asimetrii probează — din păcate, printr-un exemplu profund negativ — corelația dezvoltare-pace. Tocmai absența păcii, în sensul cel mai larg al cuvîntului, respectiv folosirea de către cei puternici a forței militare, economice, politice sau de altă natură, pentru a-și impune condițiile în fața celor mai slabi, este aceea care a condus la actuala scindare anacronică a lumii în țări „bogate" și țări „sărace".

Această tristă realitate a zilelor noastre nu ar putea fi despărțită de determinările ei istorice. Subdezvoltarea nu a existat dintotdeauna. Ea a apărut și s-a accentuat în perioada instaurării și funcționării mecanismelor de dependență colonială și dominație imperialistă, care au împiedicat dezvoltarea armonioasă, multilaterală a economiei țărilor actualmente subdezvoltate, imprimîndu-i, dimpotrivă, o structură unilaterală, nediversificată care frînează procesul creșterii și modernizării. Dezvoltarea unor state pe seama altora nu înseamnă o adevărată dezvoltare, ci o sursă permanentă de conflict, o amenințare la adresa păcii. Inegalitatea, accentuarea polarizării bogăției sînt de natură să ducă la contradicții între țări, la agravarea încordării internaționale, la instabilitate și nesiguranță, să submineze progresul general, să pună în pericol pacea mondială. Pentru a se evita toate acestea, se impune eliminarea vechilor structuri și relații internaționale, statornicirea unei noi politici de deplină echitate între țări, înfăptuirea practică a unei noi ordini economice și politice mondiale. Exprimîndu-se în mod manifest pentru o nouă ordine în lume — întrucît „cea existentă nu a reușit să satisfacă cerințele marii majorități a popoarelor, rezervînd roadele exclusiv unei minorități privilegiate" — un raport al fundației suedeze Dag Hammarskjöld subliniază : „Considerate în limitele ordinii actuale, interesele țărilor industrializate și cele ale lumii a treia apar disjuncte... Este, totuși, posibil să se progreseze pe calea cooperării internaționale, înțelegîndu-se că toate interesele în discuție trebuie plasate într-o perspectivă și într-un cadru temporal completamente diferite. Există o coincidență între interesele actuale ale lumii a treia și interesele pe termen lung ale țărilor industrializate. Or, dacă se admite aceasta, decizii ar putea fi luate cît mai curînd, de comun acord, pentru a da prioritate, astăzi, acelor interese ale lumii a treia, care sînt grave, urgente și critice, în vederea asigurării condițiilor păcii și stabilității pentru mîine. *Dezvoltarea pentru pace* — acesta este obiectivul care trebuie să întrunească un acord unanim" [2].

Înțelegerea faptului că instaurarea unei noi ordini economice internaționale constituie o responsabilitate a tuturor și este în interesul tuturor are o importanță hotărîtoare pentru angajarea efectivă a procesului în direcția realizării acestui obiectiv, fiind, ca atare, îmbucurător că tema interesului general în promovarea noii ordini este tot mai prezentă în abordările economice și politice din diverse țări ale lumii, inclusiv state occidentale. În intervenția sa în cadrul unui colocviu pe tema viitorului organizațiilor economice internaționale, economistul american David Pollock sublinia că, „dacă se dorește, într-adevăr, ca viitorul deceniu să fie o perioadă de negocieri și nu de confruntare, atunci țările occidentale dezvoltate pot, spre surpriza lor, să găsească în recomandările UNCTAD, exprimînd cerințe ale țărilor în curs de dezvoltare, multe lucruri pe care să le sprijine, să observe că scopul acestor propuneri nu este acela de a provoca lumea dezvoltată în numele unor obiective meschine, ci, dimpotrivă, de a atrage atenția acesteia asupra unui nou mod de a gîndi ordinea economică internațională în schimbare. Sînt, în recomandările respective, multiple acțiuni care se dovedesc a fi în interesul și avantajul reciproc, atît al țărilor dezvoltate, cît și al țărilor în curs de dezvoltare" [3]

Noua ordine economică — substanța politică

Dacă, într-adevăr, subdezvoltarea, decalajele sînt o urmare a realizării prosperității unor state pe baza asupririi altora, aceasta nu semnifică nicidecum că menținerea și perpetuarea lor ar dezavantaja numai țările slab dezvoltate. În fapt, existența decalajelor afectează întreaga omenire. Subdezvoltarea înseamnă, în fond, îngrădirea punerii în valoare a unei părți importante din resursele economico-materiale ale globului. Decalajele reprezintă factori de îngustare a pieței mondiale, avînd, ca atare, în ultimă instanță, consecințe pe linia reducerii posibilităților de dezvoltare și a țărilor înaintate economic. Prin urmare, decalajele împiedică dezvoltarea armonioasă a economiei mondiale și expansiunea echilibrată a schimburilor internaționale. Totodată, însă, determinînd disparități între state în ce privește condițiile de progres și viața ale popoarelor, ele generează frustrare, suspiciuni, animozitate pe plan politic internațional. Ca atare, înfăptuirea noii ordini, cu componenta ei fundamentală, lichidarea decalajelor — ca alternativă rațională la actualele stări de lucruri, ca modalitate eficientă de a evita confruntările și de a afirma colaborarea — se dovedește a fi nu numai în interesul economic direct al tuturor țărilor, ci și în interesul politic nemijlocit al acestora. Noua ordine este, în esență, o problemă atît a progresului, cît și a păcii. Cu prilejul simpozionului organizat pe tema noii ordini de către guvernul olandez, profesorul Mesarovič, unul din autorii celui de-al doilea raport către Clubul de la Roma, arăta în intervenția sa : „Instaurarea unei noi ordini economice mondiale trebuie să răspundă unei necesități reale : de a se reduce inegalitatea de șanse între diferitele părți ale lumii. În timp ce anumite țări trăiesc în condiții de abundență fără precedent, o parte crescîndă a umanității trăiește constant în sărăcie și chiar la limita foametei. Această situație nu poate fi acceptată ca un fapt permanent. Nu se poate permite ca ea să se deterioreze în continuare, nu numai pentru rațiuni morale și etice, dar, de asemenea, pentru că aceasta creează condiții de instabilitate care vor reprezenta un pericol politic și economic în lumea noastră crescînd interdependentă" [4].

Exigența unor interdependențe echitabile

Iar pentru a-și realiza obiectivele — de a asigura pacea și, deci, dezvoltarea și, în același timp, dezvoltarea și, deci, pacea — „strategia cooperării", ca antonim al confruntării, trebuie să se bazeze pe promovarea *echității* în relațiile de interdependență crescîndă ce caracterizează evoluțiile contemporane. Tot mai mulți sînt economiștii și politologii care se ridică împotriva acelora care cred sau încearcă să acrediteze ideea că interdependențele, în sine, ar fi de natură să rezolve, în mod automat, complexele probleme actuale, împingînd, prin ele însele, la cooperare și la eliminarea confruntării. Interdependența sfîrșește în a deveni opusul ei — dependența — dacă se va întemeia pe asimetrie și nu pe simetrie, pe dezechilibru și nu pe echilibru, pe inechitate și nu pe echitate. „Perspectiva ca accentuarea interdependențelor să creeze o lume mai bună, a cooperării, care să ia locul celei actuale, a conflictelor internaționale, trebuie privită cu precauție..., în măsura în care ar continua să existe situații de dependență reciprocă *asimetrică*, în cadrul cărora cei mai puțin dependenți pot folosi relațiile de interdependență respective ca o resursă de putere" [5]. Cooperarea, prin sine, presupune situarea pe poziții de echitate a tuturor participanților, pe avantaj reciproc. Astăzi, datorită marilor decalaje existente, țările în curs de dezvoltare nu se prezintă pe piața mondială în condiții de egalitate din punct de vedere economic cu țările avansate. Ca atare, statuarea, în relațiile dintre ele, a unui tratament economic „ca între egali", bazat numai pe „pură" reciprocitate, ar constitui un factor deosebit de important, dar nu și suficient.

Este, de aceea, necesar să se acorde țărilor în curs de dezvoltare sprijin, un tratament bazat pe nereciprocitate în favoarea lor — în acest mod creîndu-se condiții pentru situarea lor, în cadrul cooperării, pe o poziție relativ reciproc egală cu țările dezvoltate, cu alte cuvinte condiții pentru o reală reciprocitate a avantajelor. În context, țărilor avansate din punct de vedere economic le revin îndatoriri deosebite, în special pe linia adoptării față de țările în curs de dezvoltare a unor politici economice, comerciale și financiare mai favorabile, prin care să contribuie la înlăturarea decalajelor, a surselor de tensiune pe care acestea le reprezintă din punct de vedere politic. Aceasta cu atît mai mult cu cît unele din actualele țări industrializate occidentale sînt responsabile de înapoierea economică a unei mari părți a lumii. Este moral și echitabil ca statele avansate economic, care și-au asigurat progresul pe seama fostelor colonii, să restituie o parte din ceea ce și-au însușit, contribuind, sub diferite forme, la eforturile țărilor în curs de dezvoltare de a-și făuri o economie modernă, de a reduce și elimina rămînerea în urmă. Ca atare, sprijinirea statelor în curs de dezvoltare trebuie concepută ca o obligație și nu ca un act de caritate, ca un principiu firesc și nu ca un dar, ca un mijloc de cea mai mare importanță de a instaura interdependențe echitabile, de a asigura dezvoltarea generală și pacea mondială. „Sîntem încredințați — se arată într-un raport întocmit, sub auspiciile «Forumului lumii a treia», de un grup de specialiști din țări în curs de dezvoltare africane, asiatice și latino-americane — că interesele pe termen lung ale națiunilor bogate și sărace sînt reciproc compatibile într-o lume ce trăiește pe o planetă care se «micșorează» continuu. Această reciprocitate a intereselor trebuie așezată pe baza a noi concepte de real «partnership» și nu pe baza vechilor structuri de depen-

[2] *Que faire*, „Rapport Dag Hammarskjöld 1975", în „Développement dialogue" nr. 1—2/1975, Uppsala (Suedia), p. 69.

[3] *The Future of International Economic Organizations*, Praeger Publishers, New York, London, 1977, p. 92.

[4] *Symposion sur un nouvel ordre économique international*, Rapport, La Haye, Pays-Bas, 1975, p. 9.

[5] Robert O. Keohane, Joseph S. Nye, *Power and Interdependence. World Politics in Transition*, Little, Brown and Company, Boston, Toronto, 1977, p. 10—11.

denţă ; pe o viziune dinamică asupra viitoarelor interdependenţe şi nu pe o imagine poleită a vechilor relaţii" [6].

„Securitate prin cooperare"

Promovată amplu la scară internaţională, degrevată de bariere şi practici discriminatorii şi aşezată pe fundamentul echităţii şi sprijinului multilateral, colaborarea economică devine nu numai un real şi eficient instrument al progresului tuturor ţărilor, ci şi un instrument al destinderii, securităţii şi păcii în lume. Dezvoltarea largă a relaţiilor economice între toate statele lumii se dovedeşte un imperativ al coexistenţei paşnice. Aceste relaţii reprezintă adevărate „arme" ale păcii. Iată argumente care pledează în favoarea unor acţiuni de natură să ducă la amplificarea schimburilor economice între toate statele lumii, care probează teza „securitate prin cooperare", care demonstrează că extinderea colaborării economice este o componentă esenţială, o piesă de bază a construcţiei edificiului securităţii şi păcii.

■

Luarea în considerare a legăturii strînse, a unităţii dialectice între dezvoltare şi pace, între progresul economic pe plan general şi destindere în lume călăuzeşte nu numai abordările conceptuale, ci şi acţiunea politică a ţării noastre. **„Numai acţionînd în spiritul principiilor de egalitate, numai militînd hotărît pentru destindere şi pace** — subliniază tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — se poate asigura soluţionarea problemelor ce preocupă diferite zone ale lumii, a problemelor complexe ale crizei economice, monetare, energetice. Numai astfel se poate realiza conlucrarea între popoare în vederea înfăptuirii noii ordini economice care să ducă la lichidarea subdezvoltării, la progresul mai rapid al ţărilor slab dezvoltate".** În acelaşi timp însă, în spiritul conexiunii lor nemijlocite, nu numai pacea este concepută ca o premisă a dezvoltării, ci şi asigurarea progresului tuturor ţărilor este privită ca o condiţie indispensabilă a promovării securităţii, destinderii şi stabilităţii mondiale. **„Decalajul între ţările dezvoltate şi ţările în curs de dezvoltare,** — arată tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — împărţirea lumii în ţări bogate şi ţări sărace, care constituie un rezultat al vechii politici imperialiste, colonialiste, de dominaţie, reprezintă una din problemele esenţiale ale lumii contemporane. De rezolvarea acestei probleme depinde pînă la urmă politica de destindere, de stabilitate şi de pace în lume".**

Expresie directă şi ilustrare elocventă a acţiunii politice a României în spiritul unităţii dialectice dintre pace şi dezvoltare este însăşi participarea largă, mereu mai intensă, cu ideea şi fapta, a ţării noastre la soluţionarea problemelor internaţionale, la cauza păcii — participare ce are la bază tocmai dezvoltarea complexă şi în ritm susţinut a economiei naţionale, înflorirea socialistă multilaterală a patriei, ca o condiţie a contribuţiei sale pe arena mondială, şi care vizează promovarea destinderii şi păcii în lume, de a căror existenţă depinde realizarea, la parametrii propuşi, a programului intern de construcţie socialistă. Acţiunea consecventă a României într-o atare direcţie izvorăşte nemijlocit din natura socialistă a orînduirii noastre, lupta pentru socialism şi pace constituind, ca un tot inseparabil, orientarea fundamentală a partidului şi statului nostru.

dr. Ilie Şerbănescu

[6] *Proposal for a New International Economic Order*, raport pregătit de un grup special organizat de „Forumul lumii a treia", Mexico, august 1975, p. 4—5.

R.S.F. IUGOSLAVIA

În economie

„Centrul de greutate — factorul calitativ"

Corespondenţă din Belgrad de la Simion Marcovescu

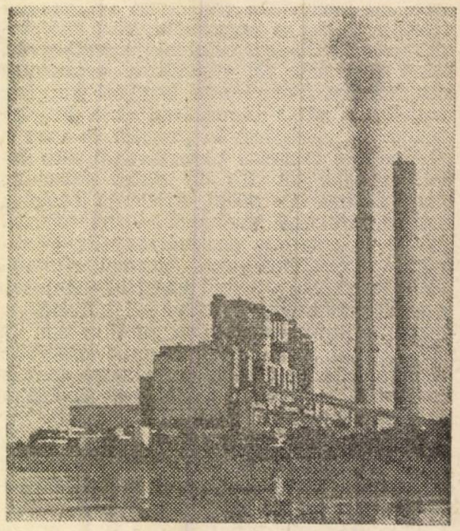

Termocentrala de la Obrenovaţ. Ridicarea unor noi obiective energetice reprezintă o preocupare constantă a economiei iugoslave

O trăsătură fundamentală a întregii activităţi a colectivelor de oameni ai muncii din Iugoslavia este preocuparea de a da viaţă obiectivelor cuprinse în *documentul-program* de dezvoltare a economiei ţării în acest an, penultimul din cincinalul ce se încheie în 1980, obiective a căror îndeplinire are o importanţă hotărîtoare.

Încă din primele zile ale anului, în paginile presei pot fi întîlnite ştiri şi informaţii în care sînt consemnate primele succese dobîndite de oamenii muncii iugoslavi pe frontul producţiei materiale, ca rezultat al străduinţei de a realiza indicatorii cuprinşi în planul pe acest an, cunoscut în practica economică sub denumirea de *Rezoluţia cu privire la politica economică a ţării în 1979*.

Rezoluţia sintetizează toate sarcinile importante a căror îndeplinire conduce la traducerea în viaţă a orientărilor privind dezvoltarea economică şi socială a ţării, cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea al Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia şi definite, apoi, în detaliu, de Plenara a II-a a Comitetului Central al Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia. Documentul-program de dezvoltare economică şi socială a ţării se ghidează, în stabilirea orientărilor activităţii economice, după indicaţiile preşedintelui Tito cu privire la ansamblul situaţiei economice ; în acest sens, un rol important l-a avut, de asemenea, Congresul sindicatelor, desfăşurat în ultima lună a anului trecut, care a evidenţiat sarcinile dezvoltării economice la nivelul organizaţiilor politice şi obşteşti, la nivelul organizaţiilor muncii asociate, în provinciile autonome şi republicile iugoslave.

În elaborarea planului s-a pornit, de asemenea, de la analiza dezvoltării economice şi sociale a ţării în 1978 şi în primii trei ani ai planului cincinal, ţinîndu-se seama de legătura strînsă ce trebuie să existe între dezvoltarea materială şi dezvoltarea relaţiilor socialiste de autoconducere. De altfel, a intrat în practică ca, la sfîrşitul fiecărui an, să se analizeze rezultatele obţinute şi, pe baza lor, să se fixeze sarcinile privind dezvoltarea în anul următor, sarcini exprimate în cifrele privind ritmul de dezvoltare în toate sferele de activitate. Şi de această dată, orientările de bază în dezvoltarea economică şi socială au fost definite după o apreciere realistă a rezultatelor obţinute, mai ales din punctul de vedere al indicelui calitativ al creşterii producţiei, al politicii de stabilizare economică, ca şi al funcţionării sistemului politic şi economic.

În forurile cu cea mai înaltă răspundere, s-a apreciat că Iugoslavia a încheiat anul trecut cu rezultate bune şi că există premise ca, şi în acest an, să se adauge noi succese la şirul celor obţinute în anii construcţiei socialiste. Analizele au consemnat că producţia industrială a sporit cu 9 la sută, productivitatea muncii cu 3 la sută, numărul salariaţilor cu 4 la sută, volumul investiţiilor cu 11 la sută, iar veniturile reale cu 6 la sută, pentru a menţiona doar cîteva din cifrele ce oglindesc ritmul de dezvoltare a producţiei materiale a ţării. Aceste rezultate s-au înscris, totodată, în dinamica dezvoltării, prevăzută de planul pe 1976—1980. Precizînd că s-a asigurat o continuitate în procesul de dezvoltare a potenţialului economic, bilanţul pe primii trei ani ai cincinalului actual consemnează o creştere a produsului social cu 6 la sută, a producţiei industriale cu 7 la sută, a productivităţii muncii cu 2,2 la sută, a numărului de salariaţi cu 4 la sută, a investiţiilor cu 11 la sută etc. Acestea sînt date concludente care reflectă patrimoniul material al ţării şi constituie, totodată, premisa favorabilă a ridicării economiei iugoslave pe noi trepte. Adăugînd la toate acestea dezvoltarea continuă a relaţiilor socialiste de autoconducere, afirmarea unor principii noi ce stau la baza activităţii economice, precum şi instituţionalizarea, aproape în întregime, a sistemului de autoconducere, ca urmare a aplicării unui şir de reglementări juridice, vom avea imaginea reală a bazei de la care s-a pornit în elaborarea planului pe acest an.

Prezentînd în faţa forului suprem al ţării proiectul rezoluţiei privind dezvoltarea economică şi socială în acest an, preşedintele Consiliului Executiv Federal, Veselin Giuranovici, releva, printre altele, că „factorul calitativ şi stabilitatea vor constitui centrul de greutate al dezvoltării economice". Luînd ca punct de plecare aprecierea că, în 1978, în economie s-a înregistrat un ritm înalt de dezvoltare, delegaţii au acceptat sugestia guvernului în sensul că, în vederea stabilităţii, în 1979 este nevoie să se reducă, întrucîtva, ritmul de dezvoltare, în schimb să fie stimulaţi factorii calitativi, precum productivitatea muncii, eficacitatea investiţiilor, sporirea nivelului de competitivitate al produselor

iugoslave. De fapt, continuă dezvoltarea economică, însă în limitele dictate de politica de stabilitate.

Avînd în vedere toate aceste considerente, s-a calculat că, în 1979, ritmul de creştere a produsului social să fie de 6 la sută, al producţiei industriale de 7 la sută, exporturile să sporească cu 5 la sută, iar importurile cu 2 la sută. Orientarea spre un ritm mai ridicat al exporturilor faţă de importuri reprezintă o sarcină complexă pentru economia iugoslavă, care, în ultimă analiză, trebuie să ducă la diminuarea treptată a deficitului, balanţei de plăţi, tendinţă înregistrată constant în ultimii ani.

Aceste accente deosebite sînt însă într-o concordanţă deplină cu obiectivele planului cincinal, care au în vedere trei mari sectoare prioritare — producţia de energie, de materii prime şi de articole alimentare —, cărora le sînt subordonate toate celelalte sarcini ce sînt desemnate în funcţie de aceste trei sectoare de interes general.

Elaborat pe baza unei analize realiste a posibilităţilor materiale ale ţării, documentul-program are toate premisele să fie realizat. Chezăşia o constituie participarea activă a oamenilor muncii, sub îndrumarea partidului, la traducerea în viaţă a sarcinilor de plan, în condiţiile în care economia şi societatea iugoslavă, în ansamblu, se află într-o fază de intense transformări materiale şi sociale, al căror ţel final este consolidarea bazei materiale a autoconducerii, consolidarea poziţiei Iugoslaviei pe plan internaţional.

Conferinţa U.S.P.M.I.

Precizări de politică externă

Recent, la Belgrad, au avut loc lucrările Conferinţei federale a Uniunii socialiste a poporului muncitor din Iugoslavia, în cadrul cărora au fost examinate şi unele probleme de politică internaţională.

Examinînd situaţia existentă în mişcarea comunistă şi muncitorească internaţională, Aleksandar Grlicikov, membru al Prezidiului C.C. al U.C.I., a subliniat între altele : „Comuniştii iugoslavi pornesc de la existenţa căilor diferite de luptă pentru socialism şi de edificare a socialismului, ca legitate obiectivă, şi de la necesitatea de a ne orienta spre ceea ce uneşte mişcarea comunistă şi progresistă, şi nu spre ceea ce o scindează". Vorbitorul a adăugat, în continuare, că, „între noi şi unele partide comuniste, există deosebiri în punctele de vedere privind căile de construire a socialismului, privind politica externă. Noi nu ascundem aceasta. Considerăm, în acelaşi timp, că existenţa unor asemenea deosebiri nu constituie un motiv pentru ca relaţiile reciproce să nu se dezvolte în continuare. O asemenea poziţie creează condiţiile necesare dezvoltării practicii dialogului democratic constructiv şi tovărăşesc, condiţiile depăşirii, din punct de vedere istoric şi practic, a contradicţiilor obiective generate de existenţa intereselor obiectiv diferite. Este singura cale de a se păstra interesele fundamentale ale socialismului în lume şi de a se zădărnici degradarea lor morală.

Forţele socialismului, în special comuniştii, din lume se află astăzi — şi nu pentru prima dată în decursul existenţei de jumătate de secol a mai multor ţări socialiste şi în contextul dezvoltării socialismului ca proces mondial — în faţa unei noi dileme istorice, la o nouă răspîntie istorică. Aceasta se reduce la răspunsul la întrebarea : unele ţări se pronunţă, în relaţiile internaţionale, pentru colaborarea paşnică, activă, în general ; ele se pronunţă sau nu pentru această coexistenţă şi în relaţiile reciproce ? În situaţia în care răspunsurile sînt pozitive, atunci nu-şi au locul etichetări şi calificări... U.C.I. militează pentru edificarea unui nou tip de internaţionalism, al cărui rezultat final va fi independenţa şi autonomia fiecărui partid, a fiecărui popor, a fiecărei mişcări progresiste de a-şi adapta strategia şi tactica politică la condiţiile proprii sociale, economice şi politice. Este vorba de un nou internaţionalism care să depăşească cadrul relaţiilor între partidele comuniste şi să pătrundă în rîndul tuturor mişcărilor progresiste care acţionează pentru ca socialismul să devină un proces mondial".

Într-o altă intervenţie în cadrul Conferinţei federale a U.S.P.M.I., Iosip Vrhoveţ, secretar federal pentru afacerile externe, a arătat : „Situaţia internaţională actuală este caracterizată prin multe pericole la adresa păcii şi stabilităţii în lume. Se înregistrează multe focare de criză care n-au caracter regional şi local, ci influenţează în modul cel mai direct situaţia generală din relaţiile internaţionale. Sînt focare de criză, legate de problemele păcii şi ale războiului în lume. Se semnalează elemente ale politicii de forţă, ca mod de soluţionare a conflictelor internaţionale.

Din această politică de forţă decurge tendinţa puternică spre o nouă reîmpărţire a lumii pe baza criteriilor de bloc sau a altor criterii, tendinţe care împing lumea spre noi divizări şi sfere de influenţă. În acest context, continuă să se înrăutăţească, în mod incontestabil, confruntările de bloc în multe regiuni nevralgice ale lumii. Consecinţa acestor confruntări este tendinţa spre divizarea completă în blocuri care are, fără îndoială, repercusiuni foarte periculoase pentru politica de nealiniere, în special în regiunile în care nealinierea este concepută ca orientare dominantă.

Nealinierea, ca mişcare istorică, ca expresie a aspiraţiilor înaintate ale omenirii, şi-a trasat drept obiectiv făurirea unei alte lumi, o lume fără privilegii, fără dominaţie şi fără divizare în blocuri. Este o lume în care vor domni pacea, egalitatea în drepturi, independenţa şi progresul accesibil în mod egal tuturor popoarelor şi ţărilor. De aceea, în situaţia actuală, foarte contradictorie şi periculoasă, care caracterizează relaţiile internaţionale, prezintă o deosebită importanţă ca, în rîndul mişcării de nealiniere, să se asigure condiţii pentru a nu avea loc nici un fel de divizări după caracterul sistemelor politice şi sociale ale ţărilor membre ale mişcării." „De la această tribună — a subliniat vorbitorul — putem să afirmăm, cu tărie şi claritate, că dorim să dezvoltăm relaţii pe cît posibil mai constructive şi pozitive cu toate ţările şi cu toţi vecinii, să punem la baza acestor relaţii principiile clare ale egalităţii în drepturi, respectului reciproc, recunoaşterii suveranităţii, independenţei, integrităţii teritoriale, precum şi al dreptului la dezvoltare fără amestec din afară".

Un act contrar dialogului dintre Nordul şi Sudul Coreei

Evoluţii semnificative din ultimul timp, desfăşurate în zonă, au readus în primplanul vieţii internaţionale una din problemele imperative ale lumii contemporane : reunificarea Coreei, ţară divizată artificial de peste trei decenii. Cum este cunoscut, noi propuneri în sensul accelerării acestui complex proces au fost făcute de R.P.D. Coreeană la 23 ianuarie, propuneri care au şi dus la amorsarea, de altfel, a unui dialog între părţi, la 17 februarie a.c. Se cuvine menţionat, aici, punctul 2 al propunerilor din 23 ianuarie : **„Orice acţiuni militare, de vrăjmăşie şi ameninţare faţă de cealaltă parte trebuie să înceteze necondiţionat şi neîntîrziat".** Pentru reducerea încordării între Nord şi Sud este necesar ca ambele părţi — se afirma în continuare —, să **înceteze necondiţionat orice exerciţii militare,** cu începere de la 1 martie, orele 00,00". (sublinierile noastre).

Or, în plin proces de relansare a unui dialog dorit cu ardoare de întreg poporul coreean, în sudul Coreei au început, la 1 martie, manevre militare de anvergură şi cu participarea S.U.A.

Faţă de această situaţie, purtătorul de cuvînt al Ministerului Forţelor Armate Populare ale R.P.D. Coreene denunţa, la 28 februarie, „dezlănţuirea unei campanii războinice împotriva noastră, începînd de la 1 martie, chiar data pe care noi am propus-o pentru încetarea acţiunilor militare ostile reciproce".

Manevrele militare comune sud-coreeano — americane — ce se desfăşoară într-o perioadă în care prevalentă se cer a fi disponibilitatea la dialog, dorinţa de apropiere şi înţelegere — apar mai mult decît inoportune şi sînt, firește, regretabile.

În legătură cu aceste noi elemente intervenite în zonă, purtătorul de cuvînt al secretariatului C.C. al Frontului Democratic pentru Reunificarea Patriei (F.D.R.P.) a făcut o declaraţie, la 2 martie, în care se arată, între altele : „A trecut o lună de cînd R.P.D. Coreeană a reafirmat oficial poziţia noastră invariabilă privind ideile şi principiile Declaraţiei comune de la 4 iulie şi, ca o expresie concretă, a întreprins pasul fundamental de a înceta acuzaţiile la adresa Coreei de Sud pe întregul teritoriu al Republicii, începînd de la 1 februarie. Această măsură practică a părţii noastre constituie expresia poziţiei constante şi a dorinţei noastre de a înlătura bariera confruntării şi dezbinării şi a deschide poarta dialogului şi reunificării. Aceasta constituie o dovadă a voinţei noastre de nezdruncinat şi a sincerităţii în înfăptuirea istoricei cauze a reunificării naţionale".

La încheierea declaraţiei citate se afirmă : „Dacă partea sud-coreeană are cu adevărat intenţia să înceapă un dialog şi să obţină reunificarea reală şi nu dezbinarea, nu ar trebui să ezite ca măcar acum să răspundă eforturilor noastre sincere de a promova reconcilierea naţională şi accelerarea reunificării".

O evaluare realistă a situaţiei din această zonă a lumii, a elementelor noi survenite în favoarea unor convorbiri cuprinzătoare impune cu necesitate înlăturarea oricăror obstacole în procesul reunificării. În această lumină, manevrele din Sudul Coreei — unul dintre aceste obstacole — frînează o evoluţie răspunzînd, în primul rînd, intereselor poporului coreean, şi, deopotrivă, ale păcii internaţionale.

Ilie Olteanu

RASPUNDEM CITITORILOR

Diferendul dintre R. D. P. Yemen şi R.A. Yemen

— premise pentru o soluţie negociată —

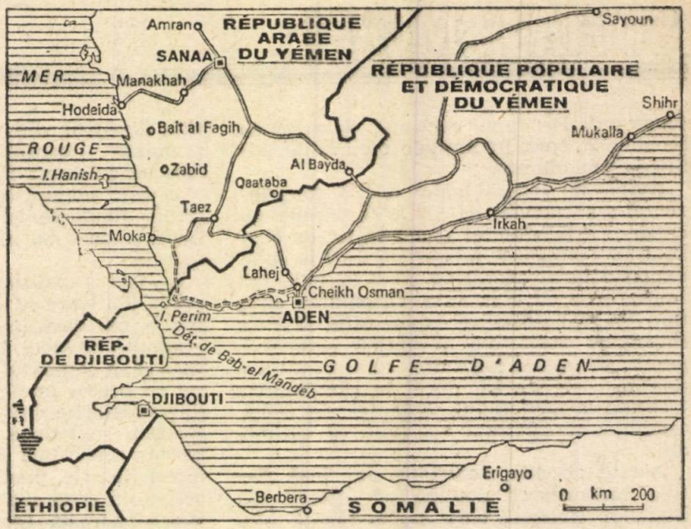

La peste o săptămînă de la izbucnirea noilor incidente armate dintre Republica Democrată Populară Yemen şi Republica Arabă Yemen, în zona de frontieră, incidente care s-au soldat cu pierderi grele pentru ambele părţi, s-a ajuns la un acord asupra încetării focului, începînd de sîmbătă 3 martie a.c. Preşedintele Prezidiului Consiliului Suprem al Poporului al Republicii Democrate Populare Yemen, Abdel Fattah Ismail, şi preşedintele Republicii Arabe Yemen, Ali Abdallah Saleh, au cerut forţelor armate ale ţărilor lor să se conformeze cu stricteţe acestui acord. Sînt de relevat eforturile depuse de ţările din regiune şi de Liga Arabă pentru aplanarea conflictului dintre cele două state yemenite, în conformitate cu imperativele păcii în zona Peninsulei Arabice, greu încercată în decursul întregii sale istorii.

În cadrul unei reuniuni extraordinare, convocate la 4 martie, în capitala kuweitiană, la nivelul miniştrilor de externe, Consiliul Ligii Arabe a adoptat o rezoluţie care cere punerea imediată în aplicare a acordului de încetare a focului şi retragerea trupelor celor două state yemenite în interiorul graniţelor naţionale, în maximum zece zile, precum şi abţinerea de la orice amestec în afacerile interne ale celeilalte părţi. Rezoluţia stipulează crearea unui comitet ministerial, care va supraveghea aplicarea rezoluţiei, avînd, totodată, misiunea de a sprijini „restabilirea dialogului la nivel înalt între R. D. P. Yemen şi R. A. Yemen, pentru a se reveni la situaţia normală".

Relatările incomplete, uneori contradictorii, transmise de agenţiile de presă străine fac dificilă o evaluare exactă a desfăşurării recentelor evenimente. O serie de informaţii şi repere le regăsim reluate, totuşi, de majoritatea agenţiilor de presă. Ciocnirile armate în zona de frontieră au început la 20 februarie a.c. şi s-au intensificat în zilele următoare, ambele părţi acuzîndu-se reciproc de declanşarea lor. După ce postul de radio Aden, citat de France Presse, anunţase că forţele armate ale regimului de la Sanaa au atacat teritoriul R. D. P. Yemen, un comunicat al Ministerului sud-yemenit al Afacerilor Externe informa despre rezistenţa opusă de forţele armate şi miliţia R.D.P.Y. La scurt timp, un alt comunicat publicat la Aden menţiona că se desfăşurau „lupte violente în regiunea Alwazia". Consiliul Suprem al Poporului al R. D. P. Yemen s-a reunit pentru a examina situaţia.

Pe de altă parte, un comunicat publicat la încheierea unei reuniuni extraordinare a Consiliului de Miniştri al Republicii Arabe Yemen, anunţa că guvernul de la Sanaa a acuzat R. D. P. Yemen de încălcarea teritoriului nord-yemenit, începînd de la 20 februarie. Ministrul nord-yemenit de externe, Abdallah Al Asnaj, preciza ulterior că „situaţia de la frontiera dintre cele două state yemenite se deteriorează în mod periculos, ca urmare a continuării, de către autorităţile din R.D.P.Y. a agresiunii împotriva oraşelor de frontieră ale R. A. Yemen". Potrivit unei ştiri transmise din Sanaa de agenţia France Presse, guvernul R.A.Y a acuzat forţele armate ale R.D.P.Y. că au distrus mai multe localităţi din nordul ţării, folosind piese de artilerie de diverse calibre, avioane şi tancuri. R. A. Yemen a cerut convocarea unei reuniuni extraordinare a Consiliului Ligii Arabe pentru a examina situaţia creată la frontieră.

Actualele ciocniri militare au izbucnit la peste opt luni de la ruperea, de către R. A. Yemen, a relaţiilor diplomatice cu R. D. P. Yemen. Între timp, între cele două state au fost semnalate o serie de incidente, care nu au luat, însă, amploarea ostilităţilor din cursul lunii februarie.

Se ştie că ambele state yemenite au întîmpinat o serie de dificultăţi în relaţiile dintre ele, ciocnirile militare fiind frecvente în ultimii zece ani.

■

Situată în extremitatea sudică a Peninsulei Arabice, REPUBLICA DEMOCRATĂ POPULARĂ YEMEN, cu o suprafaţă de peste 287 000 kmp şi 2 milioane de locuitori, se învecinează cu R. A. Yemen, Arabia Saudită, Oman, Marea Arabiei (Golful Aden). Încercarea Marii Britanii de a include Yemenul de Sud, în 1959—1963, în Federaţia sultanatelor, emiratelor şi şeicatelor de la Golf a întîmpinat rezistenţa armată a poporului yemenit, care revendica deplina independenţă. La 30 noiembrie 1967, este proclamată Republica Populară a Yemenului de Sud, care adoptă, prin Constituţia din anul 1970, numele actual. După un scurt conflict cu R. A. Yemen, aplanat de Liga Arabă, R.D.P.Y şi R.A.Y. semnează, în octombrie 1972, un acord care prevedea unificarea celor două state în următoarele 18 luni ; dar discuţiile intermitente, purtate ulterior, asupra acestui subiect nu s-au încheiat cu un acord concret.

În viaţa politică a R. D. P. Yemen, un eveniment important l-a constituit crearea — pe baza Organizaţiei Politice Unificate a Frontului Naţional — a Partidului Socialist Yemenit, al cărui program, adoptat în octombrie, anul trecut, stipulează că partidul îşi „va întemeia activitatea pe principiile socialismului ştiinţific, fiind hotărît să desăvîrşească etapa transformărilor naţional-democratice în vederea construirii societăţii socialiste".

Situată în Asia de sud-vest, în Peninsula Arabică, cu largă ieşire la Marea Roşie, REPUBLICA ARABĂ YEMEN, cu o suprafaţă de 195 000 kmp şi o populaţie de peste 5 milioane locuitori, este vecină cu R. D. P. Yemen şi Arabia Saudită. În urma loviturii de stat din septembrie 1962, care a dus la înlăturarea monarhiei şi proclamarea R. A. Yemen, această ţară a pornit pe calea înlăturării radicale a relaţiilor feudale şi modernizării vieţii economice şi sociale. Ea a avut de făcut faţă unui război civil cu elementele monarhiste, care a durat aproape opt ani, fiind semnalate şi ulterior, cu intermitenţe, o serie de frămîntări. În iunie 1974, activitatea legislativă şi cea executivă au trecut în atribuţia Consiliului Comandamentului ; primul preşedinte al acestui organism a fost asasinat în octombrie 1977, iar succesorul său a căzut, de asemenea, victima unui atentat în iunie 1978. La conducerea statului a fost ales locotenent-colonelul Ali Abdallah Saleh, actualul preşedinte al Republicii Arabe Yemen, comandantul suprem al forţelor armate. Cu ocazia depunerii jurămîntului, preşedintele Ali Abdallah Saleh declara că va promova o politică menită să ducă la înlăturarea dificultăţilor cu care este confruntată ţara pe calea spre o dezvoltare constantă şi unitară.

■

Escaladarea tensiunii dintre R. D. P. Yemen şi R. A. Yemen — situaţie ce nu poate decît să dăuneze eforturilor de dezvoltare economică şi socială ale celor două ţări, antrenînd, totodată, deteriorarea climatului în zonă — a provocat o vie îngrijorare în rîndul statelor arabe. Emiratele Arabe Unite, Kuweitul, Siria, Irakul, Qatarul şi Omanul au adresat şefilor celor două state yemenite apeluri la încetarea ostilităţilor şi pentru soluţionarea problemelor divergente pe calea dialogului constructiv, în spiritul bunei vecinătăţi. De asemenea, secretarul general al Ligii Arabe, Mahmud Riad, a adresat guvernelor R. D. P. Yemen şi R. A. Yemen un apel, cerîndu-le să înceteze operaţiunile militare de la frontiera dintre ele şi să participe la „eforturile de conciliere". Totodată, preşedinţii Siriei şi Irakului au trimis emisari personali la Aden şi Sanaa, cu misiunea de a acţiona în direcţia încetării luptelor.

Concomitent, R. D. P. Yemen şi R.A. Yemen au întreprins demersuri în diverse capitale arabe şi pe lîngă Liga Arabă, solicitîndu-le sprijin în aplanarea conflictului.

Sabina Diaconu

GHANA

Programul revenirii la un regim constituțional

F.W.K. Akuffo, șeful statului : „C.M.S. din Ghana dorește reconcilierea, unitatea și reconstrucția națională"

Anul trecut, la puțin timp după ce a devenit președinte al Consiliului Militar Suprem al Republicii Ghana și șef al statului, generalul-locotenent Frederik William Kwasi Akuffo a inițiat un amplu program menit să conducă la instaurarea, în țară, a unui regim constituțional, începînd de la 1 iulie 1979. Prima etapă a fost marcată de reconstituirea și înnoirea Consiliului Militar Suprem, operațiune urmată de mai multe măsuri în direcția stabilizării situației politice și economice din țară.

Sub deviza „reconciliere, unitate, reconstrucție națională" s-a definitivat proiectul de revenire la un guvern constituțional. Între altele, documentul prevedea instituirea unei Adunări constituante, a cărei primă sarcină constă în elaborarea unei constituții interimare și organizarea alegerilor generale, în luna iunie a.c. Întrucît, la începutul anului, generalul-locotenent Frederik Akuffo a anunțat ridicarea stării de urgență, ce fusese introdusă la 6 noiembrie 1978, hotărîrea a avut drept consecință și încurajarea constituirii partidelor politice (interzise în 1971) ; acestea obțineau, astfel, dreptul de organizare și de activitate legală, în contextul revenirii țării la sistemul parlamentar. Cu același prilej, se preciza că, în perioada respectivă, Consiliul Militar Suprem nu va interveni în organizarea partidelor politice și nu va lua parte la confruntările politice. Ca urmare, după cei aproape șapte ani de guvernare militară și de inexistență legală a partidelor, chiar în primele zile ale lui 1979, viața politică ghaneză consemna crearea a două noi formațiuni : Partidul Național Popular (P.N.P.) și Partidul Popular (P.P.). Cu cîtva timp înainte se reunise, pentru prima dată, Adunarea constituantă, creată la începutul lunii decembrie, și care, pînă la 30 aprilie a.c., trebuie să elaboreze noua constituție a țării.

După cum se apreciază la Accra, procesul revenirii la un regim constituțional are un ritm susținut. În acest sens, se citează și faptul că, încă de la sfîrșitul lunii noiembrie, guvernul se pronunțase asupra proiectului legii fundamentale elaborat de „comisia specială". La rîndul lor, preocupările de ordin economic ale autorităților ghaneze sînt numeroase și acute, ele determinînd mai multe măsuri. Astfel, a fost stabilit un nou buget al țării, apreciat ca fiind mai realist și, în consecință, corespunzător obiectivelor guvernului. Totodată, s-au suprimat facilitățile vamale acordate unor firme care beneficiau de ele din 1977, acestea fiind obligate să ramburseze statului importante sume. În paralel cu revalorizarea monedei naționale — cedi — și stabilirea unui nou curs au fost adoptate măsuri privind ameliorarea situației comerțului și cu precădere referitoare la achiziționarea și vînzarea principalului produs de export al țării — cacao —, care furnizează Ghanei 60 la sută din devize.

În ce privește opțiunile fundamentale externe ale Ghanei, generalul-locotenent Frederik Akuffo arăta că acestea nu au suferit modificări. În context, șeful statului ghanez preciza că, în vederea asigurării păcii și stabilității cu statele vecine și a dezvoltării raporturilor cu ele, s-au creat Comisia mixtă permanentă de cooperare și diferite comisii în vederea delimitării frontierelor. În acest sens, președintele Akuffo sublinia că organismele respective „au reușit să definească mai precis frontierele comune și să găsească soluții acceptabile problemelor noastre".

Cu același prilej, el evidenția că, animată de dorința de a contribui la edificarea unei lumi a păcii și înțelegerii, Ghana va participa activ la viața politică africană și internațională, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne.

Acestui cadru cuprinzător i se circumscriu și raporturile româno-ghaneze. România socialistă a recunoscut statul Ghana, chiar în momentul în care acesta și-a proclamat independența, la 6 martie 1957. În perioada care a trecut de la acest eveniment crucial în istoria Ghanei, poporul român a urmărit cu simpatie eforturile tînărului stat independent și ale poporului său în vederea consolidării independenței naționale, a dezvoltării economice și sociale. Totodată, în conformitate cu principiile politicii externe consecvente a României socialiste — de profundă solidaritate cu noile țări africane independente, în general de extindere a relațiilor cu tinerele state angajate în procesul dezvoltării de sine stătătoare —, țara noastră a dezvoltat constant raporturile de prietenie și colaborare cu Republica Ghana.

De-a lungul anilor, cronica relațiilor româno-ghaneze s-a îmbogățit mereu, evenimentul de cea mai mare însemnătate fiind, desigur, vizita efectuată, în februarie 1977, în Ghana, de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. A fost un moment de referință, ce a evidențiat dorința ambelor popoare de a extinde și aprofunda relațiile româno-ghaneze ; cu acel prilej deosebit s-au identificat noi posibilități și forme care să contribuie, pe mai departe, la dezvoltarea raporturilor bilaterale. Astfel, s-au încheiat înțelegeri referitoare la cooperarea în domeniile petrolier, minier, agricol și în alte sectoare de activitate, inclusiv realizarea în comun a unor obiective importante.

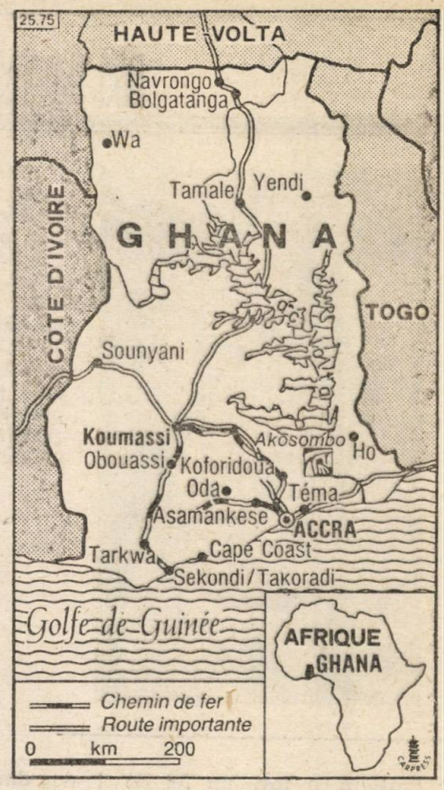

(Din *Afrique-Asie*)

Pe baza hotărîrilor stabilite la nivelul cel mai înalt, în noiembrie 1978, la București, s-au desfășurat lucrările primei reuniuni a Comisiei Mixte româno-ghaneze de cooperare economică și tehnică. Protocolul semnat la încheierea ei prevede măsuri pentru finalizarea unor acțiuni de cooperare în domeniile industriei construcțiilor de mașini, industrializării lemnului, agriculturii, precum și în alte domenii de interes reciproc. De asemenea, s-au stabilit noi măsuri pentru dezvoltarea schimburilor economice dintre România și Ghana. Cu rezultate fructuoase, menite să impulsioneze relațiile dintre cele două state, s-a încheiat și vizita la București a ministrului de externe ghanez — efectuată în aprilie 1978. Cu această ocazie, s-au semnat : Acordul între guvernele României și Ghanei privind cooperarea în domeniul pescuitului oceanic și Acordul privind navigația maritimă. De asemenea, între cele două țări s-a semnat, în noiembrie 1978, un acord de cooperare în domeniile învățămîntului, științei și culturii. Totodată, între România și Ghana are loc un schimb constant de delegații economice, culturale etc. În acest context, țara noastră a fost vizitată de o delegație a Asociației de prietenie Ghana—România.

Pornind de la aceste elemente concrete, ce subliniază evoluția dinamică a raporturilor României cu Ghana și conlucrarea bilaterală fructuoasă, se poate conchide că, și în viitor, aceste relații vor realiza un curs ascendent și se vor diversifica. Subliniind semnificația acestui fapt și dînd glas dorinței României de a se înregistra o evoluție favorabilă a raporturilor bilaterale, președintele Nicolae Ceaușescu arăta, în telegrama adresată șefului statului ghanez, Frederik William Kwasi Akuffo, cu prilejul celei de a XXII-a aniversări a proclamării independenței de stat a Republicii Ghana : „Îmi exprim convingerea că bunele relații de prietenie și cooperare existente între țările și popoarele noastre se vor dezvolta tot mai puternic spre binele popoarelor român și ghanez, al cauzei păcii, colaborării și securității internaționale".

C. Dumitru

„Oricine știe că Einstein a făcut ceva uimitor, dar foarte puțini știu exact ce a făcut el". Cuvintele acestea aparțin lui Bertrand Russell, alt mare savant și filosof al veacului. Este greu, în cîteva cuvinte, de sintetizat imensa contribuție științifică a lui Albert Einstein, descoperitorul relativității și autorul celei mai surprinzătoare ecuații din istorie, care a dat naștere erei atomice. Cînd și-a elaborat teoriile fundamentale asupra Universului, care revoluționau fizica, avea 26 ani. Se născuse la 14 martie 1879. În această lună — și în acest an — se sărbătorește centenarul nașterii sale. Fizician, profesor universitar, dar și personalitate preocupată de problemele politice, Einstein rămîne o atracție și o enigmă. „TIME" scria că 1979 este „anul dr. Einstein". Reproducem ample fragmente din articolul publicat de această revistă.

Centenarul Einstein

Einstein a fost un fel de vrăjitorul Merlin al timpurilor noastre, elaborînd uimitoare noțiuni de spațiu și timp, schimbînd pentru totdeauna concepția omului despre universul său — și despre el însuși. A fost părintele teoriei relativității și a anunțat era atomică cu faimoasa sa formulă $E = mc^2$. Dar formidabila sa reputație nu i-a alterat niciodată omenia simplă. Einstein s-a pronunțat cu curaj împotriva injustiției sociale. În ultimii săi ani, îmbrăcat mereu în hainele obișnuite, cu părul său alb vîlvoi, îi ajuta pe tineri în temele de geometrie, naviga, interpreta Mozart la vioară. Deși a murit acum aproape un sfert de secol, sînt puțini oameni în lume care să nu recunoască chipul sau numele lui Albert Einstein.

Oamenii de știință au împărtășit această adulație, pentru că Einstein a fost cel mai proeminent dintre ei, în acest secol, și, în ochii unora, cel mai mare savant al tuturor timpurilor.

Anul acesta se sărbătorește centenarul nașterii lui Einstein — 14 martie 1879, la Ulm, în Germania —, și lumea întreagă pare să participe la eveniment. Comemorarea cea mai prestigioasă are loc în această lună, la Institute for Advanced Study, Princeton, New Jersey, unde Einstein și-a petrecut ultimii 22 de ani, și la Universitatea din Ierusalim, la a cărei fondare a contribuit. Dar febra centenarului depășește forurile academice. Statele Unite, R. F. Germania și alte țări au emis timbre speciale. Au apărut noi cărți despre Einstein, între care două volume din scrierile lui, în China. Muzee, precum Smithsonian Institution din Washington și Centrul Pompidou din Paris, pregătesc expoziții. La New York, Institutul american de fizică pregătește o comemorare. În R. D. Germană este refăcută casa de lîngă Berlin în care a stat Einstein. Rețelele de televiziune au turnat mai multe seriale speciale, între care unul numit „Universul lui Einstein", cu Peter Ustinov. În sfîrșit, „Einstein Observatory", satelitul lansat în noiembrie anul trecut, va studia stelele și alte corpuri cerești care emit raze X de mare energie.

În luna aprilie, în fața Academiei Naționale de Științe din Washington va fi dezvelită o statuie de bronz a fizicianului, de 4 metri înălțime, operă a sculptorului Robert Berks, care l-a cunoscut personal pe Einstein.

„Experimentele în gîndire"

Dar, probabil, cel mai semnificativ omagiu adus lui Einstein a fost, în întregime, neplanificat : renașterea interesului pentru opera sa științifică. Înaintea morții, în 1955, la 76 ani, Einstein însuși vorbea despre el ca despre „o piesă de muzeu". Într-adevăr, contribuția sa cea mai importantă — relativitatea generalizată — căzuse într-un fel de „iad" intelectual. John Wheeler, fizician de la Universitatea din Texas, explică : „Pentru prima jumătate de veac din viața sa, relativitatea generalizată a fost un paradis al teoreticianului, dar un iad al experimentatorului. Nici o altă teorie nu era mai dificil de testat". Fizicienii s-au îndreptat spre alte concepții, mai ales spre cele privind structura atomului, care puteau fi mai lesne verificate și aveau mai multe aplicații.

Acum, însă, în această abordare s-a remarcat o dramatică modificare. Einstein rămîne extrem de actual și astăzi, în ciuda senzaționalelor descoperiri științifice ale ultimelor decenii. Mai mult, chiar aceste descoperiri au contribuit la reînvierea teoriilor lui Einstein. După 1960, astronomii au deschis un întreg nou univers, cu ajutorul unei tehnologii vag concepute de Einstein : antene radio gigantice care pot „vedea" sursele necunoscute de energie din spațiu, sateliții Terrei care scrutează cerul, ceasul atomic, atît de exact încît pierde sau cîștigă abia o miliardime de secundă într-o lună.

Această lume neașteptată include enigmaticele obiecte numite quasari. Radiind energie, aceștia sînt vizibili de pe Pămînt, în ciuda faptului că pot fi cele mai îndepărtate obiecte ale Universului. Pulsarii — sau stelele neutronice — au fost, de asemenea, detectați. Și mai stranii sînt stelele uriașe care au dispărut : „găurile negre" cu cîmpurile lor gravitaționale atît de puternice încît nici chiar lumina nu le poate scăpa. Astronomii au descoperit, de asemenea, ceva ce ar putea fi ecoul creației. Venind din oricare parte a Universului și, în fapt, de nicăieri precis, aceste microunde par să fie reverberațiile marii explozii cataclismice în urma căreia Universul s-a născut, acum 15 sau 20 miliarde de ani.

Ca să înțeleagă fenomene de asemenea proporții cosmice, savanții trebuie să se sprijine pe capodopera teoretică a lui Einstein : teoria relativității generalizate. Și, ca o consecință a recentelor descoperiri astronomice și a unui val de tehnici de măsurare mai precise, relativitatea generalizată cunoaște un remarcabil „boom". Numărul lucrărilor despre această teorie a sporit de la cîteva, în urmă cu cîțiva ani, la 600—700 anual. Fizicianul Feza Gursey, de la Yale, e de părere că „teoriile lui Einstein tind să devină, cu timpul, și mai solide".

În primii săi ani, Einstein n-a dat vreun semn de geniu ; pînă la trei ani nici n-a vorbit. La gimnaziul Luitpold din München dădea de furcă profesorilor cu atitudinea sa rebelă. I s-a spus că nu va ajunge niciodată la nimic. Dar, se pare, unele semne ale omului care urma să devină apăruseră deja. La cinci ani, a primit un compas și a fost fascinat de forța misterioasă a acului său. Mai tîrziu, a început să studieze, pe cont propriu, matematicile și filosofia. La 16 ani, începuse „experimentele sale în gîndire", imposibile în laborator, care, mai tîrziu, l-au dus la uluitoarele sale teorii. Atunci, încerca să-și imagineze cum îi apare o undă de lumină unui observator care merge paralel cu ea.

După falimentul tatălui său, familia s-a mutat în nordul Italiei. Einstein a renunțat la cetățenia germană. A vrut să intre la Institutul federal de tehnologie din Zürich, dar a pierdut examenul, datorită notelor proaste la botanică, zoologie, precum și la alte limbi decît germana. A fost admis, însă, la un liceu elvețian, după ce obținuse și cetățenia elvețiană. Continua să citească ce socotea necesar. Derutîndu-și profesorii, n-a reușit să obțină un post de profesor la universitate, a început să lucreze pentru un astronom, iar, la 23 ani, a obținut o slujbă la Oficiul elvețian de patente din Berna, ca expert tehnic, clasa a treia. Dar postul acesta l-a ajutat să pătrundă în miezul problemelor de fizică.

Timp de peste două secole, legile fundamentale ale mișcării și gravitației, postulate de Newton, dominaseră. Erau considerate drept cele mai solide pentru a descrie mișcările planetelor, comportamentul gazelor și orice alt fenomen fizic cotidian. Dar, la sfîrșitul secolului al 19-lea, edificiul newtonian a început să se fisureze. Spre exemplu, Newton considerase lumina ca un curent de particule („corpusculi"). Experimentele arătau deja că lumina se comporta ca o undă. Mai mult : englezul Michael Faraday și scoțianul James Clark Maxwell demonstraseră că electromagnetismul, care include lumina, cuprinde fenomene care nu pot fi explicate într-un sistem newtonian.

Dacă lumina constă din unde, cum se transmite ea totuși ? Savanții au postulat existența — pentru a purta lumina pe distanțe atît de vaste, cum sînt cele dintre Soare și Pămînt — a unei substanțe invizibile numite eter. Pentru detectarea lui,

americanii Albert Michelson și Edward Morley au făcut, în 1887, un experiment, pornind de la ideea că, în mișcarea în jurul Soarelui, Pămîntul produce un „vînt" de eter în direcție opusă, viteza luminii fiind mai mare cînd lumina se mișcă cu acest vînt sau prin el, decît împotriva lui. Descoperă, însă, că viteza luminii rămîne constantă. Există sau nu eterul ? Alți fizicieni au emis alte teorii.

Cu îndrăzneală, Einstein n-a ținut cont de noțiunea despre eter. Pornind de la două postulate — 1. un experiment poate detecta doar mișcarea relativă ; 2. lumina se mișcă prin spații goale cu o viteză constantă — Einstein, folosind doar experimente de gîndire și calcule matematice, a ajuns la deducții care zdruncinau ideile centrale ale fizicii newtoniene.

La demolarea afirmațiilor fundamentale ale acestei fizici — după care timpul este absolut, Universul e același și înaintează constant din trecut spre viitor —, Einstein a utilizat următorul experiement de gîndire : un observator stînd lîngă o gară vede două semnale luminoase, în același timp, și trage concluzia că unul se produce departe, în est, iar celălalt la aceeași distanță, în vest. Dar, exact în aceeași clipă, un al doilea observator trece prin fața sa, într-un tren deplasîndu-se cu mare viteză, de la est spre vest. Pentru acest al doilea observator, semnalele nu par simultane. Cauza : el se mișcă dinspre est și lumina va ajunge mai tîrziu la el ; totodată, deplasîndu-se spre vest, lumina dinspre vest ajunge mai repede la el. Astfel, acest observator va vedea o săgeată de lumină în vest, urmată de una în est. Întrebarea care se ridică : cine, dintre cei doi observatori, a avut o percepție greșită ? Nici unul, răspunde Einstein. Măsurarea timpului depinde de schema de referință — în acest caz de mișcarea trenului.

Prin raționamente similare, Einstein a arătat că și conceptul newtonian al unei lungimi absolute era învechit. În noua lume relativă a lui Einstein, atît timpul, cît și distanța sînt schimbătoare și depind de relativa mișcare a observatorilor. Singurul absolut care există este viteza luminii. Din aceste teorii au rezultat cîteva concluzii bizare asupra efectului așa-numitelor viteze relative, acelea apropiate de viteza luminii. Spre exemplu, în timp ce un observator de pe Pămînt privește o navă spațială deplasîndu-se cu aproximativ 260 000 km pe secundă, timpul la bordul navei (presupunînd că este capabil să vadă ceasul navei) îi pare să se scurgă cu numai jumătate din viteza pe care ar avea-o pe Pămînt. Masa navei și orice lucru din ea par să se dubleze, relativ cu masa lor de pe Pămînt, în timp ce toate dimensiunile din direcția zborului par să se contracteze la jumătate din lungimea lor pe Pămînt. Dar, și mai ciudat, un observator de pe navă nu va înregistra schimbări la bordul acesteia. Va crede că timpul pe Pămînt se încetinește și că masele și lungimile de acolo se schimbă.

Aceste efecte contradictorii l-au condus la faimoasa teorie despre „paradoxul gemenilor" : dacă unul din doi gemeni zboară în spațiu, care dintre ei va fi (dacă va fi) mai vîrstnic, atunci cînd cei doi frați se vor reuni ? Einstein susține că există un răspuns clar. Datorită efectelor relativității, cel care a plecat în spațiu, cu o foarte mare viteză, va fi mai tînăr decît fratele său, atunci cînd se va întoarce pe Pămînt.

Oricît ar fi de surprinzătoare, toate aceste efecte au fost verificate. În alcătuirea acceleratorilor nucleari, oamenii de știință trebuie să aibă în vedere faptul că particulele elementare ajunse la viteze apropiate de viteza luminii își sporesc masa. De asemenea, s-a descoperit că particulele numite „muoni" — care, de regulă, există doar pentru foarte scurt timp înainte de a trece în alte particule — durează cu mult mai mult la viteze înalte.

Einstein a publicat două alte lucrări fundamentale în „Annalen der Physik", în anul 1905. Una din ele explica o curiozitate de laborator numită efect fotoelectric, care se produce atunci cînd o rază de lumină lovește o țintă metalică și o determină să elibereze electroni. (Fenomenul face posibilă aparatura electronică de astăzi, mergînd de la dispozitive electrice la tuburi TV și panouri solare pentru nave cosmice). Einstein a împrumutat unele elemente din teoria cuantelor, a fizicianului german Max Planck. A introdus foarte revoluționara idee că lumina are, uneori, caracteristicile unor particule (numite mai tîrziu fotoni). Aceste particule lovesc electronii din metal.

Înainte ca lumea științifică să fi putut „digera" aceste aserțiuni, revista a publicat o altă comunicare din partea tînărului examinator al patentelor. Einstein a divizat o ecuație care explica mișcarea browniană, mișcările în zigzag ale particulelor microscopice în lichide (numită astfel după numele botanistului scoțian Robert Brown, care a observat-o primul în 1827). Einstein a sugerat că particulele erau „îmbrîncite" de molecule în lichid, o idee care i-a convins pe mulți din scepticii secolului XX despre natura atomică a materiei.

În al doilea studiu asupra relativității — raportul final publicat în 1905 —, Einstein a utilizat atît matematica relativității, cît și teoria fotoelectrică pentru a ajunge la o deducție istorică : dacă un corp emite o cantitate de energie **(E)** sub formă de lumină, masa lui se va reduce cu aceeași cantitate, împărțită la viteza luminii la pătrat **($m = E/c^2$)**. De aici, nu mai era decît o mică treaptă algebrică, dar de o imensă însemnătate intelectuală, către o și mai îndrăzneață concluzie. Anume, că masa și energia nu sînt numai echivalente, dar și interschimbătoare. Această idee a fost conținută într-o și mai faimoasă ecuație publicată doi ani mai tîrziu : $E=mc^2$. Aceasta spune că, pînă și o cantitate mică de materie are o putere explozivă de tone de TNT, fapt care a inaugurat era nucleară. Totodată, teoria explica și de ce Soarele poate arde de atîtea miliarde de ani, fără să-și fi redus, în mod apreciabil, mărimea.

Ce este gravitația ?

În sfîrșit, după șapte ani petrecuți la oficiul de patente, Einstein a obținut funcții academice la Praga și Zürich. Apoi, în ajunul primului război mondial, în ciuda dezgustului său pentru militarismul german, a acceptat un post de profesor la Universitatea din Berlin și conducerea nou creatului centru de fizică teoretică. După izbucnirea ostilităților, Einstein — socialist și pacifist — a fost unul din cei patru intelectuali germani semnatari ai manifestului prin care se condamna războiul.

Între timp, mintea neobosită a lui Einstein a trecut de la mișcarea uniformă a relativității speciale la complexități mai mari de mișcări accelerate. Acestea sînt mișcările cuprinzînd schimbările în viteză : cum este cazul gravitației Pămîntului — viteza unui obiect atras de sol sporește cu 9,8 metri pe secundă, în fiecare secundă. Einstein a luat un punct de plecare complet diferit de Newton. Maestrul din veacul al XVII-lea notase ceea ce părea a fi o remarcabilă coincidență : gravitația acționa în același fel asupra tuturor corpurilor, indiferent de masa lor. Einstein a oferit o explicație. Accelerația produsă de gravitație — a dedus el — este de nedistins de cea produsă de alte forțe.

Această propoziție este principiul echivalenței al lui Einstein. Ca de obicei, Einstein a dat un exemplu grafic. Să considerăm un om de știință urcînd cu un ascensor în spațiu, departe de Pămînt. Ascensorul accelerează „în sus" cu 9,8 metri pe secundă, în fiecare secundă. Ca rezultat al rezistenței corpului său la schimbarea de viteză (inerția sa), picioarele omului de știință presează în planșeu la fel cum ar fi făcut-o dacă ascensorul s-ar fi aflat în repaus pe suprafața Pămîntului. Nu are vreo posibilitate de a spune dacă această tragere în jos este gravitațională sau inerțială.

Și, atunci, ce este gravitația ? Potrivit lui Einstein, nu este deloc o forță, ci o proprietate a ceea ce avea să fie numit spațiu-timp. Universul este format din trei dimensiuni spațiale ale experienței obișnuite, plus dimensiunea timpului, care nu poate fi descrisă de sacra geometrie euclidiană din tinerețea lui Einstein. În căutarea unei noi „metrici" pentru a descrie spațiul-timp, Einstein s-a consultat cu un vechi prieten, Marcel Grossmann, matematician, care i-a procurat necesara unealtă matematică : o obscură geometrie neeuclidiană (dezvoltată în

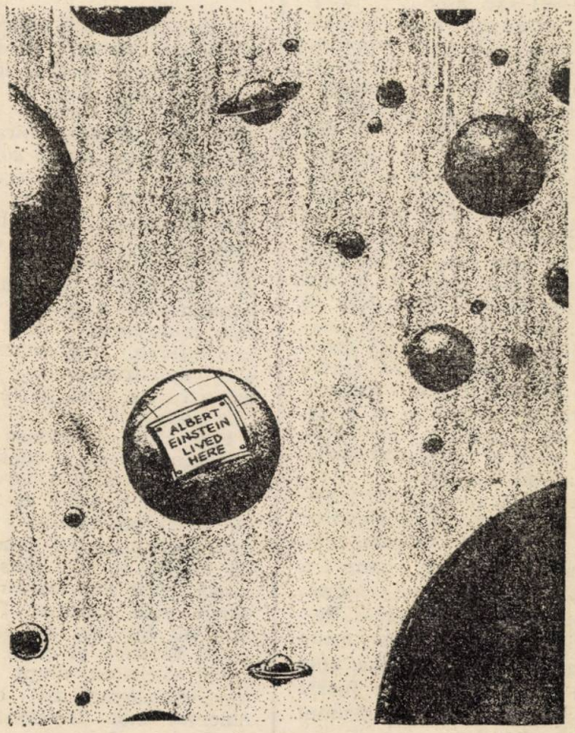

„Albert Einstein a trăit aici" — (*Din* „Washington Post")

sec. XIX de matematicianul german Bernhard Riemann) care se putea adapta la lumea în patru dimensiuni a lui Einstein.

Legînd totul în zece complexe ecuații „de cîmp", Einstein și-a publicat, în 1916, teoría relativității generalizate. Spre deosebire de teoria specială, aceasta nu avea predecesori imediați. Chiar și astăzi, oamenii de știință se minunează de procesul mental prin care Einstein a ajuns la teoria sa.

Greu de vizualizat, „continuumul" spațiu-timp, în patru dimensiuni, curbat, pe care și l-a imaginat Einstein, este adesea comparat cu o foaie de cauciuc suspendată și bine întinsă, dar deformată oriunde obiecte grele — stele, galaxii sau orice altă materie — sînt așezate pe ea. Astfel, potrivit lui Einstein, un corp masiv, precum Soarele, curbează spațiu-timpul din jurul lui. Planetele, în loc de a fi menținute pe orbitele lor eliptice în jurul Soarelui de forța de gravitație, se mișcă în lungul unor cărări curbate de spațiu-timp.

Pentru a dovedi aceste uluitoare teorii, Einstein a folosit, mai întîi, ecuațiile de cîmp pentru a limpezi o anomalie în mișcarea orbitală a planetei Mercur. Într-un secol, punctul cel mai apropiat de Soare al orbitei eliptice a lui Mercur se mișcă cu 43 secunde de arc mai mult decît afirma mecanica newtoniană că ar trebui să fie. Oamenii de știință n-au reușit să explice această diferență. Dar, cînd ecuațiile lui Einstein au fost aplicate orbitei lui Mercur, s-au obținut exact cele 43 secunde de arc suplimentare.

În alt experiment de gîndire, Einstein a imaginat că ipoteticul său ascensor, accelerînd într-un mod înspăimîntător, călătorea aproape cu viteza luminii. În acest caz, o rază de lumină, intrată printr-o gaură din perete, va apărea omului de știință din ascensor îndoită în jos într-un arc și ieșind la un punct mai jos, de pe peretele opus. Cauza : chiar dacă lumina se mișcă de-a curmezișul ascensorului, acesta se deplasează „în sus". Dar omul de știință din interior, conștient doar că picioarele sale presează asupra planșeului (datorită accelerației), presupune că gravitația îndoaie raza. Experimentul a sugerat — și ecuațiile lui Einstein au arătat-o — că gravitația ar curba într-adevăr lumina.

Un test al acestui efect, extins de la ipoteticul ascensor la o imagine globală, prin „ecuațiile sale de cîmp", a atras atenția lumii întregi asupra teoriei lui Einstein. Relativitatea generalizată arată că, atunci cînd lumina unei stele îndepărtate trece foarte aproape de Soare pe drumul ei spre Pămînt, ea va fi deviată de gravitația solară, modificînd poziția stelei pe cer. Modificarea, a calculat Einstein, poate fi de 1,75 secunde de arc, o variație mică, dar detectabilă de astronomi. Dar, cum ar putea ei fotografia o stea aproape în linie cu Soarele, din moment ce ar fi cu siguranță acoperită de lumina acestuia ? Răspunsul : în timpul unei eclipse totale. La 29 mai 1919, în timpul unei expediții de studiere a eclipsei, pe insula Principe, de pe coasta Africii de vest, astronomul britanic Arthur Eddington a găsit devieri în lumina stelei care aproape corespundeau previziunilor lui Einstein. Mai tîrziu, întrebat ce concluzie ar fi tras dacă curbura nu ar fi fost detectată, Einstein a răspuns : „Atunci mi-ar fi părut rău pentru bunul Dumnezeu — teoria este corectă".

Einstein cu fizicianul Robert Oppenheimer, la Princeton, în 1931

Omul de știință și pacea

Într-o lume încă ametită de sîngerosul război, gîndul că un om singur, lucrînd doar cu formule matematice, poate reordona Universul părea ceva de-a dreptul miraculos. Ziarele și revistele îi solicitau interviuri. Einstein era asediat de invitații pentru lectorate, primit de președinți și regi, și era întîmpinat cu tumult de mulțime, de la Tokio pînă în Manhattan. Cărți de popularizare explicau misterele relativității, deși teoria era dificilă, iar matematica ei — descifrabilă doar de către o foarte mică parte a lumii savanților.

Este lesne de înțeles de ce Einstein stîrnea, totodată, ură. Ideile sale revoluționare, despre spațiu și timp, se loveau de vechi prejudecăți și păreau să contrazică experiența de fiecare zi. În plus — la aceasta mai contribuiau și vederile sale politice. Pacifismul lui Einstein nu putea fi uitat. Einstein și ceea ce naziștii etichetau drept „fizica sa evreiască" au devenit obiectul unor insistente denunțuri ale autorităților hitleriste. Puțin după ce Hitler a preluat puterea în 1933, Einstein, aflat în acel timp în străinătate, a acceptat un post la nou creatul Institute for Advanced Study, din Princeton, și nu s-a mai întors niciodată în Germania.

Activitatea publică nu l-a împiedicat pe Einstein să-și continue lucrul. În 1917, a încheiat un studiu de mare importanță pentru întreaga fizică : nu numai că a pus bazele principiului laserului, cu vreo 40 ani înainte ca un asemenea proiect să fie realizat, dar a avansat și teoria cuantelor. Totodată, a contribuit la renașterea cosmologiei, studiul originii, istoriei și formei Universului. Mai mulți astronomi au tras concluzia că ecuațiile lui Einstein indicau un Univers instabil — poate chiar unul în expansiune. Pentru că un astfel de univers, schimbător și dinamic, contrazicea total imaginea populară despre ceruri, Einstein a optat pentru un univers stabil și neschimbător. Un deceniu mai tîrziu, după ce astronomul american Edwin Hubble arătase că galaxiile se îndepărtau una de alta și că Universul era într-adevăr în expansiune, Einstein a revenit, și el, asupra ideilor sale, și a acceptat faptul spre care duceau ecuațiile originare.

Dar Einstein a continuat să-i surprindă pe savanți în alte probleme științifice. A avut obiecții în legătură cu ceea ce a devenit unealta conceptuală fundamentală pentru studierea structurii atomice : mecanica cuantică, un mod statistic de a privi atomul, la a cărei dezvoltare a contribuit chiar Einstein prin folosirea cuantei lui Planck, pentru explicarea naturii luminii. Astăzi, fizicienii așază mecanica cuantică alături de relativitate, ca unul din cei doi piloni ai științei lor. Dar, ceea ce îl tulbura pe Einstein era un aspect mai mult filozofic. Este principiul incertitudinii, care afirmă, spre exemplu, că este imposibil să spui și poziția exactă și momentul unei particule atomice izolate — un electron, să zicem — datorită chiar actului observației, care îl tulbură. Numai prin mijloace statistice pot oamenii de știință să stabilească rezultatul unei asemenea experiențe. Einstein, care a revoluționat fizica acestui secol, rezistă ultimelor evoluții. Pentru el, mecanica cuantică era fundamental incompletă. Einstein era sigur că natura operează prin legi stricte, pe care savanții trebuie să le descopere. Dar, datorită rolului probabilității în mecanica cuantică, Einstein nu reușea să obțină acest standard crucial. Universul, insista el, nu poate opera prin șansă. Cauzalitatea trebuie să existe.

Era hotărît să urmeze drumul său. În ciuda criticilor, și-a petrecut cea mai mare parte a ultimei jumătăți din viață în aflarea a ceea ce savanții numesc „teoria cîmpului unic". În vremea lui Einstein, aceasta înseamnă o construcție matematică în stare să unească într-un singur grup de ecuații nu numai gravitația, dar și electromagnetismul. De atunci, sarcina aceasta a devenit și mai dificilă, odată cu descoperirea a altor forțe de bază : forțele nucleare. Mulți erau de părere că Einstein nu va reuși ; și, într-adevăr, n-a reușit. Dar a fost convins că în natură există o armonie și simplitate fundamentală.

În 1939, colaboratorii săi, Leo Szilard și Eugene Wigner, cînd au aflat că oamenii de știință din Germania au reușit să divizeze atomul, au cerut sprijinul lui Einstein. După ce a studiat această problemă, a fost de acord să-i scrie președintelui Roosevelt o scrisoare în care îl alerta asupra posibilității ca naziștii să încerce să realizeze o bombă atomică. După opinia generală, scrisoarea aceasta l-ar fi convins — deși efectul ei nu este clar — pe Roosevelt să decidă asupra proiectului Manhattan, care a produs primele arme atomice.

Mai tîrziu, cînd bombele atomice au explodat la Hiroshima și Nagasaki, Einstein și-a manifestat un adînc regret. După război, a cerut scuze personal — și în lacrimi — fizicianului japonez Hideki Yukawa, care îl vizita : „Dacă aș fi știut că germanii nu vor reuși să construiască o bombă atomică, n-aș fi făcut nimic pentru această bombă".

În ultimii săi ani, Einstein a fost un declarat acuzator al maccarthysmului, pe care îl considera un ecou al evenimentelor ce au precedat căderea republicii de la Weimar. A cerut intelectualilor să sfideze ceea ce el considera drept „inchiziție congresuală", chiar cu riscul „închisorii și ruinei economice". Senatorul McCarthy l-a numit „un dușman al Americii". Ultimul act public al lui Einstein a fost alăturarea de Bertrand Russell și alți savanți într-un apel pentru interzicerea oricăror activități războinice.

POSTA REDACTIEI

Acord S.U.A. — Filipine

Vasile Oprea, Sebeș. Acordul asupra bazelor militare deținute de S.U.A. în Filipine a fost încheiat între cele două țări în anul 1947 și a fost completat prin Tratatul de apărare reciprocă din 1948. Este cunoscut că, deși au devenit independente în 1946 — după ce fuseseră, vreme de o jumătate de secol, protectorat al S.U.A. — Filipinele au fost nevoite să concesioneze porțiuni din teritoriul său, inițial, pînă în anul 2046, apoi —, reducîndu-se termenul în urma insistențelor guvernului de la Manila —, pînă în 1991. Pe teritoriile concesionate, Statele Unite au creat o serie de baze, cele mai mari fiind baza aeronavală de la Subic-Bay și baza aeriană Clark, ambele în insula Luzon. La ora actuală, ele sînt considerate drept două din ultimele mari baze deținute de S.U.A. în Asia de sud-est și sînt dotate cu importante cantități de armament de diverse tipuri. Afectînd, sub multiple aspecte, interesele poporului filipinez, crearea și menținerea bazelor străine pe teritoriu național au intrat în contradicție cu dorința de independență și suveranitate deplină ale acestui popor și, totodată, au fost un factor de stingherire a dezvoltării de raporturi normale cu statele din regiune. A fost, de aceea, firească nașterea și dezvoltarea în Filipine a unui puternic curent de opinie în favoarea revizuirii statutului bazelor militare americane de pe teritoriul filipinez. În acest spirit au fost inițiate tratative între Manila și Washington pentru revizuirea statutului bazelor. Cele cîteva runde de negocieri desfășurate în ultimii trei ani nu au condus, însă, la un acord de substanță. La începutul acestui an, a fost încheiat un nou acord privitor la menținerea, pe o perioadă de cinci ani, a șase baze militare americane din arhipelagul filipinez și, în special, a bazelor de la Subic-Bay și Clark. Acordul cuprinde, însă, o serie de amendamente la documentul încheiat în 1947. Este reafirmată suveranitatea Filipinelor asupra celor șase baze, un comandant filipinez urmînd să fie instalat în fiecare dintre ele și bazele fiind păzite de forțe filipineze.

Mailingu Attila, Oradea. Consultînd articolele publicate în ultimele luni de revista noastră în problemele dezarmării, veți afla răspuns întrebărilor dv.

Dan Stănescu, Ploiești. Sonda spațială Voyager-1 se află acum la circa 10 milioane km distanță de cea mai mare planetă a sistemului solar, Jupiter, pe lîngă care va trece după o călătorie de 18 luni, înainte de a se îndrepta spre Saturn și inelele sale. **În imagine,** una din ultimele fotografii transmise de Voyager din „apropierea" lui Jupiter. Se văd benzile de nori amoniacali și „ochiul" planetei — o pată roșie, ovală. Se văd, de asemenea, doi dintre sateliții planetei Jupiter : Jo — în stînga imaginii, și Europa — sferă neagră care apare în „ochiul" lui Jupiter.

Radu Ionașcu, Ploiești. 1. În anul 1978, Consiliul de Securitate al O.N.U. a avut 52 de reuniuni. Trei au fost dedicate Orientului Mijlociu ; zece — Namibiei ; opt Rhodesiei ; cinci — Ciprului ; patru — problemei sud-africane ; patru — admiterii de noi state ; trei — plîngerii adresată de Zambia la adresa regimului lui Ian Smith ; două — plîngerii adresate de Angola împotriva Africii de Sud ; una — plîngerii adresate de Ciad împotriva Libiei ; una — alegerii de membri ai Curții internaționale de justiție ; una — raportului prezentat Adunării Generale de către Consiliul de Securitate.

2. La 1 ianuarie 1979, au intrat în Consiliul de Securitate ca membri nepermanenți, pentru o perioadă de doi ani, următoarele state : Bangladesh, Jamaica, Norvegia, Portugalia și Zambia, înlocuind astfel Canada, R.F.G., India, Mauritius, Venezuela.

Constantin Iancu, com. Tătărești de Jos, jud. Teleorman. 1. Am publicat în decursul anilor mai multe articole despre activitatea Interpolului. Vă sugerăm și consultarea volumului despre această organizație, publicat în urmă cu cîțiva ani de Editura politică.

2. Senatorul Edward Kennedy nu și-a anunțat candidatura pentru alegerile prezidențiale, din S.U.A., din 1980, dar este considerat un posibil candidat al partidului democrat. Sondajele de opinie indică faptul că se bucură de cea mai largă popularitate între eventualii candidați democrați. De altfel, la miniconvenția democrată, desfășurată la Memphis, în luna decembrie, i s-a făcut o furtunoasă primire, iar observatorii sînt de părere că i-ar putea, în orice moment, strînge în jurul său pe alegătorii democrați.

Culturi energetice

Marian Panait, Timișoara. Puternic tributară importurilor petroliere și extrem de reticentă față de energetica nucleară, Suedia a realizat recent un ambițios program de culturi energetice, pentru a încerca să se elibereze în parte de aceste importuri. În mod experimental au fost plantate anul acesta 30 ha cu mai multe sute de specii vegetale diferite. Este vorba de a selecționa treptat arbuștii cei mai favorabili (viteză în creștere, randament, rezistență față de paraziți și la climatul de iarnă foarte aspru etc.). Anul acesta se va trece la 100 ha, apoi la 300 în 1980 și la 10 000 în 1986 pentru producția masivă a butașilor selecționați cu care se vor planta apoi adevărate „cîmpii de petrol" operaționale. Obiectivul actual este de a planta 100 000 hectare în 1990, ceea ce înseamnă că vor fi acoperite atunci 1—2 la sută din necesitățile energetice suedeze. Materia vegetală astfel cultivată va putea fi utilizată în trei feluri diferite : combustie directă în centrale termoelectrice special adaptate ; conversiune în metanol, care este un excelent combustibil și poate înlocui de exemplu benzina ; combustia lemnului transformat în praf (rumeguș) în focare speciale pe „pat fluidizat". Asemenea focare ar putea furniza căldură sau abur în scopuri industriale și se preconizează chiar propulsarea unor vehicule (camioane, locomotive etc.).

Pentru a satisface toate necesitățile sale de energie pornind de la asemenea culturi, Suedia ar trebui să le consacre aproximativ trei milioane hectare — echivalentul suprafeței sale agricole actuale. Or, acest lucru nu este posibil. Totuși, se consideră că pe termen lung se pot „degaja" aproape 1,5 milioane hectare (mlaștini, turbării, terenuri agricole abandonate, zone forestiere improprii coniferelor, preerii umede etc.). Aceasta ar da în fiecare an trei milioane tone de echivalent-petrol, aproximativ jumătate din necesitățile de energie ale țării.

T. Petru, Ploiești. Asasinarea la Kabul, luna trecută, a ambasadorului american Adolph Dubs a fost al cincilea act de acest gen comis împotriva unui diplomat american în ultima decadă. Iată, de altfel, și o listă neexhaustivă a actelor de violență comise împotriva unor ambasade americane. **28 august 1968** — J. Gordon Mein, ambasadorul în Guatemala, a fost răpit și ucis. **4 septembrie 1969** — ambasadorul în Brazilia, C. Burke Elbrick, e răpit la Rio de Janeiro și eliberat după ce guvernul a admis plecarea din țară a 15 deținuți politici. **31 iulie 1970** — Daniel Mitrione, funcționar al ambasadei din Uruguay, este răpit de organizația „Tupamaros", corpul său e găsit la 10 august. **23 ianuarie 1973** — ambasadorul în Haiti, Clinton E. Knox și consulul general Ward Chriszensen sînt răpiți și eliberați numai după ce guvernul permite plecarea a 12 deținuți politici și plătește o despăgubire de 70 000 dolari. **1 martie 1973** — ambasadorul în Sudan, Cleo Noel, și adjunctul său, George Moore, sînt răpiți la Khartum de o organizație palestiniană și uciși mai apoi, împreună cu însărcinatul cu afaceri belgian. **19 august 1974** — ambasadorul în Cipru, Rodger Davies, a fost ucis la Nicosia ; șase persoane sînt arestate la începutul lui 1977, dintre care două au fost condamnate pentru atentate și alte două pentru posesie ilegală de arme. **16 iunie 1976** — ambasadorul în Liban, Francis E. Malloy jr., și consilierul economic Robert E. Waring sînt răpiți și uciși la Beirut ; atentatorii n-au fost prinși.

Petre Deduș, com. Stoenești-Tangiru, jud. Ilfov, of. PTTR Călugăreni, cod 8176, vinde colecția revistei pe anii 1969—1978 ; **Iosif Retezan, b-dul 23 August, bloc 29, sc. 1, ap. 4, tel. 11 65 0, Reșița,** vinde numere disparate din anii 1975—1978.

Bila Birtalan, Sincraiu de Mureș, jud. Mureș. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Magazin".

POSTA REDACȚIEI

Adrian Iosif, Cluj-Napoca. Raportul anual al Federației companiilor de navigație din R.F.G., dat publicității la Hamburg, arată că anul 1978 a fost „cel mai negru" din ultimele decenii pentru construcțiile navale din R.F. Germania. Federația precizează că, pentru prima oară în ultimii zece ani, tonajul aflat în construcție sau comandat s-a situat sub un milion de tone. Situația financiară a companiilor de navigație vest-germane s-a deteriorat chiar în comparație cu situația nefavorabilă din anul precedent. Pentru prima dată în ultimii șase ani s-a redus atît numărul navelor comerciale vest-germane, cît și tonajul lor total. Autorii raportului apreciază că această tendință se va menține.

Dan Marinescu, București. Organizația pentru telecomunicații spațiale internaționale (Intelsat) a hotărît să cumpere de la Agenția Spațială (vest)europeană (ESA) o rachetă de lansare de tip „Arianne", care să plaseze pe orbită un satelit la mijlocul anului 1981. Această decizie a fost anunțată la Paris de ESA. Racheta „Arianne", care va fi testată în 1979, a constituit o competiție serioasă pentru aparatele de zbor spațial asemănătoare produse de NASA.

George Popescu, București. Într-adevăr, doi din cei patru cai de bronz de pe basilica San Marco din Veneția, aduși de la Constantinopol în 1204, au fost supuși unor operații de restaurare și tratament împotriva unui „cancer al bronzului". În **imagine,** reinstalarea unei copii, în locul originalului aflat în atelierele de reparații.

Acordul de la Cartagena

Preda Ionescu, Ploiești. „Acordul de la Cartagena", documentul constitutiv al Pactului Andin, semnat la 26 mai 1969, de reprezentanții Boliviei, Columbiei, statului Chile, Ecuadorului și Perului, a însemnat inițierea unei noi experiențe în materie de cooperare pe continentul sud-american. De la început această organizație economică regională și-a propus să constituie nu atît o „piață comună andină" închisă, cît mai degrabă cadrul pentru o dezvoltare largă a cooperării în zonă, în vederea depășirii stadiului de subdezvoltare în care se află țările respective. În consecință, au fost elaborate o serie de proiecte de programe de cooperare pentru dezvoltarea țărilor andine, care cuprind obiective și termene de realizare. Datorită însă unor dificultăți de ordin economic și financiar apărute pe parcurs, dar și pentru faptul că în 1973 a aderat la organizație și Venezuela, iar în 1976, Chile a părăsit Pactul Andin, programele au suferit modificări și adoptarea lor în formă definitivă a fost mereu întîrziată. În prezent, numai trei din zece programe andine de cooperare în domeniul industrial au fost adoptate, celelalte urmînd a fi aduse la zi și armonizate cu noile necesități ale statelor din zonă în cadrul viitoarelor reuniuni ale organizației. Cu toate acestea, Pactul Andin a obținut o serie de rezultate pozitive, prin traducerea în viață a programelor sale de cooperare. În baza programului andin de cooperare în domeniul mecano-metalurgic, Columbia, spre exemplu, asigura necesarul de instrumente chirurgicale din zonă, Ecuadorul — de ceasuri, Peru — de generatoare și motopompe, iar Bolivia — de echipament minier. Peru importă, la rîndul său, din Columbia aparate electrocasnice, iar Ecuadorul achiziționează din Peru caroserii metalice. Programul andin de cooperare în domeniul petrochimiei a asigurat Venezuelei și statului Peru posibilitatea să-și dezvolte și să-și construiască noi fabrici de plivinilin, de alcool și negru de fum, Boliviei să aibă o fabrică de benzen, Columbiei să construiască o fabrică de etilenă și Ecuadorului să treacă la realizarea unui complex petrochimic.

Dănilă Popa, str. I.L. Caragiale 32, Lugoj, vinde numere disparate ale revistei din anii 1965—1977.

Constantin Dobircău, Mesteacăn-Brad, jud. Hunedoara. Nimic nou în legătură cu „Triunghiul Bermudelor".

I. Florea, Buzău. Iată unul din **afișele** distribuite de Organizația Mondială a Sănătății, despre care revista noastră a scris. O.M.S. a declarat că a reușit eradicarea variolei în întreaga lume, în 1978. Pentru verificarea acestei afirmații, O.M.S. oferă o recompensă de 1000 dolari pentru anunțarea oricărui caz activ de variolă descoperit în vreo zonă a lumii.

Liviu Gherman, Bistrița-Năsăud. 1. Proporția relatată este exactă, deoarece, la recentele alegeri parlamentare, Partidul Național din Bangladesh, al președintelui Ziaur Rahman, a cîștigat 206 locuri dintr-un total de 298. În două circumscripții, scrutinul a fost anulat, urmînd să aibă loc ulterior. Dintre celelalte partide participante la vot, Liga Awami (de centru-stînga, fracțiune condusă de Malek Ukil) a obținut 40 de mandate ; Liga musulmană și Liga islamică (de orientare de dreapta) — 19 ; candidații independenți — 16 locuri ; Partidul socialist-revoluționar — 9 ; Liga Awami (de centru-dreapta, fracțiune condusă de M. Mizan) — 2 ; „Gano Tantric Front" (de orientare de stînga) — 2 ; Partidul liberal — 2 ; Partidul Național Awami — 1 ; și „Gano Andolon" (de centru) — 1.

2. Există într-adevăr un proiect pentru crearea unei companii aeriene de transporturi civile „Asia Airways". Negocieri în acest sens s-au desfășurat în decembrie 1978 în Sri Lanka. Este vorba de o cooperare pe plan regional, cuprinzînd următoarele state : Sri Lanka, India, Pakistan, Bangladesh, Birmania, Thailanda, Singapore, Iran. Capitala Republicii Sri Lanka, Colombo, a fost propusă să găzduiască sediul noii companii.

Insula St. Lucia

Daniel Oprea, Oradea. Noul stat independent St. Lucia face parte din Indiile britanice occidentale, arhipelag situat în Marea Caraibilor. Are o suprafață de 238 mile pătrate, o populație de 120 000 locuitori și este considerată una din cele mai frumoase insule ale acelei regiuni. A fost descoperită de Columb, în anul 1502, și botezată astfel după ziua în care a fost zărită. Primii coloniști, englezi, au încercat să se stabilească aici în 1605, dar au fost respinși de populație. Au urmat alte încercări de colonizare și mai multe conflicte cu Franța, ai cărei coloniști reușeau să se instaleze. În 1748, atît Franța, cît și Anglia au stabilit că St. Lucia trebuie să fie neutră, dar conflictele între cele două țări au continuat. Între 1782 și 1803, spre exemplu, St. Lucia s-a schimbat de șase ori între Anglia și Franța. În cele din urmă, în 1814, insula a devenit posesiune britanică. Economia insulei se bazează în principal pe cultura de trestie de zahăr și pescuit. Deși se vorbește engleza, un „patois" francez e înțeles de aproape toată lumea. Capitala, orașul Castries, se află pe coasta de nord-vest. Între toate insulele din zonă, St. Lucia a reușit să-și dezvolte o infrastructură turistică, fiind mult căutată pentru varietatea deosebită a reliefului, munții care cresc din apele mării, vulcanul activ Soufrière ș.a.

Marin Ioniță, București. Capitala Kenyei, Nairobi, dispune de un nou aeroport internațional, inaugurat în decembrie 1978. Capacitatea zilnică de tranzit a noii porți aeriene este de pînă la 5000 de pasageri.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

Informații utile pentru automobiliști

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

La Administrația Asigurărilor de Stat, automobiliștii pot contracta diferite feluri de asigurări facultative auto — care acoperă o serie de riscuri, altele decît cele cuprinse în cadrul asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto — cum sînt :

— asigurarea globală pentru avarii — casco ;
— asigurarea autoturismelor numai pentru pagubele produse ca urmare a accidentelor de circulație ;
— asigurarea autoturismelor numai pentru pagubele produse de incendiu și calamități ;
— asigurarea autovehiculelor pentru furt ;
— asigurarea suplimentară pentru cazurile cînd autovehiculul este condus de alte persoane decît asiguratul sau rude ale acestuia ;
— asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea lor la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea ;
— asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturism ;
— asigurarea autovehiculelor cu valabilitate numai în teritoriul R. S. România ;

Pentru relații suplimentare și pentru încheierea unor astfel de asigurări, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unități ADAS.

MĂRȚIȘOR

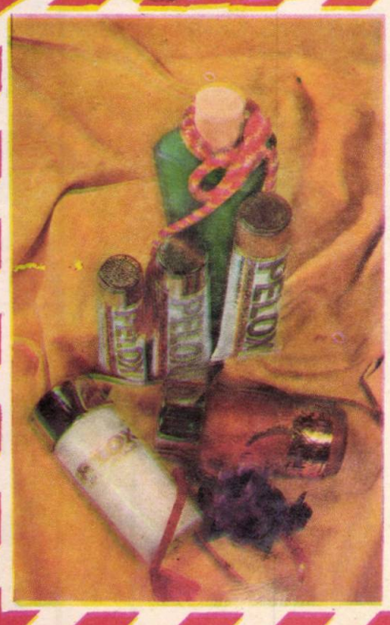

Produsele cosmetice din gama PELOX valorifică substanțele active din nămolul de Techirghiol. Tocmai de aceea, prin aplicarea unui tratament cosmetic riguros se obțin rezultate remarcabile. PELOX exercită asupra tenului o acțiune tonică, hidratantă și favorizează metabolismul celular. Gama PELOX este alcătuită din :

- Emulsie hidratantă — **demachiant fluid. Îndepărtează fardurile și impuritățile, curățind epiderma în profunzime. Totodată, poate fi și o bază bună pentru machiaj.**
- Loțiune tonică, **realizată fără alcool. Tonifică, hidratează, descongestionează și conferă tenului emolienţă. Este recomandată folosirea zilnică, înainte de machiaj.**
- Cremă emolientă de zi. **Asigură hidratarea, elasticitatea și emolienţa tenului.**
- Cremă emolientă de noapte-**contribuie la echilibrarea metabolismului celular, la menținerea conținutului în apă și lipide al epidermei.**
- Cremă emolientă de ochi. **Are o mare putere de hrănire a țesutului delicat din jurul ochilor. Folosită zilnic, previne formarea ridurilor și le atenuează pe cele existente, redind epidermei aspectul catifelat și prospețimea.**

Produsele cosmetice din gama PELOX pot fi cumpărate de la magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat.

Nr. 12 15 martie 1979

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Dialogul la nivel înalt româno-francez: noi şi ample perspective colaborării multilaterale

Reportaj pe glob

GRECIA

Din actualitatea internaţională

ROMA • HELSINKI
ORIENTUL MIJLOCIU

NOUL DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNO — FRANCEZ

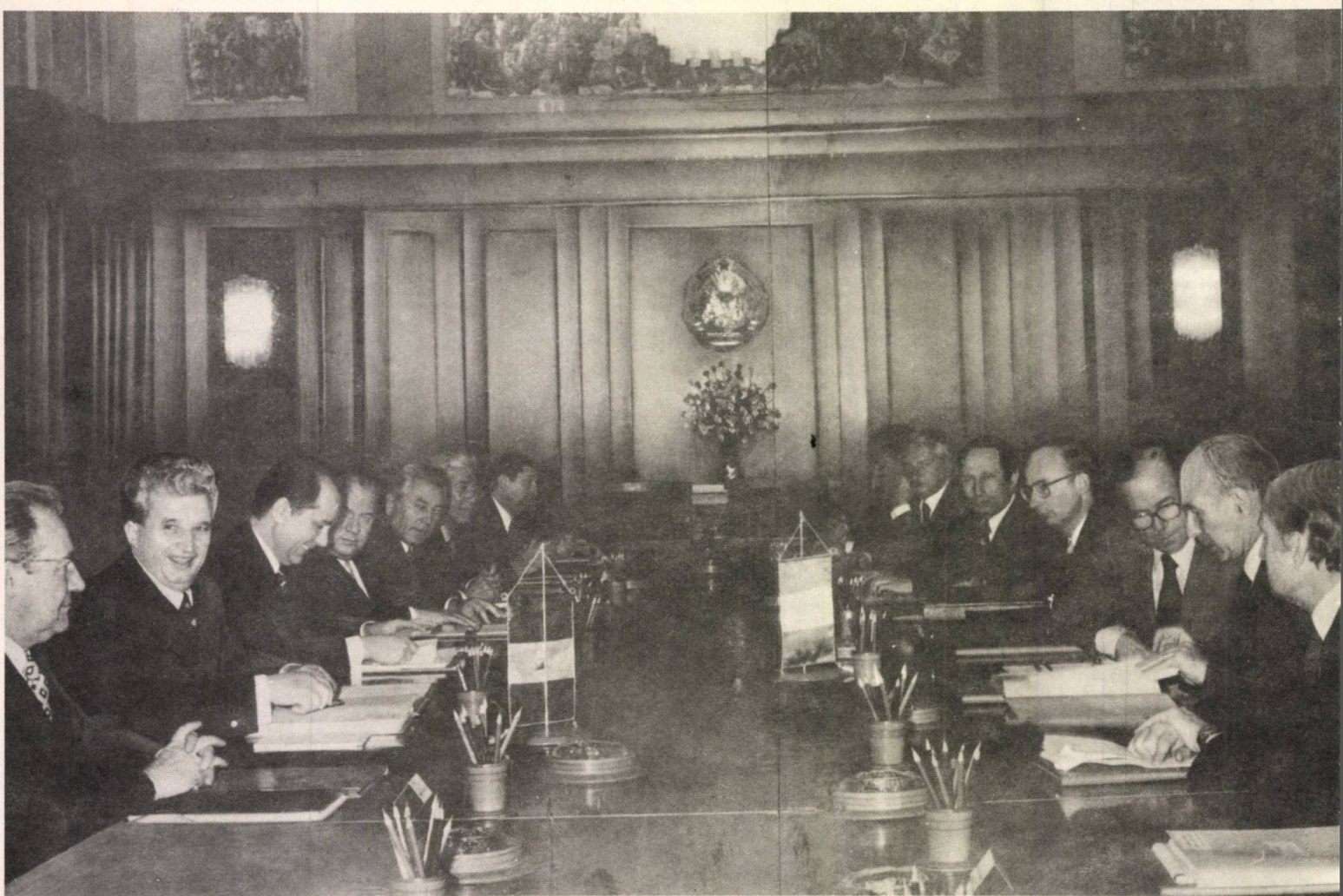

Convorbiri oficiale între președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Franceze, Valéry Giscard d'Estaing

Întîlnire între tovarășa Elena Ceaușescu și doamna Anne-Aymone Giscard d'Estaing

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

12 (803)

15 martie 1979

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Dialogul la nivel înalt româno-francez : reafirmarea prieteniei tradiționale, noi impulsuri unei conlucrări fertile. Eugeniu Obrea 2
Roma. Guvern sau alegeri anticipate ? Rodica Dumitrescu 8
Teheran. În pregătirea referendumului. Nicolae Chilie 9
Orientul Mijlociu. Vizita președintelui Carter în Egipt și Israel. Crăciun Ionescu 10
Piața comună. „Trenul monetar" a pornit 11
Brasilia. Început de mandat prezidențial. Valentin Păunescu 12
Helsinki. Alegerile parlamentare. Stelian Țurlea 13
Africa. Clasa muncitoare – afirmare, rol, forme de organizare. Sabina Diaconu 14
Irlanda. Resursele dezvoltării 19
Namibia. Alte consultări și încercări de reglementare. C. Dumitru 23
„Lloyd's" – comerțul cu riscurile 26

INTERVIUL NOSTRU

Knut Frydenlund, **ministrul afacerilor externe al Norvegiei** 5

SINTEZE

Creșterea productivității muncii – cerință a lichidării decalajelor. Dr. Ilie Șerbănescu 6

REPORTAJ PE GLOB

Atena – imagini contemporane. Venera Anghel 16
Erfurt. Stelian Țurlea 18

RĂSPUNDEM CITITORILOR
Relațiile economice cu Piața comună 20
Ce este ASEAN ? Liana Enescu 21

1000+1 24–25

PANORAMI C

Nicaragua – un vulcan în erupție 28

POȘTA REDACȚIEI 31–32

REZULTATELE REMARCABILE ALE NOULUI DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNO-FRANCEZ

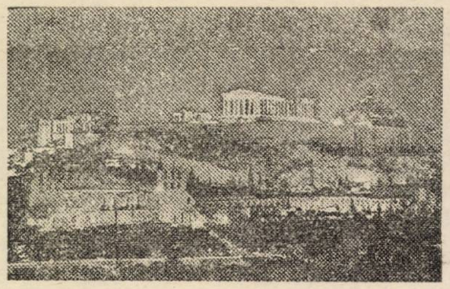

Reportaj pe glob

ATENA

Imagini contemporane

- *Corespondențe speciale din Teheran și Roma*
- *Vizita președintelui S.U.A. în Egipt și Israel*
- *Brasilia. Început de mandat prezidențial*

SINTEZE

Creșterea productivității muncii – cerință a lichidării decalajelor

RĂSPUNDEM CITITORILOR

- **Relațiile economice cu Piața comună**
- **Ce este ASEAN?**

„LLOYD'S" – comerțul cu riscurile

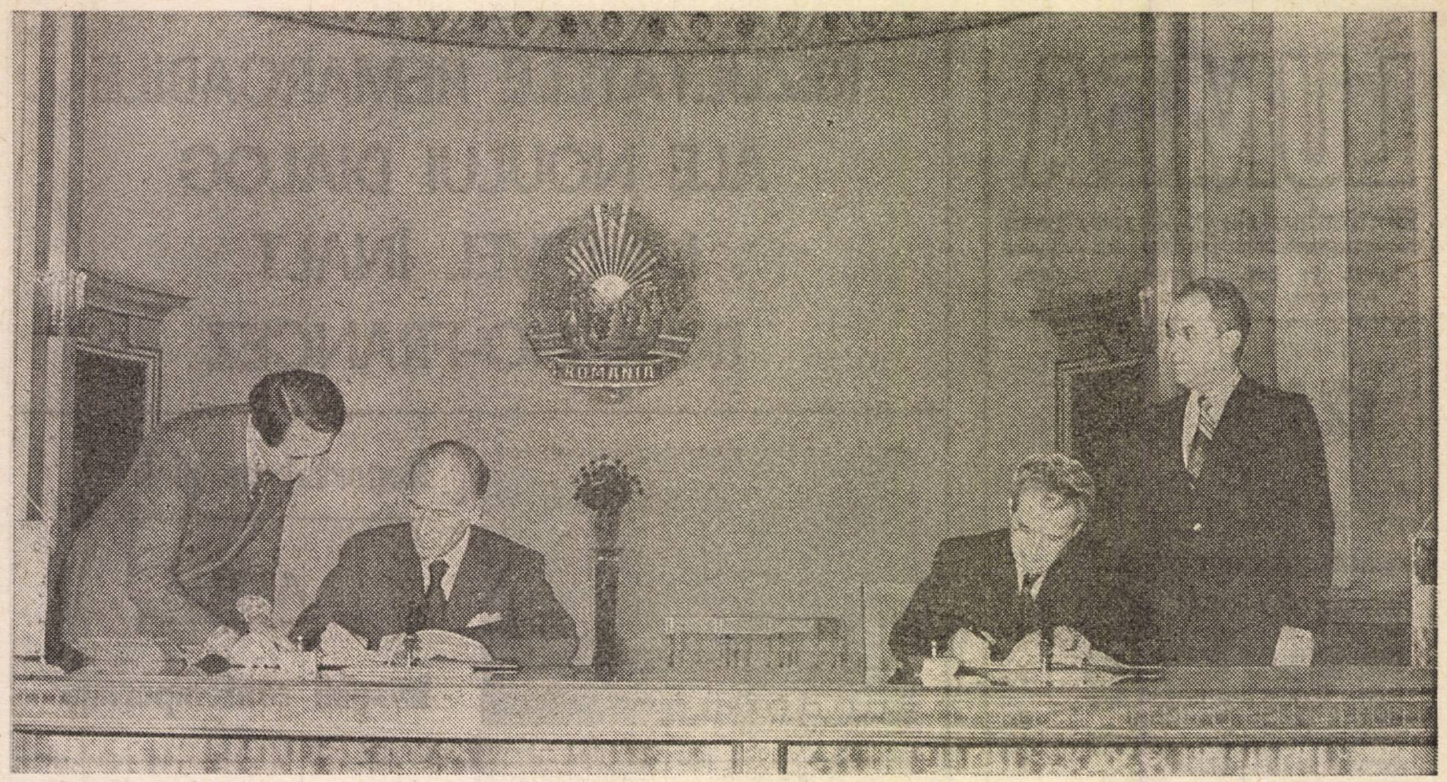

Dialogul la nivel înalt româno-francez: reafirmarea prieteniei tradiționale, noi impulsuri unei conlucrări fertile

„Rezultate excelente". Președintele Nicolae Ceaușescu a sintetizat în acești termeni bilanțul dialogului la nivel înalt româno-francez prilejuit de vizita oficială pe care președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, a efectuat-o în România. **„Am reușit să dăm un nou impuls cooperării dintre România și Franța"** — constata, la rîndul său, șeful statului francez. Satisfacția exprimată de conducătorii celor două state pentru rezultatele remarcabile cu care s-au încheiat convorbirile purtate în cele trei zile ale vizitei, convingerea că prin înțelegerile la care s-a ajuns a devenit posibilă trecerea la o nouă etapă, superioară calitativ, în legăturile bilaterale trebuie asociate climatului de prietenie, cordialitate și înțelegere reciprocă, sub auspiciile căruia s-a desfășurat întîlnirea președinților Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing.

Căldura sentimentelor pe care poporul nostru le-a exprimat în aceste zile și-a găsit un firesc corespondent în mesajul de profundă stimă și amiciție transmis de înalții oaspeți francezi. Popoarele noastre s-au regăsit, deseori, împreună, în momente de cumpănă ale istoriei și au știut să dea prieteniei lor durabilitate. Le-au unit nu numai afinități spirituale, înrudiri de origine, ci și o generoasă similitudine de aspirații, dintre care mai puternică a fost cea a independenței naționale. Într-o Europă prea des bîntuită de furtunile războiului și de ambiții dominatoare, românii și francezii s-au aflat alături în afirmarea identității lor naționale. Trecerea timpului, schimbările produse pe continent n-au alterat substanța prieteniei noastre. Chiar dacă au căi proprii de dezvoltare, opțiuni specifice, România și Franța rămîn fidele unei prietenii care răspunde, în egală măsură, tradiției și prezentului, îmbinîndu-se armonios. Conlucrarea româno-franceză are ca temelie moștenirea lăsată de înaintași, dar fizionomia ei este determinată de dinamica zilelor noastre, de realitățile contemporane. Evoluția pozitivă a relațiilor dintre București și Paris exprimă o voință politică, de altfel comună, de a conferi unei colaborări tradiționale dimensiuni noi. În același timp, amplificarea cooperării transcrie cu exactitate potențialul crescînd de care dispun cele două țări (România cunoscînd un ritm înalt de industrializare, iar Franța înregistrînd o semnificativă racordare la progresul tehnologic rapid a unei economii cu un apreciabil nivel de dezvoltare), pentru a intensifica schimburile dintre ele. Comunicatul comun relevă că ambele părți au constatat cu satisfacție că în decursul ultimului deceniu a avut loc o dezvoltare importantă a colaborării româno-franceze, subliniind rolul hotărîtor pe care l-au avut în această privință vizita în România a generalului de Gaulle, în 1968, și vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Franța, în 1970. Declarația comună semnată sîmbătă, la București, de cei doi șefi de stat este al treilea document româno-francez de această factură. Cele trei declarații comune care poartă, în numele României, semnătura președintelui Nicolae Ceaușescu, iar din partea franceză a generalului de Gaulle (la 18 mai 1968), a președintelui Georges Pompidou (la 15 iunie 1970) și a președintelui Valéry Giscard d'Estaing (la 10 martie 1979), exprimă continuitatea unei colaborări a cărei fertilitate s-a vădit în mod convingător. Președintele Nicolae Ceaușescu sublinia că **„de la prima Declarație comună din 1968 și pînă la cea de-a treia declarație — pe care am semnat-o astăzi — relațiile româno-franceze au cunoscut un progres substanțial atît în ce privește schimburile economice, cît și în cooperarea în producție, care s-a dezvoltat în acești ani în cîteva domenii importante, printre care în domeniul aviației — mă refer la elicoptere —, al calculatoarelor, în construcția de automobile și în alte sectoare"**. Șeful statului român a amintit că, în perioada 1970—1978, volumul schimburilor comerciale dintre cele două țări a crescut de 2,2 ori. Este, fără îndoială, o creștere substanțială, care, totuși, nu epuizează posibilitățile existente. Există în continuare un

Ceremonia semnării de către președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Franceze, Valéry Giscard d'Estaing, a Declarației comune a Republicii Socialiste România și a Republicii Franceze

←

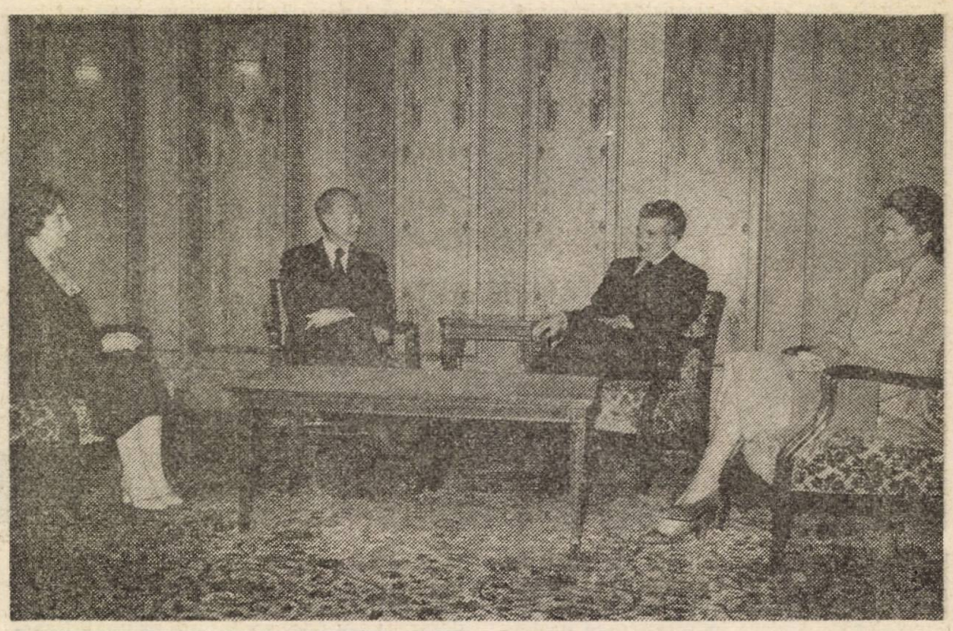

Moment din timpul vizitei protocolare

teren larg pentru conlucrarea multilaterală între București și Paris, teren investigat în cursul actualului dialog româno-francez la nivel înalt. Cele cinci înțelegeri semnate, ca și acordurile și contractele finalizate, deschid perspectiva realizării și chiar a depășirii nivelului fixat : dublarea schimburilor comerciale în 1980 față de 1975 pe baze cît mai echilibrate. **„Noi dorim realmente să realizăm obiectivul pe care l-am stabilit încă în 1968, ca Franța să ocupe primul loc în comerțul exterior al României cu țările occidentale"** — preciza președintele Nicolae Ceaușescu. O asemenea colaborare nu poate fi în detrimentul nimănui. Nu este vorba de a diminua legăturile cu alții, ci de a extinde bunele raporturi cu toate statele, în general, demonstrînd posibilitatea ca între țări cu structuri sociale diferite să se poată realiza cooperări avantajoase ambilor parteneri, întemeiate pe respect reciproc și deplină egalitate. Deosebirile pe planul orînduirii nu reprezintă și nu pot reprezenta o piedică pentru conlucrarea româno-franceză. O demonstrează experiența pozitivă pe care au acumulat-o Bucureștiul și Parisul în colaborarea lor, experiență confirmată prin deschiderea largă pe care o creează noile acorduri și înțelegeri. Fie că ne referim la industria automobilului sau la electronică, fie că semnalăm adoptarea sistemului SECAM sau perspectivele în cooperarea aeronautică, sînt lesne de descifrat perspectivele amplificării legăturilor bilaterale. Sfera conlucrării se lărgește, abordîndu-se sectoare de vîrf ale industriei moderne, sectoare-cheie pentru o rapidă dezvoltare. Să amintim, printre acestea, utilizarea pașnică a energiei nucleare, energetica, siderurgia, telecomunicațiile etc. Estimînd rezultatele obținute în dialogul de la București, președintele Valéry Giscard d'Estaing remarca : **„Pe plan economic, am făcut deci pași importanți și anume în domenii de mare viitor. Și astfel, pe lîngă confirmarea aprofundării cooperării politice, această vizită a inaugurat o nouă etapă de foarte mare importanță pentru dezvoltarea cooperării economice între România și Franța".** Cooperare care nu poate fi concepută decît pe baze echilibrate și la care trebuie adăugată cea din domeniul cultural, artistic, științific etc. Examinată în toate compartimentele ei, conlucrarea româno-franceză și-a reliefat resursele, a căror punere în valoare trebuie plasată în contextul prieteniei tradiționale dintre popoarele noastre.

Declarația comună de la București este un document înscris pe coordonatele opțiunilor fundamentale ale celor două țări, atestînd voința României și Franței de a aprofunda bunele lor raporturi și de a contribui la asanarea climatului în Europa și în lume. Documentul, purtînd semnăturile președinților Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing, proclamă : **„Respectarea independenței și suveranității naționale, precum și a egalității în drepturi și a integrității teritoriale a statelor constituie norme esențiale ale vieții internaționale care se impun în mod egal tuturor statelor".** Este exprimată o linie de conduită, o orientare de care țările noastre s-au dovedit a fi consecvent călăuzite. Principii transpuse fidel în practica bilaterală, ele au o vocație universală, inseparabile de dreptul fiecărui popor de a-și alege calea de dezvoltare în consens cu voința sa, de necesitatea soluționării politice a diferendelor și a excluderii categorice a forței, de cerința imperioasă a asigurării deplinei egalități între toate statele, indiferent de mărimea lor sau de alți factori. Procesul destinderii, subliniază importantul document, exclude politica de bloc sau sfere de influență.

Schimburile de păreri dintre cei doi șefi de stat au prilejuit o abordare a subiecte-

Cei doi președinți au fost puternic aclamați, de-a lungul traseului, de cetățenii Capitalei

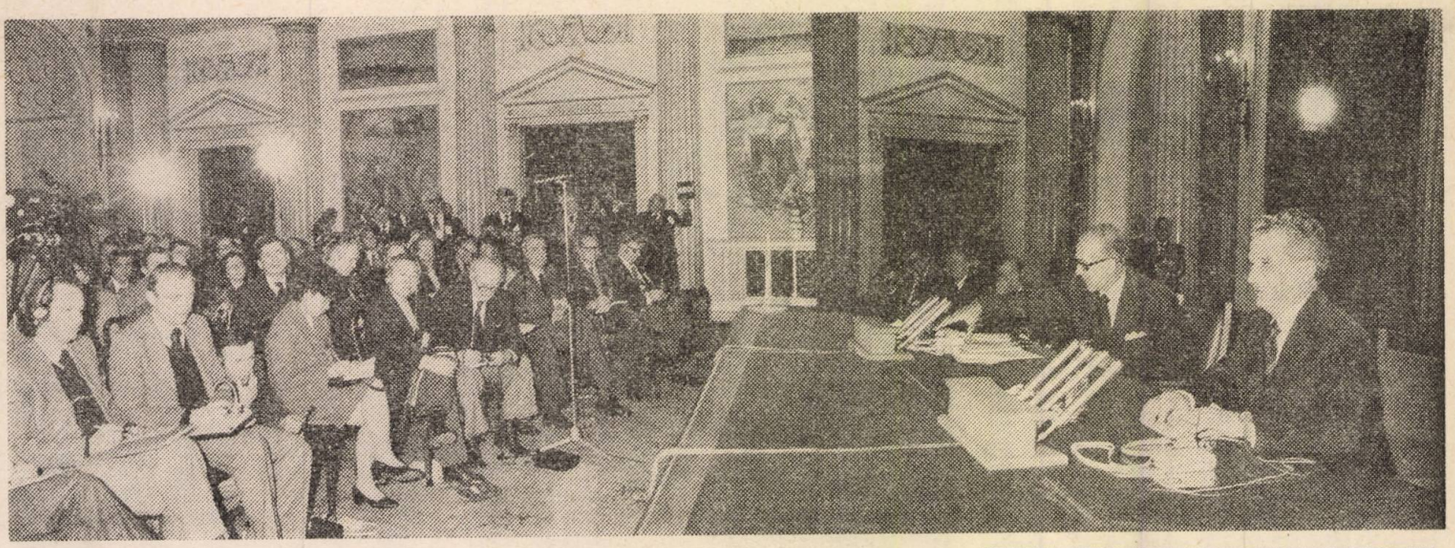

În timpul întîlnirii președinților Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing cu ziariști români, francezi și reprezentanți ai presei mondiale

lor de stringentă actualitate ale vieții internaționale, ceea ce a permis să se evidențieze o largă convergență sau apropiere a punctelor de vedere în numeroase probleme. Firește, o atenție deosebită a fost acordată continentului nostru pe care s-au acumulat periculoase arsenale. România și Franța, arată Declarația comună, pornind de la comunitatea destinelor istorice, a civilizațiilor și valorilor culturale ale națiunilor europene, precum și ținînd seama de imperativul păcii, consideră necesar ca toate aceste națiuni, indiferent de sistemele lor economice și sociale, să se apropie și să-și întemeieze relațiile dintre ele pe încredere, solidaritate și colaborare, cu respectarea personalității, originalității și diversității lor. Această viziune constructivă își are sursa în acel document de o amplă rezonanță și a cărei aplicare presupune o acțiune unitară, indivizibilă — Actul final de la Helsinki. Destinderea europeană pentru a putea asigura o autentică securitate și o fertilă cooperare presupune a fi aprofundată în toate domeniile, inclusiv în cel militar. Speranțele opiniei publice sînt învestite în viitoarea reuniune de la Madrid de la care se așteaptă progrese semnificative în întărirea securității și cooperării pe continent. În acest context s-a luat în considerare ideea unei conferințe privind dezarmarea în Europa. Președintele Nicolae Ceaușescu sublinia : **„Noi ne-am pronunțat pentru o conferință consacrată înfăptuirii dezarmării în Europa, desigur, considerînd aceasta ca o parte a preocupării privind dezarmarea generală. Am considerat că abordarea problemelor securității în Europa trebuie să se facă luînd în considerație atît armamentul clasic, cît și armamentul nuclear, deoarece fără o abordare globală a problemelor dezarmării și fără a acorda locul cuvenit atît problemelor încetării înarmării nucleare, cît și dezarmării nucleare nu se pot realiza pași reali în direcția dezarmării".** Desigur, pot fi perceptibile unele deosebiri de păreri în privința modului în care cele două state abordează relația dintre dezarmarea nucleară și cea convențională (așa-zis clasică). Dar ambii președinți și-au exprimat preocuparea față de intensificarea calitativă și cantitativă a înarmărilor și au subliniat necesitatea de a se trece cît mai curînd la adoptarea de măsuri practice și eficiente pentru încetarea cursei înarmărilor convenționale și nucleare, pentru înfăptuirea dezarmării sub un control internațional adecvat, subliniere făcută fără echivoc în Comunicatul comun.

S-au evocat punctele „fierbinți" de pe glob, stările conflictuale și focarele de tensiune, reliefîndu-se necesitatea căutării perseverente a soluțiilor politice, exprimîndu-se cu energie refuzul recurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, respingerea oricăror forme de amestec străin în treburile interne ale popoarelor. O mențiune specială a fost făcută în ceea ce privește imperativul unei noi ordini economice internaționale și care să conducă la eradicarea subdezvoltării.

Adresîndu-se șefului statului francez, președintele Nicolae Ceaușescu declara : **„Dacă vizita dumneavoastră se încheie cu rezultate atît de bune, ele se datoresc, desigur, faptului că popoarele noastre nutresc aceleași idealuri de pace, de dreptate și fericire, că sînt ferm atașate principiilor respectării dreptului la independență și suveranitate al fiecărei națiuni".** La rîndul său, oaspetele francez a reliefat rolul personal al președintelui Nicolae Ceaușescu în reușita vizitei : **„Grație hotărîrilor pe care le-am luat, grație tonului pe care l-ați imprimat discuțiilor noastre, grație atmosferei cordiale în care am discutat, simt că am trecut la o etapă foarte importantă în relațiile dintre țările noastre".**

Dialogul la nivel înalt româno-francez a ilustrat dorința comună de a conferi noi dimensiuni, mai ample, legăturilor ce unesc țările noastre și de a conjuga eforturile în acțiunea, pe plan internațional, consacrată destinderii și păcii. Cele trei zile ale întîlnirii de la București au scos la iveală confluența sentimentelor ce animă popoarele român și francez. Aclamațiile de pe străzile Capitalei, ca și cuvintele pline de căldură rostite la manifestările oficiale au exprimat aceleași sentimente ce se definesc prin profunzime și sinceritate. Întregul nostru popor a salutat cu satisfacție rezultatele extrem de pozitive ale convorbirilor de o deosebită importanță dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing, eveniment politic care demonstrează vitalitatea prieteniei româno-franceze, prietenie certificată de istorie și propulsată de imperativele prezentului.

Eugeniu Obreja

La castelul Peleș din Sinaia

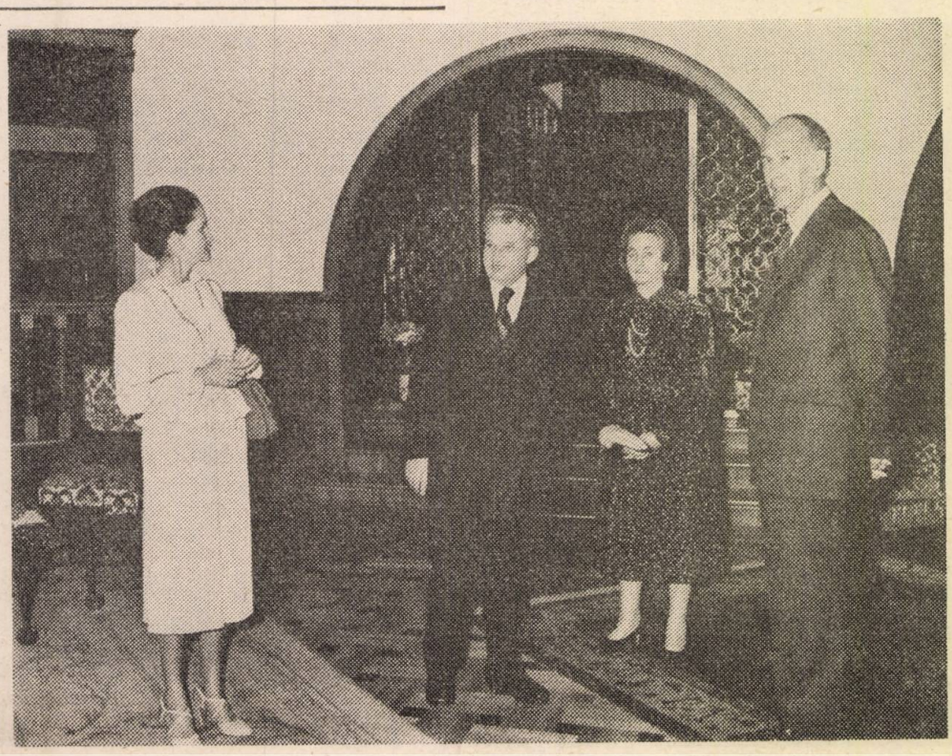

Knut Frydenlund

ministrul afacerilor externe al Norvegiei

România – Norvegia: posibilități noi de intensificare a colaborării

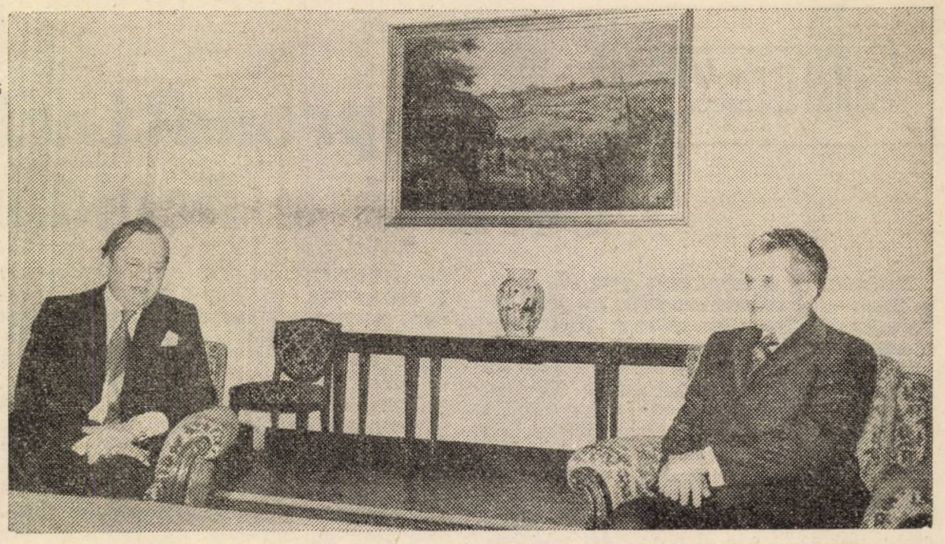

Primirea de către președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a ministrului afacerilor externe al Norvegiei, Knut Frydenlund

Săptămîna trecută, s-a aflat, într-o vizită oficială în țara noastră, ministrul afacerilor externe al Norvegiei, Knut Frydenlund. Consacrat relațiilor bilaterale și unor probleme internaționale de interes comun, dialogul dintre cei doi miniștri de externe a pus în evidență dorința de a continua eforturile în vederea lărgirii și intensificării colaborării româno-norvegiene, în folosul ambelor țări și popoare.

Cei doi miniștri – se afirmă în Comunicatul publicat la încheierea vizitei – **au evidențiat dezvoltarea favorabilă a schimburilor comerciale și a cooperării economice și au căzut de acord că există posibilități de extindere a conlucrării în aceste domenii. În acest sens, ei au exprimat interesul celor două guverne pentru a încheia în viitorul apropiat un nou acord comercial pe termen lung, un nou acord pe termen lung de cooperare economică, industrială și tehnică, un acord privind transporturile internaționale rutiere și o convenție de evitare a dublei impuneri. Ei au hotărît ca noul program de aplicare a acordului cultural, ce va fi elaborat anul acesta, să reflecte dorința reciprocă de lărgire a schimburilor cultural-științifice dintre cele două țări.**

Momentul cel mai important al vizitei l-a constituit primirea la președintele României, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în timpul căreia ministrul norvegian a transmis un cordial salut de prietenie și cele mai bune urări din partea regelui Norvegiei, Olav al V-lea, a exprimat stima și prețuirea guvernului norvegian pentru politica externă a României de pace și colaborare internațională promovată de președintele ei.

La încheierea vizitei, ministrul de externe al Norvegiei a avut amabilitatea de a răspunde unor întrebări adresate de revista noastră.

– Vă aflați în România pentru prima oară și am dori să începem interviul nostru cu dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre, în anii din urmă, și perspectivele lor, în toate domeniile de activitate, nu numai politic.

– Mai întîi aș vrea să spun că nu există nici un fel de probleme între cele două țări ale noastre. De aceea, discuțiile pe care le-am avut la București, atît în domeniul relațiilor bilaterale, cît și asupra unor probleme internaționale, s-au desfășurat într-o atmosferă foarte pozitivă și foarte cordială ; sînt extrem de mulțumit de felul în care ele au decurs ; sînt mulțumit de dezvoltarea relațiilor bilaterale, relații care, trebuie spus de la început, sînt foarte bune. Cît privește viitorul, sîntem de acord să continuăm și să intensificăm cooperarea dintre cele două țări. Sîntem de acord să intensificăm cooperarea economică și pregătim, de altfel, mai multe acorduri, pe care sperăm să le încheiem cît de repede. Am mai abordat și probleme ale colaborării culturale, ale posibilităților de a o intensifica. De aceea, e firesc ca existența multor legături tradiționale, în comerț, în general, în cooperarea dintre cele două țări ale noastre, să deschidă dosare și mai multe pentru a intensifica și pentru a întări cooperarea și colaborarea în toate domeniile de activitate.

– Domnule ministru, ați fost primit de președintele României, Nicolae Ceaușescu. În timpul acelei convorbiri, ați abordat, desigur, multe din aceste probleme. Ce ne puteți spune despre această întrevedere ?

– Trebuie să spun că am fost foarte impresionat de președintele României, așa cum sînt impresionat de rolul pe care domnia-sa îl deține în relațiile internaționale. De aceea, am profitat de acest prilej, pentru a-i asculta cu interes punctele de vedere în diferite probleme internaționale actuale. Opiniile și răspunsurile domniei-sale ne pot fi de mare ajutor și folos în propria noastră evaluare a situației actuale internaționale.

– Dincolo de relațiile bilaterale pe care le-ați apreciat drept pozitive, România și Norvegia s-au întîlnit și au colaborat în multe organisme internaționale, în cadrul Națiunilor Unite, dar și în alte organisme...

– Este adevărat, țările noastre au colaborat strîns în cadrul Națiunilor Unite și, în mod special, am colaborat foarte strîns în timpul pregătirii Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, reuniune finalizată la Helsinki. Este de înțeles, de aceea, că problema continuării acestei conferințe – ceea ce, în limbaj diplomatic, este numit „follow up" – a ocupat o mare parte din convorbirile bilaterale avute acum, la București, în timpul vizitei mele oficiale.

– Tocmai în acest context – anume al importanței pe care o dețin, în viața politică europeană, securitatea și cooperarea dintre țările continentului nostru –, care sînt opiniile dv. în ce privește continuarea procesului inițiat ?

– România și-a dezvoltat, în această problemă, un concept care se armonizează foarte mult cu propriile noastre opinii. Este vorba de rolul pe care țările mici și mijlocii îl pot avea și trebuie să-l aibă în apropierea și cooperarea dintre toate țările europene. Norvegia, credem noi, este o țară mică, iar România este o țară de mărime mijlocie. De aceea, noi sîntem de acord cu necesitatea ca aceste țări să joace un rol important, în ciuda faptului că aparțin unor grupări politice și economice diferite, pentru că există foarte multe căi și posibilități de cooperare. Iar, în ceea ce privește continuarea procesului de destindere și cooperare – follow-up-ul de la Madrid –, consider că discuțiile avute la București au fost foarte constructive și folositoare. Atît Norvegia, cît și România sînt de acord că pregătirea atentă a întîlnirii de la Madrid este esențială. Poate că, de această dată, ar trebui să selecționăm mai puține probleme pentru a le dezbate, decît a fost cazul cu reuniunea de la Belgrad, dar să încercăm să le concretizăm și să obținem rezultate.

– Între dosarele problemelor actuale europene, dar nu numai europene, dezarmarea ocupă un loc prioritar. România se pronunță ferm pentru măsuri de dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmarea nucleară. Norvegia, de asemenea. Ne-ați putea împărtăși opinia dv. ?

– Dezarmarea este, într-adevăr, o problemă crucială a lumii noastre ; în acest sens, urmărim cu atenție negocierile pentru SALT II, care se apropie de sfîrșit. Credem că escaladarea cursei înarmărilor pune în pericol destinderea politică, și e greu de spus cum s-ar putea ajunge la destindere politică fără să se obțină rezultate în domeniile dezarmării și al controlului armamentelor. Există o limită în ceea ce privește destinderea politică, limită cu consecințe și în domeniul militar.

Esențială, în domeniul dezarmării, este existența unei încrederi, iar această încredere trebuie să crească între toate țările, în așa fel încît, cu toții, să acționăm împreună pentru reducerea înarmărilor și controlul armamentelor. Aceasta este poziția noastră și acționăm în acest sens, acordînd importanță politică extinderii legăturilor în toate domeniile între țările europene, prin intermediul relațiilor bilaterale, dar și prin orice alt fel de relații. Am văzut, de altfel, cum România își dezvoltă, sistematic, relațiile cu toate țările, în mod concomitent, și cred că acest lucru este foarte important. Toate țările ar trebui să urmeze acest exemplu, întrucît, cu cît vor exista mai multe relații de acest tip, cu atît va spori încrederea între state. Cu cît statele vor acționa mai mult împreună, cu atît neîncrederea se va diminua.

– Acum, la încheierea vizitei dv., ne-ați putea exprima impresiile cu care părăsiți România ?

– Prima mea vizită în România a fost scurtă, dar atît eu, cît și soția mea am fost foarte impresionați de ospitalitatea cu care am fost întîmpinați, de frumusețea acestei țări, de cultura României, care înseamnă atît de mult pentru poporul român, conferindu-i o notă distinctă.

Interviu realizat de Catinca Ralea și Stelian Țurlea

SINTEZE

Creşterea productivităţii muncii — cerinţă a lichidării decalajelor

Deceniul al optulea este spre sfîrşit şi, în lipsa unor măsuri concrete pe plan internaţional, aspiraţiile către o „lume economică mai puţin asimetrică" — aspiraţii formulate, ca obiectiv al unui program de acţiune, încă la începutul anilor '60, prin adoptarea primului „deceniu al dezvoltării" şi reiterate, apoi, în cadrul strategiei pentru cel de-al doilea „deceniu al dezvoltării" — n-au ajuns încă să intre efectiv pe făgaşul împlinirii. Statisticile internaţionale evidenţiază o tristă stabilitate a caracterului asimetric al economiei mondiale, din punctul de vedere al nivelurilor de dezvoltare a statelor, dacă nu chiar o accentuare a acestui caracter. Evaluările privind produsul brut în ţările lumii în anul 1977 — date recent publicităţii de Banca Mondială **(World Bank Atlas 1978)** — aduc noi confirmări asupra manifestării unor asemenea tendinţe. Calcule făcute pe baza acestor date **(vezi tabelul 1)** arată că :

— o pătrime din omenire (din ţările cu un produs brut pe locuitor de peste 3 000 dolari anual) **dispune de aproape 4 ori mai mult, din produsul brut mondial, decît celelalte trei pătrimi ;**

— o zecime din omenire (din ţările cu un produs brut pe locuitor de peste 7 000 dolari anual) **concentrează, din totalul produsului brut mondial, aproape tot atît cît restul celorlalte nouă zecimi ;**

— peste şase zecimi din populaţia lumii (din ţările cu un produs brut pe locuitor sub 1000 dolari anual) **nu ajunge să deţină decît o zecime din produsul brut mondial ;**

— o pătrime din populaţia lumii (din ţările cu un produs brut pe locuitor sub 200 dolari anual) **nu dispune nici măcar de 2 la sută din totalul produsului brut mondial.**

Asimetrii în creştere

Continuînd, ca şi în primii ani ai deceniului actual, a considera, în principiu, ca state în curs de dezvoltare, ţările avînd un produs naţional brut pe locuitor sub 1500 dolari anual — deşi, evident, acest prag-limită ar trebui „înălţat", cel puţin datorită considerabilei deprecieri inflaţioniste a monedei în care se fac evaluările (dolarul), intervenită între timp — se poate constata că aceste ţări reprezintă, din totalul mondial, 70 la sută din populaţie, dar numai 16 la sută din produs ; în schimb, statele dezvoltate deţin doar 30 la sută din populaţie, dar 84 la sută din produs. În cazul ultimelor ţări, produsul mediu pe locuitor este de 5 126 dolari, în vreme ce, în primele, doar de 418 dolari, ceea ce înseamnă că decalajul dintre cele două grupuri de state este exprimat de raportul **12,3 :1**. Cifrele globale ascund discrepanţe mult mai profunde, decalajul maxim — între cel mai ridicat şi, respectiv, cel mai scăzut produs naţional brut pe locuitor — fiind exprimat de raportul **180 :1**. Ca expresie a actualelor asimetrii economice, nu mai puţin de 100 de ţări ale lumii au un produs brut pe locuitor ce se situează sub media mondială a indicatorului.

Se remarcă faptul că, dacă în expresie relativă (ca raport), decalajele au cunoscut o anumită diminuare, în expresie absolută (ca diferenţă) acestea s-au accentuat. Dacă **decalajul relativ** s-a redus, într-o anumită măsură, întrucît unei devansări oricît de mici a ritmului de creştere economică a ţărilor dezvoltate de către cel al ţărilor în curs de dezvoltare (statisticile consemnează, în acest sens, o uşoară asemenea devansare) îi corespunde, evident, o majorare a ponderii acestora din urmă în produsul brut mondial, **decalajul absolut** — adică diferenţa de producţie în mărime absolută — s-a adîncit. Folosind datele menţionate, precum şi cele oferite de aceeaşi sursă pentru anul 1960 (vezi **„Population Policies and Economic Development, 1974, A World Bank Staff Report")**, se poate calcula că diferenţa absolută între nivelurile medii ale produsului brut pe locuitor din ţările dezvoltate şi, respectiv, din ţările în curs de dezvoltare, a ajuns, în 1977, la aproape 4 700 dolari ; în 1960, această diferenţă era de numai 1 100 dolari sau, mai corect spus, de aproximativ 2 217 dolari (exprimînd-o, pentru comparabilitate, în dolari 1977, adică ţinînd cont de deprecierea de peste 50 la sută a monedei americane în perioada 1960—1977). Decalajul mediu absolut a crescut, deci, de 2,1 ori. Această diferenţă are tendinţa de a spori în continuare, în condiţiile în care **un procent în creşterea produsului brut pe locuitor înseamnă, în medie, o majorare absolută de 51 dolari în cazul ţărilor dezvoltate, dar numai de 4 dolari în cazul ţărilor în curs de dezvoltare,** iar ritmurile de creştere înregistrate de aceste ultime ţări nu sînt îndeajuns de ridicate pentru a duce la diminuarea nu numai a decalajului relativ, ci şi a celui absolut. În 1977, media mondială a produsului brut pe locuitor a atins 1 831 dolari. În 1960, aceasta — exprimată în dolari 1977 — era de 909 dolari. Astfel, un produs naţional brut pe locuitor mai mare de 4 ori decît media sau altul mai mare de 5 ori prezentau, faţă de aceasta, o diferenţă absolută de 2 727 dolari şi, respectiv, 3 636 dolari, în 1960, dar de 5 493 dolari şi, respectiv, 7 324 dolari în 1977.

În cifre globale, adîncirea decalajului absolut apare şi mai izbitoare. Exprimată în preţurile din 1977, diferenţa dintre produsul brut pe ansamblul ţărilor dezvoltate şi cel pe ansamblul ţărilor în curs de dezvoltare era, în 1960, de aproximativ 1 800 miliarde dolari ; în 1977, ea depăşise 5 080 miliarde dolari. Numai această diferenţă este de 4,3 ori mai mare decît totalul produsului brut, din prezent, al ţărilor în curs de dezvoltare.

Aceste flagrante asimetrii, dramatica polarizare a bogăţiei pe plan mondial exprimă o gravă inechitate în lumea de azi. Ele sînt o consecinţă directă a politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, un produs nemijlocit al dezvoltării unor state pe seama altora. Scindarea anacronică a lumii în ţări „bogate" şi ţări „sărace" nu ar putea fi despărţită de determinările ei istorice. Subdezvoltarea nu a existat dintotdeauna. Ea a apărut şi s-a accentuat în perioada instaurării şi funcţionării mecanismelor de dependenţă colonială şi dominaţie imperialistă, care au împiedicat dezvoltarea armonioasă, multilaterală a economiei ţărilor actualmente subdezvoltate, imprimîndu-i, dimpotrivă, o structură unilaterală, nediversificată care frînează procesul creşterii şi modernizării. Aceste determinări de fond ale subdezvoltării şi decalajelor indică cu claritate înseşi exigenţele lichidării lor. Nu ar putea fi realizat acest obiectiv fără o restructurare profundă a relaţiilor economice şi politice internaţionale, a mecanismelor şi instrumentelor de desfăşurare a schimburilor economice — cu alte cuvinte fără instaurarea unor relaţii cu adevărat noi, democratice — în aşa fel încît acestea să înceteze a compromite, bloca sau frîna eforturile interne spre progres ale ţărilor mai puţin avansate, ci, dimpotrivă, să impulsioneze şi potenţeze aceste eforturi.

Factorii endogeni şi exogeni : o judicioasă îmbinare

Este aceasta o condiţie sine qua non. Dar nu şi suficientă. Oricît ar fi de profundă, echitabilă şi stimulatoare o asemenea restructurare, lichidarea subdezvoltării nu ar putea fi obţinută numai prin aceasta. Ea nu poate veni de la sine, în mod automat, sau dinafară. Fără contribuţia hotărîtoare, determinantă a factorilor endogeni — efortul propriu — aportul factorilor exogeni (colaborarea internaţională bazată pe echitate şi sprijin multilateral) rămîne fără efect. Factorul extern în eliminarea subdezvoltării, a decalajelor nu-l poate decît întregi, dar, în nici un caz, substitui pe cel intern, care este de însemnătate primordială. Strategia lichidării subdezvoltării şi decalajelor implică, deci, o judicioasă îmbinare a factorilor endogen şi exogen, rolul esenţial aparţinînd celui endogen, întrucît acesta constituie condiţia însăşi a realizării unei rate ridicate de acumulare, la rîndul ei — unică modalitate de obţinere a unor ritmuri înalte de creştere economică, singurul mijloc de recuperare a decalajelor.

În această viziune, rolul şi menirea colaborării internaţionale se înscriu tocmai pe linia potenţării eforturilor interne spre progres ale popoarelor, în special ale acelora din ţările mai puţin dezvoltate. De aceea, ea trebuie să se bazeze pe echitate, pe sprijin multilateral în favoarea acestor din

În ţările în curs de dezvoltare, un om ocupat în agricultură nu reuşeşte, datorită tehnicilor înapoiate pe care le foloseşte, să hrănească nici măcar două persoane, din care una este el însuşi ; în unele ţări dezvoltate, un om ocupat în agricultură ajunge să hrănească peste 50 de oameni

urmă țări. Este moral și echitabil ca statele avansate economic, care și-au asigurat progresul pe seama fostelor colonii, a țărilor subdezvoltate, să repare o injustiție, contribuind, sub diferite forme, la eforturile țărilor în curs de dezvoltare de a-și făuri o economie modernă, de a reduce și elimina rămînerea în urmă. Ca atare, sprijinirea statelor în curs de dezvoltare trebuie concepută ca o obligație și nu ca un act de caritate, ca un principiu firesc și nu ca un dar.

Exigențele unei asemenea abordări a problemei lichidării subdezvoltării se evidențiază pregnant din analiza a ceea ce înseamnă, în fond, decalajele economice contemporane. Desigur, disparitățile profunde între nivelurile pe locuitor ale produsului brut în țările lumii dau expresie discrepanțelor adînci existente în ce privește condițiile de progres și viață ale popoarelor. Produsul brut pe locuitor nu poate și nu trebuie, însă, privit doar ca venit, ci și ca efect economic nemijlocit al procesului de producție. Produsul brut (sau venitul național) pe locuitor exprimă nu numai disponibilul mediu pentru consum și investiții, dar și rezultatul și eficiența producției, cu alte cuvinte, în sens larg, nivelul **productivității sociale a muncii.** Pe plan general (cu excepția acelor țări, cum sînt unele state exportatoare de petrol, în cazul cărora nivelul produsului brut pe locuitor este, în mod disproporționat, influențat de nivelul prețurilor obținute pe piața mondială pentru materiile prime pe care le produc), decalajele dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare sînt, în cele din urmă, **decalaje în ce privește productivitatea socială a muncii.**

Ca atare, lichidarea asimetriilor actuale din economia mondială este, în ultimă instanță, o problemă a reducerii treptate și eliminării în perspectivă a acestor decalaje din nivelul productivității sociale a muncii. Altfel spus : o problemă a cărei rezolvare se află în sfera producției și nu a consumului. Majorarea consumului nu poate avea loc decît pe baza și pe măsura creșterii producției, fiind evident că nu se poate consuma decît ceea ce există, respectiv, ceea ce se produce. Și pe acest plan, al sporirii producției și eficienței ei, adică al ridicării productivității sociale a muncii, nimic nu poate înlocui eforturile proprii ale înseși popoarelor din țările în curs de dezvoltare. Iar aceste eforturi trebuie să se concentreze în domeniile de care depinde, în fond, productivitatea muncii : înzestrarea „tehnico-științifică" a muncii ; pregătirea și calificarea forței de muncă ; organizarea muncii. Insuficienta dezvoltare a forțelor de producție, gradul scăzut de înzestrare tehnică a muncii, de aplicare a cuceririlor științei moderne, lipsa de calificare a forței de muncă de pe întinse zone ale globului sînt cele care determină, în cadrul acestor zone, obținerea unei reduse productivități a muncii sau, altfel spus, utilizarea, pe plan real, numai a unei părți din forța productivă potențială a muncii, adică din ceea ce ar putea da aceeași muncă în condițiile unei înzestrări „tehnico-științifice" și unei pregătiri superioare, în beneficiul său și al dezvoltării în general. Rata înaltă a acumulării este indispensabilă pentru realizarea unei asemenea înzestrări tehnice a muncii, pentru extinderea permanentă a capacității de cercetare științifică, pentru asigurarea unui sistem propriu, avansat, de formare profesională, în timp ce o organizare eficientă a muncii implică adaptări și perfecționări structurale, ordine, cultivarea atitudinii responsabile față de muncă.

Iar pentru obținerea unei superioare productivități sociale a muncii condiția este, în ultimă instanță, **promovarea fermă a industrializării.** Aceasta — în ciuda faptului că actualele decalaje dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare în ce privește productivitatea muncii se dovedesc a fi mult mai importante în domeniul agriculturii decît în domeniul industriei. Comparînd structura pe sectoare a populației economic active, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare și, respectiv, pe ansamblul țărilor dezvoltate, se evidențiază că ponderea populației economic active ocupate în industrie este de aproape 3 ori mai mică în primele țări decît în ultimele, în vreme ce ponderea populației economic active ocupate în agricultură este de peste 4 ori mai mare în primele țări decît în ultimele. Astfel, deși decalajul dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare în ce privește producția pe locuitor este mult mai mare în industrie decît în agricultură (20:1 față de 3,5:1), decalajul în ce privește productivitatea reală a muncii — adică decalajul în ce privește nivelul producției pe locuitor economic activ (lucrător) ocupat efectiv în fiecare din cele două principale ramuri ale economiei — este mai mare în agricultură decît în industrie, și anume de aproape 2 ori (14:1 față de 7:1) — **vezi tabelul 2.** Acest decalaj mai mare în ce privește nivelul productivității muncii din agricultură este, însă, legat, în proporție hotărîtoare, de gradul fundamental diferit al înzestrării tehnice și chimice a agriculturii în cele două grupuri de țări, în fond tocmai de insuficiența dezvoltării industriei în țările rămase în urmă. Industrializarea apare, deci, o opțiune fundamentală. Ea este o cale de dezvoltare a întregii economii naționale — nu numai a industriei, dar și a agriculturii și celorlalte ramuri și sectoare. Ea nu înseamnă nicidecum neglijarea agriculturii, ci, dimpotrivă, baza dezvoltării acesteia, prin așezarea ei pe temelii moderne.

Tabelul 1

GRAVELE DISCREPANȚE ÎNTRE NIVELURILE DE DEZVOLTARE ALE ȚĂRILOR LUMII

Nivelul produsului brut pe locuitor (dolari)	Numărul țărilor	Cît revine țărilor respective din :	
		Populația globului (%)	Produsul brut mondial (%)
peste 8 000	10	8,02	37,68
7 000—7 999	5	2,23	8,92
6 000—6 999	3	0,36	1,24
5 000—5 999	1	2,79	8,60
4 000—4 999	6	2,46	6,06
3 000—3 999	7	9,50	16,16
2 500—2 999	9	1,37	2,04
2 000—2 499	3	0,95	1,15
1 500—1 999	8	2,27	2,15
1 000—1 499	12	7,34	5,01
700—999	17	4,11	1,79
500—699	8	0,98	0,30
400—499	12	25,39	5,71
300—399	10	5,48	0,94
200—299	13	2,13	0,26
100—199	20	22,56	1,89
sub 100	2	2,06	0,10
Total	146	100,00	100,00

Sursa : Calculat pe baza datelor, pentru anul 1977, din **World Bank Atlas 1978**

Tabelul 2

DECALAJE ÎNTRE ȚĂRILE DEZVOLTATE ȘI ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

În ce privește nivelul producției pe locuitor		În ce privește productivitatea muncii (nivelul producției pe locuitor economic activ)	
— produs brut pe locuitor	12:1	— pe ansamblul economiei (produs brut pe locuitor economic activ)	11:1
— producție industrială pe locuitor	20:1	— în industrie (producție industrială pe locuitor economic activ ocupat în această ramură)	7:1
— producție agricolă pe locuitor	3,5:1	— în agricultură (producție agricolă pe locuitor economic activ ocupat în această ramură)	14:1

Sursa : Evaluări estimative pentru anul 1975, calculate pe baza datelor O.N.U., UNCTAD., F.A.O., B.I.R.D. privind : ponderea țărilor dezvoltate și, respectiv, țărilor în curs de dezvoltare în populația mondială, produsul brut mondial, producția industrială mondială și producția agricolă mondială ; ponderea populației economic active în totalul populației și ponderea populației ocupate în industrie și, respectiv, agricultură în totalul populației economic active, pe ansamblul țărilor dezvoltate, și, respectiv, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare

Sprijin pentru producție și nu pentru consum

Privind asimetriile economice contemporane prin prisma decalajelor din nivelul productivității muncii, se conturează, în mod pregnant, nu numai direcțiile de bază în care trebuie dirijate eforturile interne spre dezvoltare ale fiecărui popor, dar și conținutul de fond al sprijinului pe care țările mai puțin avansate sînt îndrituite să-l primească, din parte țărilor industrializate, prin intermediul colaborării internaționale. Redistribuirea mai echitabilă a bogăției pe plan mondial — cerință fundamentală a epocii noastre — nu ar putea fi concepută și nici nu ar putea să însemne o simplă și mecanică redistribuire a veniturilor, a rezultatelor muncii. Ea nu are

nici o legătură cu o asemenea imagine, oarecum caricaturală — sub care este văzută și interpretată, uneori, în țări occidentale, revendicarea legitimă a țărilor în curs de dezvoltare pe linia sprijinirii lor mai substanțiale. Nu un simplu transfer mecanic de resurse economice și financiare, care să ducă la creșterea directă a consumului în țările slab dezvoltate pe seama scăderii consumului în țările industrializate, constituie esența revendicărilor țărilor în curs de dezvoltare, ci, dimpotrivă, un sprijin efectiv pentru promovarea progresului lor mai rapid. Cu alte cuvinte, **sprijin nu pentru consum, ci pentru producție, pentru ridicarea nivelului productivității lor sociale a muncii.**

Sprijinul pentru consum are, cel mult, un efect temporar, limitat, în timp ce, în fapt, nu modifică nimic, perpetuînd vechile stări de lucruri. În schimb, sprijinul pentru producție — prin tehnologii, comerț, resurse financiare — are un efect profund, durabil, multiplicator, contribuind la înlăturarea treptată a decalajelor, atît din sfera producției, cît și, implicit, din sfera consumului, tocmai prin faptul că vizează latura esențială a ridicării productivității sociale a muncii. De aceea, domeniile fundamentale în care țările în curs de dezvoltare reclamă sprijinirea eforturilor lor de progres sînt strîns legate de promovarea, în aceste țări, a creșterii productivității sociale a muncii : acces la tehnologiile moderne ; remunerarea echitabilă a materiilor prime pe care le produc și exportă ; acces sporit pentru mărfurile lor industriale pe pieţele țărilor dezvoltate ; lărgirea asistenței financiare pentru dezvoltare și îmbunătățirea condițiilor de creditare ; pregătirea de specialiști și cadre necesare economiei naționale.

Pornind de la aceste exigențe obiective ale progresului economico-social în epoca noastră, România promovează o politică activă de dezvoltare rapidă și multilaterală a economiei naționale, asumîndu-și responsabilitatea esențială ce-i revine ei însăși într-o atare direcție, și participînd, totodată, mereu mai intens la diviziunea internațională a muncii. În vederea înfăptuirii obiectivelor de înflorire socialistă a țării, partidul și statul nostru pun în centrul atenției, ca un obiectiv de prim ordin, ridicarea continuă a productivității muncii în toate sectoarele de activitate economică. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în recenta cuvîntare la Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură, **„fără a realiza o productivitate a muncii la nivelul țărilor dezvoltate nu vom putea spune că am depășit stadiul de țară în curs de dezvoltare ! Productivitatea muncii nu este o problemă de cursuri, de economie politică generală predată la catedră, ci o problemă de viață — aș spune — o cerință vitală a însăși afirmării superiorității socialismului, a victoriei comunismului în lume“.** În același timp, conștientă de contribuția pe care participarea crescîndă la schimburile economice mondiale o poate aduce la ridicarea productivității sociale a muncii, atît în țara noastră, cît și în țările partenere la schimburi și cooperare — țări socialiste, țări în curs de dezvoltare, alte țări ale lumii, fără deosebire de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, situare geografică sau orînduire socială —, România își extinde și aprofundează permanent relațiile economice externe, acționează pentru o colaborare internațională largă și echitabilă, astfel încît aceasta să se transforme efectiv într-un factor al potențării eforturilor interne spre progres ale tuturor popoarelor, în primul rînd ale celor din statele mai puțin industrializate, în vederea lichidării decalajelor și asimetriilor din economia mondială, a instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale.

dr. Ilie Șerbănescu

ROMA

Guvern sau alegeri anticipate?

Corespondență de la trimisul nostru special, Rodica Dumitrescu

După ce abia am lăsat acasă zăpada — e drept, inconsistentă, dar totuși zăpadă —, la Roma mă întîmpină o primăvară neverosimilă. Altfel, totul pare la locul lui, ca în urmă cu un an, doi sau zece. Aceeași — Piața Veneției, cu al său „Monumento della Patria“, pe treptele căruia se odihnesc turiștii, în mînă cu invariabilele hărți și ghiduri ale Romei ; aceeași — Columna lui Traian, semeață mărturie dacică în solul roman ; aceeași — Piața Spaniei, cu scările invadate de flori, a căror luxuriantă exotică numai anemonele reușesc s-o umbrească. Aceleași — străzile, suprasolicitate de automobile și pietoni.

Dar e de-ajuns să se lase noaptea, pentru ca Roma să fie altfel decît cea din urmă cu doi ani, trei sau 10 ani... Obloanele magazinelor sînt bine trase, luminile stinse, iar, acolo unde vitrinele au geamuri prea mari pentru a permite existența obloanelor, vezi vînzătorii grăbindu-se să strîngă obiectele de valoare. Fiindcă la Roma, la fel ca la Milano, Torino, Genova sau Palermo, odată cu înserarea, vitrinele și oamenii nu se mai află în siguranță. După orele 21, nimeni nu-și mai asumă riscul să iasă singur în stradă.

Abia am sosit, și aflu că un tînăr lider democrat-creștin, Emilio Falco, membru al Direcțiunii din Roma a partidului, a fost răpit de trei necunoscuți mascați, în timp ce ieșea de la birou. Avusese proasta inspirație să plece singur și să depășească limita permisă : erau orele 21,40. A doua zi, teroriștii îl asasinează, la Palermo, pe secretarul provincial al democrației creștine, iar, la Torino, un comando ucide un student de 18 ani ce se întorcea acasă cu cărțile sub braț și rănește grav un polițist. Încă o dată, așa cum a făcut-o de atîtea ori în aceste ultime 12 luni (la 16 martie se împlinește un an de la răpirea lui Aldo Moro), terorismul se manifestă — deloc întîmplător — într-un moment-cheie pentru starea politică a țării.

După 50 de zile de criză guvernamentală, negocierile, pe care, miercuri le reia premierul Giulio Andreotti, vor fi — de această dată, toată lumea este, aici, unanim de acord — decisive. Dacă, și acum democrat-creștinul Giulio Andreotti — care și-a succedat sieși în funcția de premier desemnat, cu un scurt „intermezzo“ în care acest rol i-a revenit republicanului Ugo la Malfa — eșuează în tentativa de a forma un nou guvern, Italia va intra în campania pentru alegerile anticipate.

Or, alegerile anticipate, nici un partid — cu excepția M.S.I./D.N. (Mișcarea Socială Italiană / Dreapta Națională), formațiune neofascistă — nu le dorește. Motivele sînt diverse, în funcție de orientarea și strategia fiecăruia. Comună este ideea că, într-o asemenea atmosferă de criză economico-socială și recrudescență a fenomenului terorist, partidele n-ar trebui să iasă, cu orice preț, în arena confruntării electorale. Fiindcă momentul invită la colaborare și nu la confruntare. În plus, unele partide, precum cel democrat-creștin, se află încă în căutarea unei coeziuni interne, greu de realizat chiar în condiții mai calme, și, cu atît mai puțin, într-un climat de febră electorală.

Giulio Andreotti : o nouă tentativă

Pentru o înțelegere mai clară a momentului, ni se pare necesară o succintă parcurgere a evoluției crizei în ultimele zile. Odată tentativa lui Ugo la Malfa eșuată, președintele Sandro Pertini a apelat, din nou, la Giulio Andreotti, invitîndu-i pe senatorul Giuseppe Saragat (președintele P.S.D.I.) și pe Ugo la Malfa (președintele P.R.I.) să accepte rolul de vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri. Primit fără rezerve de la Malfa, mandatul de vicepremier avea să fie, însă, acceptat cu rezerve de Saragat care a condiționat participarea sa de intrarea în guvern a independenților de stînga. Au urmat întîlnirile de rutină ale premierului desemnat cu delegațiile partidelor fostei majorități. Independenții de stînga au anunțat că se vor decide abia după ce vor cunoaște programul. Democrația creștină și-a rezervat dreptul de a hotărî după reuniunea Direcțiunii, ce a avut loc sîmbătă și la care au participat toți liderii diverselor curente ce o compun. Majoritatea observatorilor au remarcat, în frazele raportului prezentat de secretarul general Benigno Zaccagnini, o înăsprire de ton în ce privește relațiile cu comuniștii : democrat-creștinii se opun, în continuare, intrării comuniștilor într-un viitor guvern.

A doua zi, organul P.C.I., „L'Unità", răspundea democrației creștine printr-o profundă și amplă analiză în care se arăta că „întreaga evoluție a crizei și, în special, ultimele sale episoade demonstrează nu numai că nu a existat o rigiditate, ci, dimpotrivă, a fost vizibil efortul comuniștilor de a elabora și propune soluții valide pentru restabilirea unei solidarități democratice care să nu fie efemeră".

După cum se știe, comuniștii s-au retras din majoritate pentru a declanșa o clarificare de fond asupra politicii diverselor partide, asupra conținutului programului de guvernare, asupra condițiilor și garanțiilor necesare pentru a face operativă acțiunea de însănătoșire a climatului politic, economic, social și moral al țării. Și — scrie „L'Unità" — „am spus, imediat, că soluția cea mai adecvată e aceea a unui guvern care să se bucure de participarea tuturor partidelor majorității. Dar, în același timp, nu am exclus și alte soluții". După părerea P.C.I., este cel puțin stranie poziția democrației creștine care, pe de o parte, nu se arată dispusă să accepte prezența comuniștilor în guvern și, pe de altă parte, le cere să rămînă în majoritatea parlamentară, avînd conștiința că, fără participarea comunistă, depășirea actualei stări de lucruri este imposibilă.

Reunită luni, Direcțiunea P.C.I. a aprobat declarațiile făcute de Enrico Berlinguer după întîlnirea cu Giulio Andreotti, considerînd drept „gravă respingerea nemotivată", de către democrația creștină, a tuturor propunerilor avansate de comuniști. Totodată, Direcțiunea comunistă a analizat situația în lumina viitoarelor lucrări ale celui de al 15-lea congres al P.C.I. (care a fost amînat — după cum s-a anunțat încă de săptămîna trecută — pentru sfîrșitul lunii martie).

Pentru P.C.I., problema este — așa cum am spus — aceea a formării unui guvern oricînd gata să facă față gravității situației și capabil să exprime o „reală solidaritate a forțelor democratice", pentru a se putea crea un climat nou în Italia. Desigur — sînt de părere comuniștii — o asemenea soluție nu se poate baza decît pe o amplă majoritate, dar — și acesta este punctul-cheie — „o majoritate coerentă și într-adevăr unită, în care toți să tragă carul în aceeași direcție". În cazul în care o asemenea majoritate nu poate fi realizată, „existența democratică a țării — scrie «L'Unità» — e mai bine asigurată de o majoritate mai limitată și de o opoziție constituțională și responsabilă". Acesta este, deci, rolul pe care P.C.I. pare decis să și-l asume, în cazul în care, miercuri, joi sau vineri, întors de la Paris, Giulio Andreotti va reuși să pună la punct o formulă de guvernare, bazată pe o asemenea majoritate.

Totuși, aici, la Roma, cercurile politice, și mai ales cele de presă, par sceptice. Pentru mulți, iminența alegerilor anticipate plutește în aer. Singurul care mai speră că vor putea fi evitate este Bettino Craxi, secretarul general al partidului socialist: „Nu e totul pierdut"... În momentul de față, socialiștii par decișI să facă totul pentru amînarea alegerilor anticipate, fiind — după cum avea să mi se explice la redacția ziarului „Avanti", organul partidului — mai bine pregătiți pentru alegerile parlamentare vest-europene, din 10 iunie, și mai puțin pentru cele ce privesc direct politica internă a țării. Cu toate acestea, P.S.I. respinge ideea oricărei reîntoarceri la formula de centru-stînga, pe care o consideră depășită și neconformă cu actuala situație. Ceea ce, desigur, nu simplifică situația...

TEHERAN

În pregătirea referendumului

Corespondență de la Nicolae Chilie

Concomitent cu preocupările și eforturile intense ale noilor autorități și ale populației pentru intrarea pe făgașul normal al activității economico-sociale, în Iran se constată o accelerare a pulsului vieții politice, pe măsură ce se apropie data referendumului popular. La 30 martie, electoratul iranian este chemat la urne pentru a se pronunța asupra unei noi forme de organizare statală — „republica islamică".

Dinamizarea vieții politice în preajma referendumului — eveniment care beneficiază de o serie de premise favorabile, între care reluarea activității formațiunilor politice, posibilitatea organizării de demonstrații, mitinguri, marșuri; drepturi mai largi în exprimarea opțiunilor politice, prin intermediul mijloacelor de informare în masă — este ilustrată prin multiple activități, de la cele cu caracter organizat, pînă la manifestările spontane ale diferitelor pături și categorii sociale, care urmăresc, în noul climat creat, să-și spună cuvîntul asupra destinelor națiunii. Dispunînd de audiență din partea maselor, în principal, ca urmare a rolului jucat în declanșarea actualului proces de transformare din Iran, noile instituții, în special guvernul provizoriu și comitetele revoluționare islamice locale, acordă o atenție deosebită apropiatului referendum, acționînd, pe cele mai variate căi, pentru mobilizarea electoratului, în favoarea unui răspuns afirmativ la întrebarea unică de pe buletinele de vot: „în locul regimului din trecut doriți o republică islamică?" După cum s-a precizat, oficial, buletinele de vot vor fi de două culori — verzi pentru da și roz pentru nu.

Cele mai autorizate precizări în legătură cu proclamarea republicii islamice aparțin liderului religios Khomeiny, care insistă asupra tezei sale privind concordanța acestei forme de guvernămînt cu tradițiile, specificul actual și interesele de perspectivă ale iranienilor, cu nevoia unei „asanări spirituale și morale" a națiunii.

Formațiunile politice se organizează din mers și își amplifică activitatea pentru a-și face cunoscute, în preajma acestei prime consultări electorale majore, opțiunile lor în problemele ce confruntă națiunea.

Principalul partid din perioada opoziției antimonarhice, Frontul Național — criticat frecvent pentru politica sa neclară și ezitantă și afectat de sciziunea de la 5 martie, cînd aripa sa de stînga, reprezentată de elementele tinere cu vederi mai democratice, s-a desprins formînd „Frontul Național Democratic" — se dovedește preocupat de strîngerea rîndurilor sale, cîștigarea de noi adepți și afirmarea unei linii programatice coerente în ajunul referendumului. Un filon politic exploatat activ de acest partid îl reprezintă evocarea frecventă a filațiunii sale din linia politică antimonarhică, antiimperialistă, națională, a fostului premier Mosadeq — celebrat acum de noul regim și de poporul iranian ca un erou național. Pentru 20 martie, cînd se împlinesc 28 de ani de la prima naționalizare a industriei petroliere iraniene de către Mosadeq, în 1951, Frontul Național a anunțat un mare marș electoral, care va fi folosit pentru ralierea de adepți și precizarea platformei politice.

Deși creat abia la 5 martie, Frontul Național Democratic, condus de juristul Matine Daftari, se anunță ca o formațiune politică viguroasă, cu o platformă clară și democratică, care marchează unele deosebiri programatice față de clerul șiit. În esență, acest partid susține ca referendumul de la 30 martie să aibă ca obiectiv unic abolirea, prin votul poporului, a monarhiei, urmînd ca ulterior, după o consultare adecvată a formațiunilor politice și a populației, să se stabilească forma de guvernămînt. În ceea ce o privește, noua grupare politică iraniană optează pentru o republică cu caracter democratic. F.N.D. are înscrise în programul său și alte puncte privind lichidarea radicală a instituțiilor și sechelelor vechiului regim, elaborarea unei constituții democratice, care să fie aprobată de popor și care să garanteze largi drepturi și libertăți cetățenești și altele accentuînd în special asupra necesității ca monarhia să nu fie înlocuită în Iran printr-o „teocrație".

Partidul Comunist Iranian (Tudeh) a făcut cunoscută intensificarea activității sale politice în scopul „participării legale și deschise la lupta marii revoluții". Conducerea partidului a anunțat sprijinul comuniștilor față de programul ayatollahului Khomeiny și a subliniat necesitatea „unirii tuturor forțelor naționale, revoluționare, ale țării, indiferent de ideologia lor, în scopul realizării obiectivelor revoluției".

Reluarea activității în sectorul petrolier este un eveniment cu importante consecințe pentru economia Iranului, pentru restabilirea situației normale în această țară

În preajma referendumului se constată, de asemenea, apariția unor mișcări de masă specifice, cum este cea a femeilor iraniene, care, timp de cîteva zile, a organizat mai multe demonstrații de stradă, în special la Teheran, pronunțîndu-se pentru acordarea unor libertăți și a unui statut social egale cu cele ale bărbaților.

Realități tumultuoase, uneori dramatice ale vieții interne iraniene, din aceste zile, consemnează o multitudine de evoluții și evenimente, între care pot fi menționate eforturile oficialităților pentru normalizarea activității productive și a serviciilor, reorganizarea aparatului administrativ, o tot mai bună precizare a mandatului comitetelor revoluționare islamice, locale, în scopul evitării abuzurilor, adoptarea de noi măsuri menite să vină în întîmpinarea nevoilor presante ale păturilor sărace, asigurarea aprovizionării normale a populației cu produsele necesare, funcționarea în ordine a mecanismului social. Se relevă, totodată, preocuparea pentru crearea unei armate și a unor forțe de ordine permanente, bazate pe principii noi. Presa iraniană a anunțat arestarea și, în unele cazuri, executarea unor elemente vinovate, în trecut, de delicte grave.

Ar fi eronat să se considere că actualul proces de normalizare se desfășoară rectiliniu și rapid, fără dificultăți. Există o multitudine de probleme politice, economice, sociale și de altă natură, greu de rezolvat, dintre care unele încep să devină presante, în special, pe planul necesarului de devize, al reluării, la parametri normali, a producției în toate sectoarele, al aprovizionării populației și menținerii ordinii.

În general, evoluțiile iraniene se caracterizează prin aspirația la o deplină normalizare și clarificare a perspectivelor.

ORIENTUL MIJLOCIU

Vizita președintelui Carter în Egipt și Israel

Într-o încercare de a revitaliza decisiv negocierile de pace egipteano-israeliene, aflate de mai multe luni în impas, președintele Statelor Unite, Jimmy Carter, s-a deplasat, la mijlocul săptămînii trecute, în Orientul Mijlociu, avînd convorbiri prelungite, în Egipt și Israel, cu factorii de răspundere ai celor două țări.

Vizita șefului Casei Albe a succedat reuniunii tripartite — Camp David II, încheiată, reamintim, fără un rezultat palpabil — și recentei călătorii precipitate, la Washington, a premierului Begin și convorbirilor sale la nivel înalt, desfășurate în incertitudine pînă în ultima clipă, cînd au apărut unele elemente favorabile pe calea spre posibila încheiere a tratatului de pace egipteano-israelian.

Cum era și firesc, dat fiind momentul ales, în contextul ultimelor evoluții din situația generală a Orientului Mijlociu, cît și deplasarea neprogramată anterior, toate acestea i-au conferit turneului efectuat de președintele Carter, în Egipt și Israel, un caracter neașteptat, concentrînd atenția opiniei publice și suscitînd interesul observatorilor politici. Așa cum remarcau numeroase comentarii ale presei occidentale, hotărîrea atît de angajantă a președintelui Carter de a întreprinde o astfel de călătorie nu putea să nu țină seama și de riscurile unei eventuale nereușite și de aceea s-a considerat, de la bun început, că asumarea unei asemenea responsabilități a avut la bază o reevaluare a condițiilor existente, inclusiv o sondare diplomatică prealabilă.

Dincolo de aspectele protocolare din cursul celor șase zile petrecute de președintele american la Cairo, Alexandria sau Ierusalim, de cuvîntările ținute în fața parlamentelor egiptean și israelian, punctele majore ale vizitei le-au constituit convorbirile ample, îndelungate, purtate la nivel înalt, pe tema surmontării obstacolelor ce blochează continuarea negocierilor egipteano-israeliene și, implicit, încheierea tratatului de pace.

Declarații de dată oarecum recentă, înainte și după Camp David II, ale responsabililor celor trei părți interesate, evaluau, metaforic, la un procent de 5 la sută neconcordanțele ce continuau să greveze asupra realizării unui acord complet. Componența acestor cinci procente, așa cum reieșea din diverse comentarii și declarații, se rezuma nu numai la interpretări diferite ale unor paragrafe din proiectul tratatului de pace — principale fiind cele privind prioritatea sau neprioritatea tratatului egipteano-israelian asupra angajamentelor Egiptului din acordurile anterioare cu țările arabe, îndeosebi în chestiuni de apărare —, dar ridica și o importantă problemă de principiu. Această problemă constă în „legătura", solicitată, de către partea egipteană, de a fi stipulată între tratatul de pace egipteano-israelian și soluționarea problemei palestiniene ; în ultimă instanță, este vorba — în concepția responsabililor de la Cairo — de trăsura de unire cu necesitatea reglementării globale a conflictului din Orientul Mijlociu.

În cursul călătoriei sale de zilele trecute în Egipt și Israel, președintele Carter a căutat — așa după cum reiese atît din declarațiile dinainte, cît și din timpul vizitei — să apropie pozițiile părților, pentru a facilita semnarea, cît mai grabnică, a tratatului de pace. După convorbirile purtate cu președintele Sadat, în prima parte a turneului său, șeful Casei Albe a sosit sîmbătă la Ierusalim cu un pachet de noi propuneri concrete, vizînd îndepărtarea dificultăților rămase. Discuțiile cu premierul Begin și membrii cabinetului israelian s-au prelungit peste termenul inițial al vizitei, președintele Carter amînîndu-și plecarea cu o zi și urmînd ca, la înapoierea în S.U.A., să se mai întîlnească odată, marți după-amiază, în cursul unei escale pe aeroportul din Cairo, cu președintele Sadat, pentru a-i comunica rezultatele demersurilor întreprinse la Ierusalim.

La plecarea de pe aeroportul Lod, de lîngă Tel Aviv, președintele Carter a declarat că „cele cîteva divergențe care mai există au fost micșorate", afirmînd, în continuare, că „nu vom eșua în misiunea noastră de pace". La rîndul său, premierul Begin menționa, tot la aeroporul din Lod, că, în cursul vizitei înaltului oaspete american, „a fost realizat un foarte real progres".

Au urmat convorbirile, de două ore, cu președintele Sadat, pe aeroportul din Cairo.

Marți seara, cînd aceste rînduri au plecat în tipografie, dat fiind faptul că atît comunicatele comune ale vizitei în Israel, cît și cele ale ultimelor convorbiri de pe aeroporul de la Cairo, nu fuseseră încă transmise publicității, o evaluare exactă a rezultatelor turneului președintelui Carter în Orientul Mijlociu ar fi fost, desigur, hazardată.

Din relatările agenției „France Presse", din după-amiaza zilei de marți, se desprinde impresia optimistă a observatorilor politici care au fost prezenți la Ierusalim, în sensul că încheierea tratatului de pace dintre Egipt și Israel este aproape, fiind avansat un termen de cîteva săptămîni. Conform precizărilor aceleiași agenții, din informațiile culese din surse apropiate
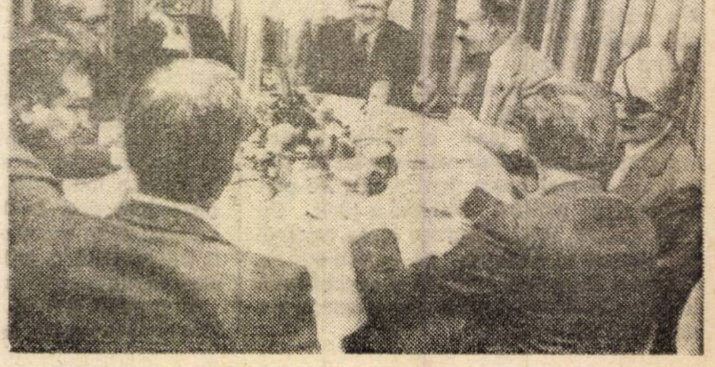
Aspecte din cursul vizitei în Egipt și Israel a președintelui S.U.A., Jimmy Carter